

Møte onsdag den 23. oktober 2013 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden:

Sakene på gårsdagens kart (nr. 7)

Presidenten: Representanten Audun Lysbakken vil fremsette et representantforslag.

Audun Lysbakken (SV) [10:01:01]: På vegne av representanten Bård Vegar Solhjell og meg selv vil jeg framsette forslag om trygg rusomsorg gjennom langsiktige avtaler med ideelle aktører.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Man fortsatte behandlingen av

Sak nr. 2 [10:01:20]

Debatt om Hans Majestet Kongens tale til det 158. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikets tilstand og styring (trontaledebatt)

(Talen holdt i Stortingets møte 9. oktober 2013)

Sak nr. 3

Debatt om regjeringens erklæring

(Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 18. oktober 2013)

Presidenten: Presidenten foreslår at det i dagens debattopplegg gjøres en korreksjon på antall replikker på statsministeren idet det foreslås å utvide dette til 13 replikker. – Det anses vedtatt.

Statsminister Erna Solberg [10:02:00]: Velgerne ga 9. september Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet et historisk stort flertall. Sammen har vi nedtegnet en historisk samarbeidsavtale hvor vi klart og tydelig sier at vi skal forvalte flertallet i fellesskap for å gjøre Norge bedre.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har lagt frem en ambisiøs politisk plattform: Sundvolden-erklæringen. Forrige fredag, 18. oktober, la vi frem en like ambisiøs regjeringserklæring her i Stortinget med fokus på de verdiene vi kommer til å arbeide etter.

I dag vil jeg rette oppmerksomheten mot noen spesielt viktige oppgaver som vi skal ta fatt på: å realisere kunnskapssamfunnet, å styrke konkurransekraften for norske arbeidsplasser og ikke minst å forbedre vårt sosiale sikkerhetsnett.

Vi er alle enige om at Norge er et godt land å bo i, og det er det for de aller fleste, men ikke for alle. Den erkjennelsen må enhver politiker i Norge ha med seg i arbeidet,

at selv om de fleste av oss har det godt, så har ikke alle det like godt. Vi har lav arbeidsledighet, vi har et godt utbygd velferdssamfunn for de fleste, og vi har mange dyktige og engasjerte medarbeidere i offentlig og privat sektor som hver dag bidrar til at dette landet går fremover. Og vi har en frivillig sektor med stor kompetanse, stor aktivitet og som det står stor respekt av, og som er med på å gjøre Norge til et samfunn som bygger oss sammen som folk. Men det er veldig viktig som politiker alltid å ha som grunnlag at suksess i dag likevel ikke er en garanti for å få suksess i fremtiden. Det er viktig at vi har en erkjennelse av at den norske velferden, som finansierer mye av det bra vi ser i dag, bygger på en kombinasjon av rike, ikke-fornybare naturressurser og kompetanse knyttet til å videreforedle dem. Derfor er dette med kompetanse så utrolig viktig. Vi har fortsatt mange naturressurser i vårt samfunn, men det å realisere kunnskapssamfunnet er egentlig oppskriften på å sørge for suksess også i fremtiden.

Regjeringen har satt seg store kunnskapsambisjoner. Vi skal utvikle verdensledende universitetsmiljøer. Vi skal bli et av Europas mest innovative land. Dette er ikke ambisjoner som innfris over natten; vi har disse ambisjonene fordi vi har et generasjonsperspektiv på det vi gjør i denne regjeringen. De skrittene vi gjør i denne fireårsperioden, skal gi resultater også i et generasjonsperspektiv – et mer robust velferdssamfunn.

Arbeidet med å realisere kunnskapssamfunnet starter i skolen. Flere må tilegne seg grunnleggende skrive- og leseferdigheter. Flere må kvalifisere seg både for ingeniør- og realfag, men også for andre kompetansecyper innenfor høyere utdanning, og da må vi satse på den viktigste ressursen vi har for å få til dette løftet, nemlig læreren. Denne regjeringen har sagt at vi skal satse massivt på etter- og videreutdanning av lærere. Mange lærere er veldig gode, men mange lærere sier også at de trenger mer påfyll for å bli enda bedre og for å nå målet om at hver enkelt elev skal møte en drømmelærer i klasserommet. Derfor skal regjeringen satse massivt på etter- og videreutdanning av lærere, og på sikt skal vi gjøre dette til en rett og en plikt.

Jeg registrerer at Jens Stoltenberg slo fast i går at Arbeiderpartiet står fast ved sitt løfte om å doble innsatsen på etter- og videreutdanning av lærere. Men selv om det ble sagt i valgkampen, har vi altså ikke sett spor av dette de siste åtte årene, og heller ikke i det budsjettet som den avgående regjeringen la frem for kort tid tilbake.

Nivået på 1 850 lærere og 400 skoleledere videreføres. Så hvis vi skal begynne en diskusjon om hvem som går vekk fra valgløftene, kan kanskje Arbeiderpartiet begynne der. Hvis noen skulle være i tvil, Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen har langt større ambisjoner for etter- og videreutdanning, for lærerne og for kunnskapssatsingen. Vi skal legge om lærerutdanningen til en femårig master. Sammen med partene i arbeidslivet skal vi utvikle nye karriereveier i klasserommet med økt lønn og økt status, og det er viktig for å sikre rekruttering av de beste elevene til læreryrket i fremtiden. Jobben fortsetter med å styrke satsingen på forskning, på innovasjon og på kommersialisering av forskningsresultater – ja, sånn at vi bygger fremtidige, nye arbeidsplasser.

Et av de viktigste grepene regjeringen skal ta for å styrke forskningen, er å øke avkastningen fra miljøteknologifondet som går til klima- og miljøformål. Det står nedtegnet i samarbeidsavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre at føre-var-prinsippet ligger til grunn. Vi skal etterlate kloden i bedre stand til våre etterkommere enn den vi selv mottok, og skal vi få til det, må vi satse på klima og miljø. Derfor vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan vi i fellesskap kan forsterke klimaforliket.

Jeg ser at klimaspørsmålet har utløst flere forslag til votering senere i denne debatten, og at SVs nyvunne frihet gjør at de ønsker en stortingsmelding om dette før sommeren. Vi skal jobbe så hardt og godt vi kan, men det viktigste nå er ikke å produsere en stortingsmelding, men å sørge for at resultatene bygges videre. Jeg minner om at selv om Stortinget vedtok at det første forliket skulle følges opp med en konkret stortingsmelding om klima i 2010, så kom den ikke før i 2012. Så selv om man er ivrig og har fått ny frihet, så bør man kanskje tenke på at vi nå skal ha en grundighet i dette arbeidet.

Den andre store oppgaven jeg vil snakke om i dag, er å styrke konkurransekraften. Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen vil bruke de store verdiene som har tilkommet vårt samfunn fra petroleumsvirksomheten, til å bygge Norge for fremtiden. Vi må bedre enn i dag klare å bruke denne enestående muligheten til å skape varige verdier for vårt samfunn og for kommende generasjoner.

Et viktig satsingsområde for denne regjeringen blir å styrke norske arbeidsplassers konkurransekraft og skape flere trygge arbeidsplasser. Å ha en jobb gir personlig utvikling, et sosialt fellesskap og trygghet for familiene, ja, det gir faktisk mer enn bare de pengene man får. For landet gir trygge jobber muligheten til å videreutvikle velferdssamfunnet vårt. Det er viktig at verdiene skapes før de kan deles. Tryggheten for gode velferdsordninger kommer ikke fra oljeformuen; tryggheten for gode velferdsordninger kommer fra summen av arbeidskraften til hver enkelt av oss. Derfor er det et viktig mål at flest mulig er i arbeid.

Det gir stor grunn til bekymring å se den sterke todelingen vi har i norsk økonomi. Der olje- og gassindustrien og den tilhørende leverandørindustrien skaper store verdier gjennom en høy oljepris, sliter tradisjonell industri med svakere etterspørsel fra Europa og i perioder med sterk kronekurs. Norge kan gjøre lite alene for å skape ny vekst i de europeiske landene som preges av gjeldskrisen, men regjeringen kan styrke konkurransekraften til de norske bedriftene som skal konkurrere, både i det europeiske markedet og internasjonalt. Jeg har lyst å peke på noen bidrag som er spesielt viktige.

Vi vil investere mer i vekstfremmende skattelettelser, infrastruktur, kunnskap og miljøteknologi for å styrke konkurransekraften til arbeidsplassene i Fastlands-Norge. Sett i forhold til størrelsen på norsk økonomi, er investeringene i næringslivet på fastlandet på et lavt nivå. Det forsterker behovet for å trigge det som gjør at man vil investere mer, bl.a. å redusere den særnorske formuesskatten.

Dersom eierne av norske arbeidsplasser kan la mer pen-

ger stå igjen i bedriften, kan det investeres i nye maskiner, nytt utstyr og nye arbeidsplasser. Lavere skatt på norske arbeidsplasser vil derfor styrke konkurransekraften.

Å senke skattene er i tråd med valgloftene våre. Tallfestingen kommer selvfølgelig i de enkelte budsjettene. Det er også i tråd med det som var valgloftet vårt. Skatt har ingen forrang foran de andre viktige satsingene på konkurransekraft, men det er en nødvendig del for å styrke konkurransekraften, sammen med infrastrukturen, kunnskaps-satsingen og å sørge for at vi har mye bedre satsing på forskning i årene fremover.

Et annet viktig bidrag er som sagt å bygge landet med infrastruktur. Norge er et langstrakt land, og vi er avhengig av et godt utbygd veinett. Ja, man kan faktisk ikke snakke om distriktspolitikk i Norge uten å legge vekt på infrastruktur og veinettet. Oljeinntektene gir oss en unik mulighet til å satse og investere i moderne og effektive veier for fremtiden. Derfor vil regjeringen satse mer på samferdsel.

Bedre veier gjør det også tryggere å ferdes i trafikken. Bedre vei og bane gjør det også raskere og dermed også rimeligere å sende varer inn i, ut av og på tvers av landet.

En kraftig kollektivsatsing er nødvendig for at de store byene fortsatt skal kunne vokse og være levelige, og for å få klimagassutslippene ned.

Bedre infrastruktur vil styrke norsk konkurransekraft, og når konkurransekraften styrkes, trygger vi også velferden og får muligheten til å videreutvikle den.

For å gjøre Norge bedre vil Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen i større grad basere sin politikk på tillit til enkeltmennesker, familier, gründere og frivilligheten. Vi mener at Norge blir bedre av å bruke alle gode krefter. Vi er et lite land, men vi er mange som kan bidra, hvis vi bruker alle de gode kreftene. Jeg vil på nytt understreke det vi sa i regjeringserklæringen:

«Mange krefter og store ressurser vil gå til spille dersom vi gjør politikken til kamp mellom offentlig, frivillig og privat sektor, hvor bare den ene kan vinne.»
Alle bør bidra.

Regjeringen har som et prioritert mål å styrke det sosiale sikkerhetsnettet. Jeg har snakket mye om å tette hullene for utsatte grupper. Like viktig er det å sørge for at helsekøene går ned og kvaliteten går opp for de helsetjenestene som gis. Derfor skal vi bruke ledig kapasitet hos private og ideelle, for å få ned helsekøene og for å innføre fritt behandlingsvalg.

Vi starter med rus og psykisk helsevern. Det gjør vi for å få ned ventetidene for en pasientgruppe, fordi det å vente på behandlingsplass kan bety at motivasjonen for å bli frisk forsvinner. Det er en dårlig innsats fra vårt samfunn. Tiden er nå inne for å prioritere rus og psykisk helse i helsevesenet.

Psykiske helseplager er en av de aller viktigste årsakene til sykdom og fravær på arbeidsplassen. Derfor må vi gjøre det enklere å kombinere jobb med behov for behandling i perioder med mindre eller større psykiske sykdomsplager.

Ulike psykiske plager krever ulik oppfølging. Noen trenger ro, hvile og helsehjelp. For andre kan det å gå sykemeldt gjøre ting verre. Denne fleksibiliteten må vi jobbe for å få inn i hele vårt arbeids- og samfunnsnivå.

Først da klarer vi å ta gode grep for å bedre den psykiske helsen.

Regjeringen vil jobbe for å organisere helsetjenester bedre. Arbeidet skal skje gradvis, og de ansatte skal involveres i prosessen.

Det siste poenget jeg har lyst å ta opp i dag, er regjeringens samarbeid med Stortinget. Regjeringen skal forvalte det politiske flertallet i fellesskap med Kristelig Folkeparti og Venstre. Vi skal ha tett kontakt med våre stortingsgrupper.

Regjeringen ønsker også et konstruktivt samarbeid med opposisjonen. Jeg er derfor veldig glad for at veldig mange opposisjonspolitikere i løpet av denne debatten har erklært at de skal være konstruktive. Det er viktig for det norske samfunnet. Store reformer er tjent med brede forlik. Da blir de varige og bedre. Derfor er regjeringen innstilt på å komme med åpne spørsmål og diskusjoner til Stortinget for å finne de gode prosessene og for å få igjennom de viktige, store og fremtidsrettede reformene.

Derfor er det også viktig at de gode ideer og forslag som kommer fra andre partier, skal vurderes seriøst og gis en god tilbakemelding. Fra tid til annen vil helt sikkert konstruktive forslag også bli vedtatt, fordi vi i fellesskap har et ansvar for å forvalte Norge fremover – uansett om man er i posisjon eller opposisjon.

Vi ser frem til en periode hvor Stortinget forsterkes som politisk verksted, og vi ser frem til ordskiftene som følger med. Da regner vi med at man gjør som man sier, nemlig stemmer for det man er for og passer på å være i god dialog om at det ikke bare blir politisk spill, men at det arbeidet som regjeringen og Stortinget skal gjøre i fellesskap de neste fire årene, faktisk blir til det beste for innbyggerne i Norge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:16:55]: Jeg er klar over at vi har gått fra å være Stortingets sjette største parti til å bli Stortingets fjerde største parti, men jeg kan gjerne gå ytterligere oppover på listen.

Jeg vil selvfølgelig først – på vegne av Kristelig Folkeparti – gratulere Erna Solberg som landets nye statsminister. Vi er også glad for samarbeidsavtalen som ligger til grunn for regjeringen, og som statsministeren understreket i sitt innlegg.

«(...) der maa regjeres med Stortinget», sa Johan Sverdrup. Dessverre lyktes han ikke selv med det etter hvert, men vi legger til grunn at det er også regjeringens holdning – at man skal regjere med Stortinget.

Jeg har lyst å komme med en personlig utfordring. Statsministeren har et langt politisk virke bak seg, så mitt spørsmål er: Hva er statsministerens motivasjon og drivkraft? Hva vil hun oppnå for landet, nå når hun får denne viktige jobben som landets statsminister?

Statsminister Erna Solberg [10:18:07]: Det er et spennende spørsmål å bli utfordret med. Jeg tror at mye av den drivkraften ligger i noe av det jeg innledningsvis snakket om: Jeg har i hele mitt politiske liv vært opptatt av at

kunnskapssamfunnet og kunnskap er den viktigste måten man klarer å løfte enkeltmennesket på. Den måten som enkeltmennesket klarer å løfte seg selv på, er å sørge for god kunnskap og kompetanse.

Derfor er det å løfte hele Norge et spørsmål om summen av å løfte hver enkelt person. Derfor er jeg opptatt av å realisere kunnskapssamfunnet. Jeg tror at utdanning er vår beste sosialpolitikk. Jeg tror at utdanning er vår beste kunnskapspolitikk. Jeg tror at utdanning er vår beste miljø- og næringspolitikk. Det å skape sosial mobilitet henger mye sammen med bl.a. utdanning.

Det andre som er viktig, er å sikre at de som faller utenfor, alltid får en ny sjanse. Det dreier seg om engasjementet for rus og psykisk helse. Hvis man begynner å falle ut av vårt veldig strømlinjeformede samfunn, hvor du egentlig går ett løp fra første skoledag og videre oppover, er det vanskelig å komme tilbake igjen. Det å skape muligheter til å komme tilbake igjen, enten det er inn igjen i utdanningssystemet eller inn igjen i arbeidslivet – få den hjelpen man trenger – er én av mine sterkeste motivasjonsfaktorer.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:19:21]: Jeg tror vi kan være enig i mye av det som statsministeren nå la til grunn. Derfor har jeg en helt konkret oppfordring til statsministeren:

Hun snakket nå om dem som faller utenfor. I Bondevik II-regjeringen – hvor også statsministeren var en viktig deltaker – satte man kampen mot mobbing høyt på dagsordenen, ved at statsministeren selv engasjerte seg. Forskere har senere slått fast at det kraftige nasjonale fokuset hadde signifikant effekt på mobbingen i Norge. Fra 2004 har mobbingen igjen økt. 5–7 pst. av elevene i skolen opplever i dag mobbing. Det tilsvarer 40 000–50 000 barn.

Jeg vil herved utfordre statsministeren personlig til å sette et kraftig nasjonalt fokus på kampen mot mobbing i skolen, i arbeidslivet og på digitale medier. Vil statsministeren gjøre det?

Statsminister Erna Solberg [10:20:34]: Det enkle svaret på det er ja. Jeg mener at det å gi en trygg barndom, å gi en trygg oppvekst, faktisk er det viktigste forebyggende tiltaket vi har mot problemer på nesten alle felt. I vårt engasjement for psykisk helse og for å løfte utdanningssamfunnet, er det viktig å huske at hvis et barn sitter med klump i magen, frykt for friminuttet, frykt for skoleveien eller for hva som kan skje, ja, så blir ikke læringseffekten særlig stor, og det man opplever der, kan gi arr for resten av livet. Derfor er det utrolig viktig at vi gjør en innsats – for i det hele tatt å sørge for at resten av politikken fungerer – med utgangspunkt i at hvert enkelt barn skal få den best mulige oppveksten. Det dreier seg om å slåss mot mobbing. Det dreier seg om å lære våre barn anstendig oppførsel overfor andre. Det dreier seg om å lære alle barn i Norge forståelsen av empati. Det dreier seg om å ansvarliggjøre foreldre. Det dreier seg om å hjelpe de barna som blir utsatt for mobbing, og sørge for at skolesamfunnet slår ned på det med en gang.

Presidenten: Neste replikant er representanten Jens Stoltenberg.

Noen har kanskje undret seg over hvorfor ikke Stoltenberg var første replikant. Bakgrunnen for det tror jeg vi får tilskrive den teknologiske utviklingen siden sist Stoltenberg var i salen. (Latter i salen)

Jens Stoltenberg (A) [10:21:57]: I valgkampen presenterte dagens regjeringspartier en lang rekke svært dyre og ambisiøse valgløfter. Mange av dem er ikke å finne i den regjeringsplattformen de har laget etter valget. Ett eksempel på det er at de gjennom hele valgkampen – og gjennom lang tid også før valget – lovet å redusere egenkapitalkravet ved boligkjøp for unge boligkjøpere.

Jeg forstår at på de områdene der partiene er uenige, så kan man kanskje forhandle bort valgløfter i regjeringsforhandlinger. Men dette var begge partiene enige om før valget. Likevel har man ikke fulgt det opp. Jeg mener faktisk det er bra for landet at de er mer ansvarlige nå etter valget. Det handler om stabiliteten, tryggheten, i boligmarkedet og i hele bankvesenet vårt, og om at man ikke overprøver den type faglige krav. Men jeg er også enig med en samlet boligbransje som sier at det er et hån mot alle unge som stemte på disse partiene, at de få dager etter valget går bort fra et så konkret valgløfte.

Mitt spørsmål er: Hva har endret seg fra dere lovet dette få dager før valget, til dagene etter valget, siden dere går bort fra dette valgløftet?

Statsminister Erna Solberg [10:23:07]: Det er jo ikke riktig å si at dette ikke står omtalt i plattformen. Det står omtalt i plattformen. Det som står omtalt i plattformen, er at vi skal sørge for at egenkapitalkravet praktiseres på en fleksibel måte slik at det er mulig for unge å kunne etablere seg med bolig. Det betyr at vi kommer til å være i dialog med Finanstilsynet om at de må legge større vekt på hvordan det ordentlige bankhåndverket skal utføres, at et 15 pst.-egenkapitalkrav ikke kan være et absolutt krav. Når folk har muligheten til å betjene sitt eget lån, bør de få lån selv om de ikke har egenkapital på det nivået. Det er en diskusjon vi vil gå inn i.

Så er det sann at jeg og Jens Stoltenberg har en erfaring felles, nemlig at vi begge gikk ut av utdanningssystemet omtrent på det tidspunkt da vi hadde den største arbeidsledigheten og det største boligkrakket. Vi vet at det er viktig å sørge for at folk ikke låner mer enn de kan håndtere. Vi har vært uenig i at det gjøres gjennom et absolutt 15 pst.-krav, det er bankhåndverket som gjøres i hver bank som må ta ansvar for å vurdere hva kunden tåler. Det skal vi ha en dialog med Finanstilsynet om. Så kommer vi til å vurdere om vi kan få til det vi sa i valgkampen, at et egenkapitalkrav vil bli senket for veldig mange grupper.

Jens Stoltenberg (A) [10:24:24]: Det er ingen tvil om at det regjeringen nå gjør, er å gå bort fra det man lovet før valget. Da lovet man å senke kravet. Det som står i plattformen, er en fleksibel praktisering. Det er allerede dagens praksis. Det er allerede i dag adgang til fleksibel praktisering, og man kan – f.eks. gjennom tilleggsgarantier – senke kravet om 15 pst. Man går bort fra det man sa så sent som i en pressemelding 23. august, at kravet skulle senkes. Det

er ikke fulgt opp. Problemet er at dette er ett av mange eksempler på at man sa veldig tydelige ting før valget og sier noe annet etter valget. En samlet boligbransje er altså enig i vår vurdering av dette.

Et annet område er vei. Der lovet man veldig mange konkrete veiprosjekter utover den rekordsatsingen som var i Nasjonal transportplan fra vår side. Jeg aksepterer igjen at kravet om å fjerne alle bomber, som ett parti hadde, kanskje ikke blir noe av – selv om jeg ser at TV 2 nå har laget et bom-meter som måler alle de bompengene som skal kreves inn også med den nye regjeringen. Problemet er at det nå er uklarhet også om de nye veiprosjektene de lovet, som de lovet sammen, blir noe av.

Mitt spørsmål er: Står dere ved de konkrete veiløftene dere kom med – i tillegg til Nasjonal transportplan – før valget?

Statsminister Erna Solberg [10:25:38]: Vi står ved at vi skal bygge flere veier enn det den forhenværende regjeringen la opp til i Nasjonal transportplan. Det er ikke mulig å lese noe annet ut av den plattformen som vi har lagt frem. I den grad det nå lages uro, er det fordi Arbeiderpartiet vil lage uro om disse veiprosjektene. Det er nemlig ikke sann at alle veiprosjekter som Arbeiderpartiet lovet før valget i 2005, sto i Soria Moria-erklæringen, selv om andre partier var enige om dem. Det er ingen tradisjon for at plattformer i Norge er så detaljerte. Det er tradisjon for at man viser retning, og så går man hvert enkelt år gjennom budsjettet. Men jeg kan love Jens Stoltenberg at vi kommer til å bygge mer vei, og vi kommer til å se igjen de veiprosjektene som vi har snakket om i valgkampen, i de prioriteringene som denne regjeringen kommer til å gjøre. Hvert enkelt budsjett i årene fremover kommer til å bidra til mer veibyging.

Jens Stoltenberg (A) [10:26:29]: Jeg er ikke tvil om at det kommer til å bli mer vei. Det er det også lagt opp til i den nasjonale transportplanen denne regjeringen har lagt fram. Men det holder ikke å bygge flere veier. Det avgjørende er at man må følge opp alle de konkrete veiprosjektene som man drev valgkamp på rundt omkring i landet, og det er det fortsatt uklart om man faktisk kommer til å følge opp.

Så er det et tredje løfte hvor det også er usikkerhet, men der jeg håper at regjeringen vil følge opp. Det er løftet om minst 12 mrd. kr mer til sykehusene. Det er viktig at sykehusene får forutsigbarhet. Vi lovet 12 mrd. kr mer til sykehusene. Høyre og Fremskrittspartiet sa at det måtte være minst 12 mrd. kr, fordi man i tillegg skulle finansiere den automatiske finansieringen av kommersielle sykehus. Og fordi det er oppstått usikkerhet om det, spør jeg igjen om man kan bekrefte at man står ved løftene om økte bevilgninger til sykehusene som man kom med før valget.

Statsminister Erna Solberg [10:27:25]: Vi står ved løftene våre om at vi skal satse på de offentlige sykehusene. Vi vil hvert enkelt år komme tilbake til hvor mye vi øker budsjettet. Det hadde vært kjekt hvis vi hadde hatt et bedre utgangspunkt med det budsjettet som ligger til grunn

nå. Det er jo sånn at Arbeiderpartiet lovet 12 mrd. kr mer. Hvis vi fordeler det på fire år, betyr det at det burde vært 3 mrd. kr i det budsjettet som foreligger nå. Der ligger det 2,4 mrd. kr, så Arbeiderpartiet er 600 mill. kr på etterskudd i forhold til sine egne valgløfter, og vi skjønner at vi må dekke opp for det Arbeiderpartiet selv ikke klarte å prioritere til sykehusene. Det har vi ambisjoner om å få til med de forutsetningene som ligger i enhver plattform, men det er avhengig av den økonomiske utviklingen fremover. Høstens budsjett ser jo ut til å ha fått plass til mye, men altså ikke 3 mrd. kr til vekst i helseforetakene, noe som ville vært den logiske fordelingen av satsingen når man sier 12 mrd. kr på fire år.

Jens Stoltenberg (A) [10:28:20]: Vi har i vårt budsjett fulgt opp det vi sa. Det er slik at hvis vi legger på 2,6 mrd. kr hvert eneste år, så kommer vi over 12 mrd. kr totalt. Slik er det, både for Nasjonal transportplan og andre opptrappingsplaner, at du ikke nødvendigvis tar alt i ett år. Du trapper opp og har en økning på 2,6 mrd. kr i året. Det vil bringe oss over 12 mrd. kr totalt i den perioden. Slik sett er det ingen problemer med hensyn til det budsjettet vi har lagt fram. Usikkerheten er hvorvidt den nye regjeringen vil følge det opp.

Det er også et annet spørsmål om helse som gjør meg urolig, og det er spørsmålet om de regionale helseforetakene. Statlig overtakelse av sykehusene har gitt mye bedre organisering av helsevesenet vårt. Det har gitt behandling av langt flere pasienter og en bedre arbeidsdeling mellom sykehus. Den nye regjeringen ønsker å avskaffe systemet med regioner, de ønsker en sentralisering av beslutningene og at vi ikke lenger skal ha en regional forankring av viktige beslutninger i norsk helsevesen. Det mener jeg er uheldig, men det er ekstra uheldig at det viktigste beslutningsorganet i norsk helsevesen nå skal være på oppsigelse i fire år. Det er et uttrykk for manglende gjennomføringskraft. Det vil skape en usikkerhet i hele helsevesenet som helsevesenet ikke trenger.

Er det slik at man har tenkt å bruke fire år på å lage et nytt system for beslutninger i norsk helsevesen?

Statsminister Erna Solberg [10:29:45]: Jeg tror at hvis man ganger 2,6 med 4, får man ikke mer enn 12, men det kan jo Jens Stoltenberg regne på etterpå.

Vi har vært tydelige på hvordan vi skal styre helseforetakene og helsepolitikken i årene fremover. Det er ikke slik at det blir flere sentraliserte beslutninger. Utgangspunktet vårt er ønsket om å desentralisere, sørge for at de enkelte sykehusene fatter flere beslutninger enn det gjøres på regionalt nivå. Det viktige grepet for å få det til har Høyre snakket om i åtte år på Stortinget – jeg er litt forbauset over at Arbeiderpartiet ikke har oppdaget det. Det er nemlig at vi må ha en nasjonal helseplan med en helt annen styringsbit, som denne salen skal være med på. Det er mulig at det er sentralisering å trekke Stortinget mer med i helsepolitikken. Jeg mener at det er en demokratisering å gjøre det. Den nasjonale helseplanen skal på plass her. Når den er på plass, har vi styringsinstrumentet som vil gjøre at de regionale helseforetakene etter hvert kan avvikles. Vi håper vi

klarer å få gjort det i denne perioden. Helseministeren holdt i går et møte med et klart og tydelig signal: Alle skal fortsette som før, for det viktigste nå er å få på plass den nasjonale helseplanen, som skal være styringsinstrumentet som Stortinget skal være med på å vedta.

Jens Stoltenberg (A) [10:30:55]: Problemet er jo at man sier at man skal erstatte et system som fatter løpende beslutninger rundt omkring i Helse-Norge med en nasjonal helseplan. Jeg er uenig i den tenkningen, for jeg mener at det er viktig at vi forankrer beslutningene i nord i nord, i vest i vest og ikke forankrer alle beslutninger i Oslo.

Det andre er: Jeg mener at hvis man først skal gjøre det, bør man ikke ha helseforetakene på oppsigelse i fire år. Det skaper et beslutningstomrom. Det skaper manglende forutsigbarhet, og det skaper en manglende gjennomføringskraft at norske sykehus skal være usikre på hva som skal være styringssystemet i så lang tid. Hvis man først skal avskaffe disse foretakene, avskaffe regionene, bør man gjøre det raskt, i stedet for å ha fire år med usikkerhet om noe så viktig som hvordan man tar beslutninger i norsk helsevesen.

Statsminister Erna Solberg [10:31:49]: Jeg tillater meg å være uenig. Det kommer ikke til å være mangel på beslutninger. Det kommer både Helsedepartementet og de regionale helseforetakene til å ta etter de retningslinjene som gis av Helsedepartementet. Vi tror vi faktisk er i stand til å foreta styring av den offentlige sektor. Det er mulig at den avgående regjering ikke følte at den kunne styre offentlig sektor, og at det derfor ble et vakuum hvis den ikke hadde en forlenget arm som man ga instruksjoner. Vi har en ambisjon om å ha tett styring av de regionale helseforetakenes beslutninger. Så er hele målet å desentralisere enda mer, slik at sykehusene kan utvikles i samarbeid lokalt og ikke gjennom en regional fordeling av oppgavene – etter den planen som Stortinget i fremtiden skal vedta, som vil fortelle om ambisjonene våre på området, og som skal gi kriterier for kvalitet og for hvordan vi skal utvikle helsesektoren. Jeg mener at det har vært et vakuum i demokratiet med den modellen som har vært. Vi skal gjeninnføre mer åpenhet, mer demokrati og flere lokale beslutninger for utviklingen i helsevesenet.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:33:11]: Eg vil òg nytte høvet til å gratulere Erna Solberg og ynskje lukke til som landets nye statsminister. Det vert spennande møte både i Stortinget og elles i det offentlege ordskiftet.

Som eg viste til i går, har sikkerheits- og forsvarspolitikken vore eit område med brei konsensus i Stortinget. Ein viktig pilar for skiftande regjeringar har vore at internasjonale operasjonar skal ha heimel i FN-mandat. Statsråd Helgesen framheva i gårsdagens møte at det er eit medvite val frå den nye regjeringa at ho i plattformen si berre viser til folkeretten. Spørsmålet er: Er statsministeren samd med statsråd Helgesen i at det kan vere aktuelt for Noreg å delta i internasjonale operasjonar utan FN-mandat? I kva situasjonar ser statsministeren for seg at dette kan vere aktuelt?

Statsminister Erna Solberg [10:34:08]: For det første har jeg lyst til å takke for lykkeønskningene. Det er hyggelig. Det blir mange samarbeidsmuligheter i årene fremover i Stortinget.

Jeg hørte nok replikkordskiftet mellom statsråd Helgesen og Liv Signe Navarsete litt annerledes enn den gjengivelsen som nå ble gitt. Det han sa, var at denne regjeringen baserer seg på folkeretten, at FN er det viktigste instrumentet for folkeretten. Det er ikke slik at det alltid bare er FN. Han sa ikke at det var aktuelt for Norge å føre en annen politikk eller gå inn i andre konflikter. Han konstaterte det som er folkerettslig viktig, at fortolkningen av folkeretten ikke gis bare eksklusivt til FN, men det FN gjør, og det Sikkerhetsrådet eventuelt beslutter, er den naturlige fortolkningen av folkeretten. Men i noen tilfeller vil det, som han bl.a. nevnte, bli spurt om hjelp, og da vil det være folkerettslig legitimt å delta. Dette er i og for seg først og fremst en akademisk diskusjon. Vi mener at når man skal gå inn i konfliktområder eller annet, er sikkerhetsrådsbeslutninger det beste vi kan få fra dem som forvalter folkeretten i dag. Dette vil være hovedlinjen. Men vi kan aldri si at det aldri vil komme en situasjon som situasjonen i Kosovo, da et bredt flertall i Stortinget var enig i at Norge deltok.

Liv Signe Navarsete (Sp) [10:35:34]: Eg takkar statsministeren for svaret.

Dessverre viser ikkje det svaret korleis regjeringa har tenkt å handtere dette. Det Helgesen sa i går, var at det folkerettslege kan vere og ofte vil vere eit FN-mandat, men at òg t.d. invitasjon frå tredjeland vil vere å dekkje innanfor folkeretten. Det opnar jo for at ein legg ei anna retning og utydeleggjer det som har vore skiftande regjeringar si klare line i dette spørsmålet. Derfor vil eg spørje statsministeren om det er slik at Noreg skal stille soldatar til disposisjon, t.d. til EU sine styrkar, utan å ha eit FN-mandat.

Statsminister Erna Solberg [10:36:15]: Jeg tror faktisk at det er klokt for et land som Norge ikke å bestemme seg 100 pst. for hva man gjør i tenkte tilfeller i fremtiden. Vi har sagt at vi skal bygge på folkeretten. Det er et klart og tydelig mandat. FN er det viktigste instrumentet for fortolkning av det. Hovedtyngden i det vi tenker, vil alltid være at det er Sikkerhetsrådets mandat som vil være viktig. Så kan det komme situasjoner hvor det vil være aktuelt å delta uten at Sikkerhetsrådet har gitt et klart mandat, eller det kan være diskusjon om hvor klart man skal fortolke folkeretten. Jeg tror vi i Norge i fremtiden skal ha en slik åpning, på samme måte som da man i denne stortings-salen var enige om at vi skulle delta i Kosovo for å sikre at det ikke ble etnisk rensing, til tross for at Sikkerhetsrådet ikke hadde gitt en klar resolusjon om det. Jeg mener at det viktigste er å følge FN, men at vi ikke alltid må låse oss. Folkeretten gir andre muligheter. De kan komme.

Trine Skei Grande (V) [10:37:35]: Jeg vil også ønske Erna Solberg velkommen til stortings-salen som statsminister. Vi i Venstre har store forventninger til den jobben som hun skal gjøre. Det ønsker vi henne lykke til med.

Norge er jo et land der mange ting går bra, som vi har

sagt mange ganger i denne trontaledebatten. Det er mange indikatorer som tyder på at vi klarer oss ganske bra i et europeisk perspektiv og i et verdensperspektiv. Men vi kan også se noen mørke skyer i horisonten. Én ting er den enorme oljeavhengigheten som norsk økonomi har – hvor avhengig vi er av én industri, en industri som vi vet ikke kommer til å vare evig, nemlig olje- og gassindustrien. Noe annet er at vi ikke investerer i og satser nok på det som er framtidens industrier – de arbeidsplassene vi kanskje ikke ennå vet kan finnes. Statsministeren løftet dette noe i sin tale. Er statsministeren enig med meg i at dette er en av de store utfordringene som norsk økonomi står overfor akkurat nå?

Statsminister Erna Solberg [10:38:43]: Ja, den største utfordringen for den langsiktige utviklingen i Norge er å sørge for at vi har flere ben å stå på. Vi mener at todelingen av norsk økonomi er en utfordring, særlig fordi den ene delen svekkes så betydelig i dagens situasjon. Det betyr ikke at vi skal svekke den andre delen, olje- og gassvirksomheten, men det betyr at vi må ha en bevisst strategi og politikk for hvordan vi løfter nye områder – områder der vi er sterke, som f.eks. fiskeri- og maritime næringer, men også områder som vi ikke er så sterke på, men bør bli sterke på, som er teknologiske områder. Vi bør altså jobbe bevisst når det gjelder forskning, innovasjonsevne og rammebetingelser for norsk næringsliv, slik at vi er et land der det er interessant å investere og utvikle nye arbeidsplasser. Så må vi løfte kompetansen i hele samfunnet. Miljøaspektet er en av de viktige tingene. Norge har mye kompetanse på en del teknologier som gjør at vi kan være verdensledende på teknologiutvikling innenfor også miljøområdet. Derfor er vi så opptatt av at vi skal gjennomføre det de fire partiene som samarbeider, har sagt om teknologifondet.

Trine Skei Grande (V) [10:39:53]: Jeg har to replikker – dette er litt uvant, men veldig morsomt.

Regjeringa som gikk av, hadde i sin trontale bare en ambisjon om å følge opp det klimaforliket som allerede lå i Stortinget. Man varslet heller ikke at man ønsket en ny klimamelding til Stortinget. Men i avtalen som den nåværende regjeringa har gjort med Kristelig Folkeparti og Venstre, har man ambisjoner om å forsterke klimaforliket. Kan statsministeren si noe om framdrift når det gjelder den nye meldinga, ettersom de avgåtte partiene tydeligvis har ambisjoner om at man i løpet av noen måneder skal gjøre noe som de ikke hadde ambisjoner om å gjøre på flere år?

Statsminister Erna Solberg [10:40:43]: Det er litt tidlig å komme med løypemeldinger for prosesser. Regjeringen har hatt én ordinær regjeringskonferanse så langt og må få litt tid til å områ seg. Men vi tenker at det er viktig at vi forsterker noen av tiltakene raskt, altså at vi jobber med tiltakene, med det som har effekt. Stortingsmeldinger er viktige med tanke på ambisjoner og politisk tilslutning til sakene, men det viktigste er at vi faktisk gjør noe, og vi har ambisjoner om å begynne å gjøre noe raskt.

Så har vi sagt at vi skal komme tilbake til Stortinget med en sak. Jeg er ikke sikker på om vi kan love å gjøre

det i løpet av denne stortingsperioden. Jeg tror at det da i altfor stor grad vil bli en statusrapport og i altfor liten grad en klar og tydelig linje fremover, så vi kommer til å trenge litt mer tid. Men vi vil fortløpende rapportere på disse områdene til Stortinget.

Så er det noen vanskelige og store saker, sånn som CCS-spørsmålene, hvor det store prosjektet ble nedlagt rett etter valget. Det betyr at vi må ha en helt annen og ny strategi på det, i og for seg i tråd med det flere opposisjonspartier har sagt tidligere.

Audun Lysbakken (SV) [10:42:08]: Jeg slutter meg til gratulasjonene.

I valgkampen var det ett punkt i Fremskrittspartiets program som fikk noe oppmerksomhet, og som mange av oss mente var temmelig ytterliggående. Det er det punktet der det står at «produksjonen av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester». Det er et standpunkt som skiller seg helt grunnleggende fra det den norske modellen er bygget på, nemlig erkjennelsen av at det finnes noen oppgaver og tjenester som må løses på en annen måte enn andre – kort sagt at det er en grunnleggende forskjell mellom det å ta seg av våre barn i barnehagen eller pleie våre syke, og det å klippe hår eller levere pizza. Til vår store overraskelse finner vi den samme formuleringen i regjeringens plattform. Regjeringen mener i utgangspunktet at produksjon av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester. Mener statsministeren virkelig at det er sånn, eller var dette et klipp-og-lim-uhell under arbeidet med plattformen?

Statsminister Erna Solberg [10:43:07]: Den setningen understreker det som jeg mener er viktig. Det som er viktig når det gjelder offentlige tjenester, er at de har høy kvalitet, at de er gode, at de er offentlig finansiert og at alle har tilgang til tjenestene. Det er det offentliges ansvar. Så mener jeg at ulike personer i ulike organisasjonsformer faktisk kan levere offentlige tjenester på mange områder, og jeg ser at innovasjonskraften blir større av at det er flere som leverer tjenester. Jeg tror at det offentlige – ikke minst der hvor vi har store, etablerte organisasjonsformer innenfor det offentlige – ofte har godt av å bli utfordret av andre som kan tenke annerledes og fleksibelt med hensyn til hvordan de løser det. Derfor er jeg opptatt av at det vil være noen tilbud – f.eks. innen psykisk helse, f.eks. for jenter eller gutter med spiseproblemer – hvor en ser at andre har tenkt andre måter å jobbe med dette på, som har gode resultater. Derfor trenger vi et mangfold. Derfor vil jeg gå lenger og si at det ikke er omtrent det samme, jeg vil si at det faktisk er et mål i seg selv at det er en dynamikk, og at det er noen som leverer fordi de kan tenke nytt og annerledes. Men tilgangen og finansieringen er det viktige for å sikre at alle får, og at det er god kvalitet. Det skal vi ordne.

Rasmus Hansson (MDG) [10:44:32]: Miljøpartiet De Grønne og jeg melder oss selvfølgelig på i koret av gratulanter og ser fram til å arbeide med regjeringen fra Stortinget.

Statsministeren understreket meget betimelig konkur-

ransekraftutfordringen for den delen av norsk næringsliv som ikke er oljedrevet. Fra vårt synspunkt er dette desto viktigere ettersom det er en hovedhindring for utviklingen av et bærekraftig og fornybart næringsliv, som er det Norge må over til. Samtidig later både høyre- og venstresiden til å være veldig uvillige til å ta fatt i det grunnleggende problemet, nemlig det faktum at vi har et oljedrevet næringsliv som det hovedsakelig satses på, og som driver opp disse kostnadene. Statsbudsjettet til de rød-grønne driver dem ytterligere opp og svekker norsk konkurransekraft. Er statsministeren villig til å gå inn på det grunnleggende faktum at en hovedsatsing på olje i Norge fortsetter å svekke mulighetene for den alternative næringsutviklingen i Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:45:42]: Nei, jeg er uenig i det. Jeg mener at det må være mulig å få til to ting: Det er å opprettholde et velferdssamfunn, opprettholde det gode samfunnet vi har i dag, som i stor grad er knyttet til det oljebaserte næringsliv og inntektene vi får fra det, samtidig med at vi bygger opp et sterkere annet næringsliv. Hvorfor mener jeg det? Jo, fordi kostnaden ved den omstillingen som ofte foreskrives her, er for stor. Den betyr færre jobber i en periode. Den betyr flere folk som har problemer med å betale boliglånene sine. Derfor ønsker jeg en gradvis forskyvning fra at så mye av inntekten vår kommer fra oljevirksomheten, over til at vi får annet næringsliv som også kan bære vårt kostnadsnivå. Målet må være at det nye næringslivet også bærer vårt kostnadsnivå, for hvis ikke betyr det en velferdssenkning. Det betyr at vi har mindre rom til å hjelpe de svakeste gruppene over offentlige budsjetter, og det betyr at hver enkelt nordmann vil ha et dårligere velferdsgrunnlag. Derfor må vi forsøke å få til en oppgave som jeg vet er stor og utfordrende: få et nytt og stabilt og godt næringsliv med høy evne til å bære kostnader, og samtidig ha oljevirksomhet.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trond Giske (A) [10:47:13]: Valget ga oss et borgerlig flertall og med det en borgerlig regjering. Men hvis det er noe som er påtakelig i denne trontaledebatten, er det at den vitaliteten, den energien, den lysten som skulle lyse ut av et nytt regjeringsflertall, mangler. Det er så påtakelig at Venstres parlamentariske leder påpekte at det var opposisjonslederen som hadde det beste humøret. Jeg tror at en av grunnene til dette er at det viktigste prosjektet til den nye statsministeren led skipbrudd allerede i Nydalen. Målet om å danne en firepartiregjering, en flertalls-partiregjering, var rett og slett ikke mulig. Resultatet ble en Høyre-Fremskrittsparti-mindretallsregjering. Det skal vi respektere. Vi sa også i valgkampen at avstanden mellom sentrumspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre, og Fremskrittspartiet var så stor at det var vanskelig å forestille seg hvordan man skulle sitte i regjering sammen.

Men det kom en annen avklaring i Nydalen, og det var at i valget mellom å danne en mindretallsregjering med Fremskrittspartiet eller en mindretallsregjering med Kristelig Folkeparti og Venstre valgte Erna Solberg Frem-

skrittspartiet. Jeg tror ikke det hadde vært vanskelig å få flertall i Kristelig Folkeparti og Venstres stortingsgrupper for en Høyre–Kristelig Folkeparti–Venstre-regjering, men det var aldri det de ble stilt overfor, fordi Høyre hadde valgt Fremskrittspartiet. Det betyr at vi nå har fått den mest høyreorienterte regjeringen på veldig lang tid, og en regjering som altså ligger langt bortenfor det tyngdepunktet som finnes i denne salen.

Regjeringen skal selvsagt bli målt på det de gjør. En uke etter et regjeringsskifte er litt tidlig å gjøre opp status. Men likevel skal de måles opp mot noe, de skal måles opp mot løftene de ga før valget, og de skal måles opp mot situasjonen de overtok. Det ble sagt i går, og det kan gjentas i dag: Aldri har noen regjering overtatt et Norge i bedre økonomisk stand. Aldri før har flere vært i jobb i Norge, og aldri før har BNP i Norge vært så høyt. Vi har et rekordsterkt næringsliv, og de fleste av de 350 000 flere arbeidsplassene har kommet utenfor olje- og gassektoren. Norsk næringsliv og norsk økonomi er bunnsolid. Derfor er det ingen utenforstående grunner til at Høyre og Fremskrittspartiet eventuelt skulle løpe fra sine valgløfter. Tvert imot har løftene bygd på de resultatene som vi har skapt. Norsk skole er i sterk framgang, vi har bedre resultater, mer ressurser, flere lærere.

Nå skal vi få et taktskifte i satsingen. Etterutdanningen av lærere skal dobles. NTP, hvor vi skulle bruke 150 mrd. kr mer over en tiårsperiode, skal styrkes ytterligere. Bompengandelen i nye prosjekter skal ned. Helseområdet skal i perioden få minst 12 mrd. kr mer.

Etter å ha lyttet til statsministerens forklaring på at dette kan bli vanskelig – nemlig at vi ikke har gitt hjelp i det statsbudsjettet vi la fram for 2014 – la oss oppklare én ting: Ikke én krone av statsbudsjettet for 2014 er brukt, det begynner man å bruke 1. januar. Den nye regjeringen står fritt til å omfordele omtrent alt på det budsjettet hvis de ønsker det – og har flertall for det. Så bruk ikke som unnskyldning at vi har lagt fram et budsjett – man står fritt til å flytte disse pengene slik man ønsker.

På omsorgsfeltet fikk vi i den forrige åtteårsperioden ti flere ansatte hver dag. Nå skal satsingen økes. 250 000 nye jobber i privat næringsliv – vi skal få enda sterkere vekst og konkurransevne. I tillegg skal vi få 25–100 mrd. kr i skatteuttak, og handlingsregelen skal stå fast. Vi sa ved valget at dette ikke hang sammen, at dette ikke var mulig å kombinere. Nå får statsminister Solberg – Høyre og Fremskrittspartiet – muligheten til å bevise at det var de og ikke vi som hadde rett. Men nå får vi ikke svar. Vi spør om regjeringen står ved løftet om å senke egenkapitalkravet – vi får ikke svar. Vi spør om den står ved løftene i forbindelse med NTP – vi får ikke svar. Vi spør om den står ved løftet på helseområdet – vi får ikke svar.

De viktigste veivalgene handler om de grunnleggende prinsippene i den norske modellen. Statsministeren snakket om tilliten i det norske samfunnet. Undersøkelser viser at vi har rekordhøy tillit internasjonalt. Hvorfor har vi det? Det er fordi vi har organisert samfunnet vårt i fellesskap, fordi det er små forskjeller mellom folk, fordi vi går i én felles, god, offentlig skole, fordi vi finansierer velferdsordningene sammen. Rokker den nye regjeringen ved disse

grunnprinsippene, rokker den også ved tilliten og solidariteten i det norske folk.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Sylvi Graham (H) [10:52:31]: Representanten Giske snakket om humør – jeg er i strålende humør. Men det er dessverre slik at den norske skolen i for stor grad reproducerer sosiale forskjeller, og at frafallet i videregående opplæring er for høyt, dette på tross av åtte år med løfter fra den rød-grønne regjeringen.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen vil realisere kunnskapssamfunnet. Arbeidet starter med å løfte kunnskapen i skolen. I sitt siste forslag til statsbudsjett foreslo den rød-grønne regjeringen ikke i det hele tatt å øke bevilgningene til etter- og videreutdanning av lærere.

En god skole er over tid det viktigste verktøyet vi har til å fornye Norge og skape sosial mobilitet. Det gir alle elevene muligheter. Er representanten Giske enig i at den rød-grønne regjeringens prioritering av frivillig leksehjelp i 1.–4. klasse og skolefrukt – for å nevne noe – ikke har vært de riktige grepene for å løfte alle elevene i skolen og redusere frafallet, som nå er på opp mot 30 pst.?

Trond Giske (A) [10:53:29]: Jeg mener at leksehjelp og frukt ikke er de viktigste tiltakene for å øke kunnskapsnivået i norsk skole – men det bidrar. Det viktigste er tidlig innsats, flere lærere, flere ressurser til skolen, flere timer, mer etterutdanning av lærere – alt det som gjør at vi skårer bedre i internasjonale undersøkelser.

Det vi ser nå, er at kunnskapsnivået i Norge stiger i disse undersøkelsene. Kunnskapsnivået i Sverige, som har valgt en annen vei, synker kraftig i disse undersøkelsene. Forskjellene blir større. Derfor bør vi etter Arbeiderpartiets syn fortsette å bruke pengene på å styrke en god, felles, offentlig skole – ikke åpne for privatisering, heller ikke åpne for rangering og konkurranse om plassene i grunnskolen, men isteden slå ring om den gode, felles, offentlige skolen, som nå er i sterk framgang.

Bente Thorsen (FrP) [10:54:41]: Først vil jeg ønske Giske velkommen tilbake til Stortinget og gratulere ham med det viktige vervet som leder av kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

Jeg registrerte i valgkampen at mange i Arbeiderpartiet uttrykte redsel for at en Høyre–Fremskrittsparti-regjering ville medføre massiv nedleggelse av offentlige skoler, og at private skoler kom til å erstatte disse. Jeg kan berolige representanten med at det ikke vil skje. Vi ser på privatskoler som et viktig supplement til den offentlige skolen, samtidig som de gir foreldre og elever valgfrihet.

Representantens regjering la hver åttende dag siden den ble valgt i 2005, ned en skole – totalt 355 skoler. Samtidig har det aldri blitt opprettet så mange privatskoler som under representantens åtteårige regjeringstid. Spørsmålet til representanten Giske er da om han er fornøyd med konsekvensene av egen skolepolitikk.

Trond Giske (A) [10:55:45]: Jeg mener det var utrolig viktig at vi fikk snudd den nedgangen som vi opplevde i norsk skole i første halvdel av 2000-tallet, til en framgang, at vi har økt resultatene i realfag tilsvarende et helt årskull i nivå, at det er færre som leser og skriver dårlig, og at norske elleveåringer – sammen med finner, for å være helt presis – nå regner best i Norden.

Det er riktig at vi har fått noen flere privatskoler, og at det er blitt lagt ned noen små grendeskoler – først og fremst – i Norge. Men vi har et bredt privatskoleforlik i Stortinget, hvor Kristelig Folkeparti er med de rød-grønne. Jeg tror mange også i Venstre egentlig har stor sympati for denne modellen, hvor det er rom for noen alternative skoler, men hvor hovedvekten er på de offentlige.

Det vi får nå, er en lovendring hvor det skal åpnes for langt flere private skoler, offentliggjøring av skoleresultater og konkurranse om plassene. Det vil gi et helt annet skolesystem, og det bekymrer meg dypt.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:56:59]: Klimaforlikene i Stortinget i 2008 og 2012 må følges opp og videreutvikles med enda sterkere nasjonale tiltak og virkemidler i årene som kommer, om vi skal nå målsettingene.

Den rød-grønne regjeringens ettermøte innen klimapolitikk er ikke særlig flatterende. Samarbeidspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har i sin avtale forpliktet seg til å forsterke klimaforliket og føre en offensiv klimapolitikk. Hvordan vil Arbeiderpartiet være en konstruktiv støttespiller for samarbeidspartiene i deres bestrebelser på å forsterke klimaforliket?

Trond Giske (A) [10:57:42]: Helt siden daværende statsminister Gro Harlem Brundtland satte miljø og klima ordentlig på dagsordenen i Norge, har Arbeiderpartiet vært en sterk tilhenger av en god klimapolitikk, både internasjonalt og her hjemme. Vi har vært med på to klimaforlik i Stortinget, vi er gjerne med på et tredje.

Derfor er det fornuftig at den nye regjeringen legger fram en sak for Stortinget. Vi hørte statsministeren si at det viktigste er ikke en melding eller et nytt klimaforlik, det viktigste er tiltakene. Vel, det er viktig at det er bred tilslutning til denne politikken, og at det blir lagt fram en sak for Stortinget om dette. Det ser vi fram til, og da skal vi være med. Vi skal være en pådriver – slik vi har vært – innenfor samferdselssektoren, innenfor industri og næringsliv og innenfor energipolitikken, for det er på disse tunge områdene klimapolitikk må iverksettes. Så må vi jobbe intensivt internasjonalt, få med de store aktørene i verden på en forpliktende klimaavtale, slik at vi virkelig sørger for det som er målet: å redusere de samlede klimaautslippene – ikke bare i Norge, men totalt, dvs. globalt.

Terje Breivik (V) [10:59:02]: Noreg er eit høgkostland. Det er grunnleggjande positivt for velstanden, handlefridomen og levestandarden vår. Så lenge me har eit næringsliv og ein eksportindustri som kvar dag vinn i konkurransen fordi dei maktar å vera i verdsklasse kva gjeld kunnskap, teknologi og innovasjonsevne, går dette veldig bra.

Som næringsminister valde Giske likevel å bortforklara at Noreg tapar terreng på internasjonale statistikkar for innovasjon og gründerskap. Vil Giske og Arbeidarpartiet i opposisjon visa større audmjukdom for openberre og urovekkjande fakta og bidra til å styrkja og etablera nye stimuleringsordningar for gründarar, innovatørar og teknologitviking i eksisterande verksemdar?

Trond Giske (A) [10:59:55]: Vi vil i opposisjon stå fast ved den politikken vi hadde i regjering, på å legge til rette for næringsutvikling og på sysselsettingsvekst. Fra å overta en økonomi som var omtrent i nullvekst når det gjaldt privat næringsliv i 2005, hvor det hadde vært etpar-og-tjue-tusen flere arbeidsplasser over fire år, har vi altså tidoblet det for privat næringsliv – 250 000 over de åtte årene vi styrte. Vi har bidratt til vesentlig forenkling i privat sektor – ingen regjering har gjort mer – med over 5 mrd. kr i forenkling, og vi står fast på målet om 10 mrd. kr innen 2016, og gjerne 5 til når man utvider den perioden med to år.

Jeg mener at vi må måles på samme måte. Jeg legger merke til at statsministeren krever av oss at vi skal innfri valglofter i første statsbudsjett etter valget, mens hennes egne valglofter skal måles i et generasjonsperspektiv. Vi skal jobbe intensivt for de målene vi hadde i regjering og gjerne sammen med Venstre på dette viktige området om innovasjon, forskning og næringsutvikling.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ingjerd Schou (H) [11:01:10]: Når jeg hører på representanten Giske, så skjønner jeg at betydningen av begrepet «dekket bord» har fått et annet innhold enn det jeg opplevde da vi rundet 2005. Jeg kan vel også minne representanten Giske om at selv om han synes det er litt rart at man har fått en annen regjering, så har faktisk folk i valgting også syntes det, og jeg minner om at valgtinget altså er over Stortinget. Det har ikke – sett fra mitt ståsted – vært noe galt verken med forrige regjering eller representanten Giske i regjering, men vi tror altså at vi kan gjøre ting bedre med nye ideer og andre løsninger, og det har folk også støttet oss i.

Jeg tenkte jeg skulle vie oppmerksomheten litt til det som er grunnlaget for alle velferdstjenestene, og der hvor de aller fleste blir levert til befolkningen, nemlig kommunene. De Tocqueville satte ord på utfordringen for lokaldemokratiet allerede for 170 år siden. Han sa:

«Kommuner er den mest selvfølgelige av alle samfunnsdannelser. Overalt hvor mennesker lever sammen, dannes en kommune av seg selv.»

Og videre:

«De kommunale institusjoner klarer ikke alene å kjempe mot en aktiv og sterk regjering.»

Staten har de siste årene overført stadig flere oppgaver til kommunene og da gjerne også ledsaget av en sterk rettighetslovgivning. Kommunene har de siste åtte årene opplevd en økende ubalanse mellom pålagte oppgaver, forventninger og det økonomiske handlingsrommet de faktisk har fått. Dette reduserer de lokale folkevalgtes makt og

gjør dem til administratorer av en statlig politikk. Samtidig har altså statlige myndigheter utviklet en omfattende rett til innsigelser og styring over kommunal planlegging. Dette fører til at forvaltningsorganer i mange tilfeller overprøver folkevalgte, noe som i seg selv er et demokratisk problem. Dette vil vi nå endre.

Kommunene leverer de viktigste velferdstjenestene vi trenger i hverdagen, det være seg barnehage, skole, helse-tjenester og mye mer. Kommunene er altså bærebjelken i den norske velferdsstaten, og vi vil i regjering forenkle og forbedre. I dag er det for mye statlig overstyring av kommunene, og beslutningene fattes lengre unna innbyggerne enn det som er nødvendig.

Enkelte kommuner opplever både utfordringer knyttet til å sikre god kvalitet på velferdstjenestene, å tiltrekke seg og sikre god kompetanse hos ansatte, og uforutsigbarhet når det gjelder økonomiske rammebetingelser. I min erfaring, fra min lille kommune med 5 000 innbyggere, har gjennom 25 år organisasjoner, interkommunale selskap og andre selskap økt fra de få til i dag å være nær 40. I hele det området – Indre Østfold, 50 000 innbyggere er det i dag – er det åtte kommuner som samarbeider om krisesenteret, avlastningshjemmet for psykisk utviklingshemmede, vann og kloakk, avfallshåndtering, regnskapstjenester, som er det siste, og tekniske tjenester. Mistet kommunestyret styringen over dette? Min påstand er ja. Det demokratiske underskuddet er åpenbart.

Når dagens regjering vil ta til orde for en kommune-reform, er det fordi vi rett og slett ikke bare ønsker mer frihet, men også mer ansvar til kommunene. Det er der folk bor, det er der politikken møter innbyggerne, og det er der politikken er oppe til eksamen i møte med den enkelte. Det er der den enkelte opplever om fellesskapet er der når det trengs. Vi ønsker et levende lokaldemokrati der innbyggere, kommune, frivillige organisasjoner og det lokale næringslivet spiller på lag.

Vi må ha tillit til enkeltmennesket, at enkeltmennesket i hovedsak gjør fornuftige valg slik at en ikke trenger å regulere så mye som er situasjonen i dag. Vi vil ha tillit til folkevalgte og at de vil det beste for sitt lokalsamfunn, slik at de kan få større makt og ansvar. Tillit til befolkningen er en selvstendig verdi i vårt arbeid i regjering. Vår reform må ta utgangspunkt i en oppgavegjennomgang der man vurderer hvilke oppgaver kommunene kan og bør ha. Større og mer robuste kommuner kan ha og få større oppgaver og ta mer ansvar enn dagens kommuner, og det er et mål at beslutningene flyttes nærmere innbyggerne.

Mazyar Keshvari (FrP) [11:06:23]: Fremskrittspartiet er for første gang i partiets historie kommet inn i regjering, og vi er stolte av den regjeringsplattformen som ligger til grunn for Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens politikk de kommende årene. Vi er også godt fornøyd med den avtalen – den solide, gode og historiske samarbeidsavtalen – vi har fått til med Venstre og Kristelig Folkeparti. Jeg vil derfor benytte anledningen til å rette en takk og gi honnør til Venstre, Kristelig Folkeparti og vår regjeringspartner Høyre for konstruktivt og godt samarbeid i den innledende fasen og for det samarbeidet vi skal ha i

årene framover, et samarbeid som har resultert i at samtlige av våre partier har fått betydelig gjennomslag for våre kjernesaker på viktige politiske områder. Dette samarbeidet og den politiske plattformen som ligger til grunn for Fremskrittspartiets historiske regjeringsdeltakelse, vil føre landet vårt i en ny retning og endre samfunnet vårt til det bedre på en rekke områder.

En av de viktige og helt nødvendige endringene som vil merkes, er på asyl-, innvandrings- og integreringsfeltet. Dette har vært og er en av Fremskrittspartiets kjernesaker og som vi har fått betydelig gjennomslag for i både samarbeidsavtalen og regjeringsplattformen. Mye av den innvandringen til Norge gjennom de siste tiår har ført med seg, er positivt, spennende og berikende for Norge som nasjon. Mennesker som har innvandret til Norge, bidrar konstruktivt på alle nivåer i samfunnet med sin kompetanse, arbeidskraft og erfaring. Innvandringen har også bidratt til at vi har fått en større variasjon i samfunnet med nye impulser som kan bidra til nytenking, innovasjon og kreativitet som er helt nødvendig i en globalisert verden.

Men det er også store og krevende utfordringer knyttet til den store innvandringen som har funnet sted. Jeg er glad for at stortingsflertallet har tatt disse utfordringene på alvor og funnet fram til gode løsninger i samarbeidsavtalen. Det fremste målet for Fremskrittspartiet også på dette feltet er å legge til rette for at enkeltindividet skal ha både retten og muligheten til å lykkes basert på egen deltakelse og innsats helt uavhengig av hvor man kommer fra, hva man tror på, kjønn, alder, seksuell legning og alle andre faktorer.

Politikken som er ført på dette området gjennom de siste åtte årene, har dessverre ikke bidratt til å kunne nå dette målet fullt ut. Oppmerksomheten og innsatsen på dette feltet – spesielt til Sosialistisk Venstreparti – har dreid seg mest om hvor mange av de som ikke har beskyttelsesbehov, ikke skal være i Norge og som etter alle lover, konvensjoner og avtaler må forlate Norge, skal få bli allikevel. Det framkommer av nesten all offentlig tilgjengelig statistikk og rapporter at utfordringene er store og på enkelte områder kritiske. Spesielt ikke-vestlige innvandrere kommer dårlig ut. Det er f.eks. slik at vi ikke-vestlige innvandregutter har langt høyere «drop-out»-prosent i skolen enn andre elever. Den samme nevnte gruppen kommer også dårligst ut på arbeidsledighetsstatistikken, barnevernsstatistikken, sosialhjelpsstatistikken, voldsstatistikken, den generelle kriminalitetsstatistikken samt alle levekårs- og fattigdomsundersøkelser.

Seks av ti barn som lever i fattigdom i Norge i dag, har innvandrerbakgrunn. Fattigdomsproblematikken er dermed knyttet tett opp mot de utfordringene man har på innvandringsfeltet.

Det er derfor helt uforståelig for oss i Fremskrittspartiet at partiene i den avgåtte rød-grønne regjeringen er så fornøyd med disse resultatene at de ønsker å videreføre den feilslåtte politikken, som har bidratt til denne utviklingen.

Det er ikke humant, omsorgsfullt, nestekjærlig eller et godt menneskesyn å ta imot mennesker som har store utfordringer og vansker og å gi dem og det samfunnet de kommer til, enda flere. Det er derfor på høy tid å se sam-

menhengen mellom antall mennesker man tar imot og det antall man har reell mulighet til å hjelpe og integrere. Kvalitet er viktigere enn kvantitet når det kommer til behandling av mennesker. Dette kommer tydelig fram i plattformen, der det er en rekke tiltak og konkret politikk som vil forbedre asyl- og integreringspolitikken.

Jeg er glad for at landet har fått en regjering og et stortingsflertall som tenker helhetlig på dette feltet, og som tar mennesker som er på flukt og har et beskyttelsesbehov, på største alvor, og som ønsker å gi dem muligheten til å lykkes og bli en ressurs for det landet de kommer til, framfor en byrde.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:11:31]: Takk for hyggelig hilsen fra representanten Keshvari, og lykke til også til han i en viktig jobb for sitt parti her i Stortinget!

Vi har i fellesskap mye viktig å forvalte i dette landet. Selve fundamentet er kanskje det aller viktigste. I den samarbeidsavtalen som Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre har inngått, står det følgende:

«Samarbeidspartiernes verdiforankring ligger i rettsstatens og demokratiets prinsipper, og den kristne og humanistiske kulturarv.»

Vi er glad for at et slikt fundament er så solid fundert i denne avtalen.

Vi har mye å forvalte ellers også. Vi skal forvalte en god økonomi, som selvfølgelig er under press gitt rammebetingelsene hos vårt næringsliv som følge av situasjonen i mange andre and. Vi har store naturressurser vi skal forvalte. Vi har en sosial profil, som det har vært tverrpolitisk enighet om, som skal forvaltes. Og vi har også et felles ansvar utenfor landets grenser som vi også må forvalte videre.

For meg er et velferdssamfunn mye mer enn en velferdsstat. Jeg oppfatter også at regjeringens plattform sier noe om dette, at velferdssamfunnet er noe langt mer enn selve staten. Det er de grunnleggende enheter, det er familien, det sivile samfunn, det er de mindre enheter. Og så har vi selvfølgelig det offentlige i tillegg. Det er denne sameksistensen jeg håper at en ny regjering kan gi helt ny kurs på i forhold til den avgåtte. Jeg synes det er en demonstrasjon av maktesløshet når SVs parlamentariske leder i dag fremmer et privat forslag om å gi langsiktige avtaler for rusinstitusjoner. En uke etter at man har gått av fra regjeringen, er det opportunt å fremme et slikt forslag. Det er å bevise sin egen maktesløshet i regjering når man legger fram et slikt forslag. Vi har forventninger, i fellesskap med de tre andre partiene, om å få dette på et bedre spor enn det har vært.

Vi hadde en verdidebatt den første dagen av denne todagersdebatten. Den gikk på reservasjonsadgangen for fastleger – en reservasjonsadgang som har vært der siden abortloven kom, og som har virket under statsministrene Harlem Brundtland, Nordli før det, Jagland, Stoltenberg I og Stoltenberg II, i hvert fall i syv år. Da må man spørre seg om den retorikken som ble kjørt i denne salen i går, er i samsvar med virkeligheten. Selvfølgelig er den ikke det. Dette er ikke omkamp om abortloven, slik Helga Pedersen antyder i sitt blogginnlegg, dette er å ivareta både pasient-

rettigheter og legers samvittighet. Jeg er overbevist om at helseministeren vil sørge for at dette kommer i et meget godt spor.

Vi har store forventninger også til sykehuspolitikken – jeg ser at helseministeren sitter i salen. Det var oppsiktsvekkende å høre den avgåtte statsministeren snakke om helsepolitikken. At Bondevik I-regjeringen overtok en reform som var helt uferdig, sa han ikke et ord om. Økonomien var helt ute av lage. Og bare for å minne om det – tilsynsmyndighetene sa i 2011 at omtrent i hele 2011 var Ahus uten styring fra de myndighetene som skulle ha styring. Likevel har man altså frimodighet til å snakke om den nåværende regjering og hva den skal gjøre. Her er det mye å rydde opp i i eget bo.

Vi er beredt til et godt samarbeid med den nye regjeringen. Det gjør vi med frimodighet ut fra den samarbeidsavtalen som ligger til grunn, og vi ser fram til et videre konstruktivt samarbeid både med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre – og også andre partier i denne sal.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Irene Johansen (A) [11:16:59]: Vi har akkurat hørt representanten Syversen i sitt innlegg poengtere regjeringens verdigrunnlag, som også er med i samarbeidsavtalen, som Kristelig Folkeparti er en del av. Likevel vil jeg spørre representanten om han kan forstå at det har vakt reaksjoner at Kristelig Folkeparti, som et verdikonservativt parti, nå inngår i regjeringssgrunnlaget for en regjering med Fremskrittspartiet, som har en helt annen politikk på områder som f.eks. bistand, internasjonal solidaritet, flyktningpolitikk osv.

Kristelig Folkeparti er, som Arbeiderpartiet, opptatt av internasjonal solidaritet og bistand. Vi nådde i regjering målet om 1 pst. av BNI til bistand. Vil Kristelig Folkeparti sørge for at det målet blir stående i framtidige budsjettforhandlinger med en regjering som har et slikt verdigrunnlag?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:17:59]: Akkurat som Irene Johansen sikkert skulle ønske, ønsker vi at vi skulle hatt 50 pst. av stemmene. Da kunne vi styrt akkurat som vi ville, basert på eget partis politikk og program. Men nå er vi altså ikke helt der, for å si det forsiktig! Vi er avhengig av samarbeid med andre partier for å få flertall for viktige saker for oss, akkurat som Arbeiderpartiet er det for seg.

Jeg vil gi ros til den avgåtte regjering for innsatsen når det gjelder bistand. Jeg vil også gi ros til den påtroppende regjering, som allerede har tatt inn et av våre viktige forslag når det gjelder utvikling i de fattigste landene, nemlig at en del av pensjonsfondet skal brukes til nettopp investeringer i fattige land.

Så får vi komme tilbake til budsjettdebatten og se akkurat hva prosentsatsen blir. Representanten Johansen kan være sikker på at vi skal kjempe hardt for den.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:19:15]: Jeg ser på all politikk som verdikamp. En av de største verdikampene under Bondevik II-regjeringen var diskusjonen om bruk

av militær makt i Irak. Statsminister Kjell Magne Bondevik var forbilledlig klar, turte å stå imot i alle runder, mens utenriksminister Jan Petersen ønsket å støtte USA uansett pris. Heldigvis klarte Bondevik og Lars Sponheim å stå sammen, de holdt ut og klarte å holde ved den norske holdningen, helt til FNs sikkerhetsråd ble enige om ikke å gi en støtteerklæring, gi et mandat til Irak-invasjonen.

Er Kristelig Folkeparti og representanten Syversen beroliget nå når det er Fremskrittspartiet og Høyre som skal utforme utenrikspolitikken, når vi så hvordan Fremskrittspartiet og Høyre opererte under Irak-krigen, der Fremskrittspartiet ved enhver anledning kritiserte daværende statsminister Bondevik for å være feig og unnvikende?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:20:21]: Jeg tror historien viser at det regjeringen Bondevik bestemte seg for i 2001–2005 når det gjaldt folkerettslig grunnlag for når man grep inn og ikke, står seg meget godt.

Jeg vil dog ikke være med på beskrivelsen av at daværende utenriksminister skulle gå inn sammen med andre land «uansett pris». Det får virkelig stå for representanten Slagsvold Vedums egen regning. Jeg er tilfreds med den klare markeringen som også statsministeren har gjort her i dag, nemlig at utgangspunktet for denne regjeringen er et folkerettslig mandat, slik det utvikles gjennom Sikkerhetsrådets vedtak. Det er vårt utgangspunkt, som det har vært tidligere. Det vil det fortsatt også være.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:21:25]: Undervegs i debatten i går oppstod det ei betydeleg usikkerheit omkring Kristeleg Folkeparti sin miljøpolitikk. På spørsmålet mitt om kva det var som gjorde at Venstre støtta innføringa av eit kristendomsdominert fag i skulen, var svaret frå representanten Skei Grande at dette var for Lofoten, Vesterålen og Senja.

Som vi alle i denne salen veit, er dette eit spørsmål der det ikkje skulle stå på Kristeleg Folkeparti. Lofoten, Vesterålen og Senja er jo ei sak som like mykje har vore fronta av Kristeleg Folkeparti som av Venstre.

Derfor er spørsmålet mitt: Er det rett som Skei Grande påstår, at Kristeleg Folkeparti var villig til å ofre Lofoten, Vesterålen og Senja for å innføre eit kristendomsdominert fag i skulen?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:22:22]: Jeg kan fastslå fullt og helt at både Kristelig Folkeparti og Venstre hadde samme holdning når det gjelder Lofoten, Vesterålen og Senja. Enhver antydning om noe annet faller på sin egen urimelighet.

Dag Terje Andersen (A) [11:22:52]: Det er noen regler i Stortinget som ikke er skrevet, men som er ganske fasttømrete, og som ligger fast. Det er bl.a. at lederen av kontrollkomiteen av helt naturlige årsaker er fra opposisjon, og at lederen av finanskomiteen av like naturlige årsaker er fra posisjon.

Så har flere representanter fra Kristelig Folkeparti gitt uttrykk for at Kristelig Folkeparti er i opposisjon. Derfor er

mitt enkle spørsmål: Er nå lederen av finanskomiteen fra posisjon eller fra opposisjon?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:23:32]: Vi er et sentrumparti, så da har jeg jo indirekte svart på spørsmålet. Vi er et konstruktivt opposisjonsparti, men vi har også en samarbeidsavtale som ligger til grunn for det arbeidet vi skal gjøre i Stortinget, og jeg er sikker på at representanten Andersen er vel kjent med at et av de viktigste områdene vi skal få samarbeide om, er budsjettet. Det kommer vi til å begynne med om ikke veldig lenge, og jeg er helt sikker på at det blir et godt samarbeid mellom Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet også om budsjettet. Vi er ikke en del av regjeringens parlamentariske grunnlag som sådan, men vi er et konstruktivt opposisjonsparti med en solid samarbeidsavtale som ligger i bunn.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Heidi Greni (Sp) [11:24:49]: Regjeringen vil styrke lokaldemokratiet, heter det i regjeringsplattformen til Høyre og Fremskrittspartiet, og det tilføyes: «Det betyr at folk flest får økt innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø.» Dette avsnittet i regjeringsplattformen uttrykker verdier vi i Senterpartiet deler, men vi legger tydeligvis ikke det samme i dem. Innbyggerinnflytelse skal ikke gjelde i spørsmål om kommunestruktur. Det står helt klart.

I de fleste sakene som fremmes i den politiske plattformen for regjeringen, vil det være mulig å stoppe dårlige forslag – og dem er det mange av – ved at flertallet her på Stortinget sier nei takk. Når det gjelder kommunereformen er jeg mer bekymret fordi den òg er nedfelt i samarbeidsavtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Regjeringen vil invitere partiene i Stortinget til drøftelser om prosessen med kommunereform, heter det. Det står dessverre ikke noe om at den vil invitere kommunene og innbyggerne der med i den samme prosessen.

La det være klart: Senterpartiet blir ikke part i en kommunereform som ikke er forankret hos dem som berøres. Innbyggerne i kommuner som er aktuelle for sammenslutning, skal høres og ha det siste ordet i saken. Senterpartiet forholder seg til frivillighetsprinsippet.

Så er det ikke slik at Senterpartiet er mot sammenslåing av kommuner. I de fleste kommunesammenslåinger som har skjedd det siste tiåret, har Senterpartiet lokalt vært pådriveren.

Likeverdige tilbud innen utdanning, helse, omsorg og sosiale tjenester er avgjørende for opplevelsen av om vi har en god eller dårlig fordelingspolitikk i landet. Hvor du bor skal ikke være avgjørende for kvaliteten på tjenestene. Derfor har vi et inntektssystem for kommunene som sikrer utjevning og likeverdige tjenester til alle. Folk i min hjemkommune, Holtålen, tjener ikke like mye som dem som bor i Bærum. Skatteinntektene blir tilsvarende mindre. Inntektssystemet gjør at våre unger og ungene i Bærum kan få like muligheter til utdanning. Det er en viktig kvalitet ved det norske velferdssamfunnet som vi ikke må rokke ved.

Regjeringsplattformen legger opp til større forskjeller

i velferdstilbudet. Kommuner med høyt inntektsnivå blant innbyggerne og med bedrifter som tjener gode penger, skal få utvikle høyere nivå på velferdstjenestene enn andre kommuner. Likeverdighet skal erstattes av større forskjeller.

Regjeringsplattformen sier ikke noe om taperne ved kommuneøkonomireformen, men alle som kan regne, ser hva resultatet blir. I et nullsumspill der skattesterke skal få mer, må noen tape tilsvarende. For mitt fylke, Sør-Trøndelag, betyr det et samlet tap for kommunene på 135 mill. kr. Det blir 135 mill. kr mindre å produsere velferdstjenester for. Regjeringen vil gjennomføre dette gradvis og på en forutsigbar måte, heter det. Altså skal ikke lærertettheten reduseres i 2014, men over år. Det er mager trøst, mener nå jeg.

Vi har fått en regjering som vil føre en politikk for økte forskjeller mellom folk avhengig av hvor de bor og avhengig av inntektsnivå. Det er brudd på den velferdspolitikken vi har ført i dette landet gjennom lang tid. Stortingets flertall har anledning til å stoppe Høyres og Fremskrittspartiets velferdseksperiment. Jeg håper vi står samlet om det. Kristelig Folkeparti og Venstre har selvsagt et særlig ansvar, siden disse partiene har innsatt regjeringen. Fra Senterpartiets side er vi rede til å samarbeide både med sentrumskolleger og andre partier for å stoppe forslagene om økte forskjeller mellom folk.

Kommunal- og regionaldepartementet vil bli hetende Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Regjeringen har fortalt oss hvilke oppgaver som skal tilføres departementet. De regionalpolitiske oppgavene som er en viktig del av departementets ansvarsområde i dag, sies det lite om. «Regjeringen vil bygge landet», heter det under overskriften «Viktige satsingsområder», men gjelder det hele landet?

Stortinget behandlet i vår en stortingsmelding om distrikts- og regionalpolitikken. Et samlet storting sluttet seg til regjeringens understreking av målet om å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret her i landet. Jeg håper at alle fortsatt deler den ambisjonen.

Fylkeskommunen har en viktig plass i regionalpolitikken og forvalter virkemidler gjennom et samarbeid med Innovasjon Norge. Det virker som vår nye regjering ikke har tenkt å følge opp dette. I den politiske plattformen heter det at regjeringen vil videreutvikle Innovasjon Norge som organisasjon, men at det landsdekkende skal prioriteres. I plattformen heter det også at regjeringen vil ha en gjennomgang av oppgavene til fylkeskommunen med sikte på å ta fra den makt og myndighet.

Regjeringsplattformen har ingen ambisjoner når det gjelder å bidra til utvikling i hele landet og å opprettholde bosettingsmønsteret. Skal fylkeskommunen legges ned og Innovasjon Norge i mindre grad være partner i det lokale, folkevalgte arbeid med næringsutvikling, er det vanskelig å se for seg at det blir nødvendig kraft i det lokalpolitiske arbeidet.

Ola Elvestuen (V) [11:30:34]: Samarbeidsavtalen mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet gir et veldig godt utgangspunkt for en mer of-

fensiv miljø- og klimapolitikk i Norge. Det er viktig at vi nå tidlig har fått en avklaring omkring Lofoten, Vesterålen og Senja, at det er enighet om at vi skal forsterke innsatsen med tanke på klimaforliket, at vi skal ha en forsterket satsing på infrastruktur som inkluderer kollektivtrafikk og jernbane, og at naturmangfoldloven står fast.

Vår generasjons viktigste og største utfordring er å begrense klimaendringene. Det krever at man jobber aktivt for å få en sterk internasjonal klimaavtale, men det krever også at man tar mål av seg til å være en internasjonalt ledende miljønasjon – også her hjemme – både for at vi som nasjon skal ta vårt ansvar, og for at vi skal være med på å drive fram en teknologisk utvikling. Vi må være i front av det grønne skiftet som vi vet må komme.

Det ligger enorme vekstmuligheter for norsk leverandørindustri, norsk prosessindustri, gamle og nye energiprodusenter, forskningsmiljøer og teknologiutviklere i årene framover. Selv etter Mongstad – problemene og fadeseen på Mongstad – er det viktig at Norge tar mål av seg til fortsatt å være verdensledende innenfor CO₂-fangst. Vi må ha mål om ha verdens reneste prosessindustri, og det ligger utnyttede muligheter innen både havvind og solenergi. Vi må være dyktige til å bruke energien mer effektivt, og ren og fornybar energi må brukes for å erstatte fossil energi. For å få det til er Venstre glad for at vi også har en enighet om at vi skal ha et grønt skattesifte, og det legges fram en sak for Stortinget. Men dette må vi sette i gang med raskt, og vi kan ikke vente på den ene store saken.

Å få til ren energi er også viktig innenfor transportsektoren. Vi trenger ladestasjoner med hurtigladere over hele landet, vi trenger også et nasjonalt nett for hydrogen som energibærer i framtiden, og vi trenger å legge til rette for biodrivstoff.

Vi står foran en ny vinter, og et av de kanskje mest mislykkede politikkområdene for den rød-grønne regjeringen er lokal luftforurensning. Mange byer i Europa har problemer med for høy lokal luftforurensning, det gjelder også i Norge. Dette trenger dette nye Stortinget og regjeringen også å ta tak i, ved å gi lokale myndigheter virkemidler til å foreta egne prioriteringer, men også ved å ta et nasjonalt ansvar for å redusere særlig nitrogenoksider, som er utslippene fra dieserbiler og dieselen som har økt spesielt de siste årene. Det er viktig at tiltakene står i forhold til de problemene som vi skal løse, og er sterke nok.

Den nye regjeringen ønsker å delegerer mer makt til kommunene, også innenfor miljøspørsmål. Fra Venstres side tror vi det er klokt, og det er riktig når vi kan få bedre miljøpolitikk ut av å delegerer mer makt. Men det er da viktig at man også bygger opp en nødvendig kompetanse og kunnskap i kommunene. Det er en mangelvare nå i dag.

I tillegg kan det ikke være tvil om at når det gjelder de nasjonale verneverdiene, må det fortsatt være et nasjonalt ansvar. Gjør man dette på riktig måte ved å lage en innramming som gir større handlefrihet, men bedre tilpassing for kommunene, og ved samtidig å forsterke det nasjonale ansvaret for å sikre at nasjonale verdier ikke blir ødelagt – ikke minst gjøre det som nå også er mangelfullt, at staten tar et større ansvar for å skjotte vernede områder, og at staten tar et større ansvar for å sikre de verdiene som

ligger i miljøpolitikken – har vi nå lagt grunnlaget for en veldig god og offensiv miljø- og klimapolitikk i årene som kommer.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Heidi Greni (Sp) [11:35:53]: Regjeringsplattformen har svake formuleringer om jordvern. Det heter at regjeringen vil ta godt vare på matjorden, men balansere jordvernet mot storsamfunnets behov. Det tyder på at Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å gjøre det lettere å bygge ned jordbruksareal, spesielt rundt byene og tettstedene våre. Mens vi i den rød-grønne regjeringsperioden halverte nedbyggingen, kan vi nå oppleve reversering av jordvernet.

Mitt spørsmål til Venstre er om de vil stille opp for jordvernet. I Venstres program heter det:

«Jordvern er en forutsetning for fremtidig matproduksjon. Venstre vil derfor styrke jordvernet og sikre vern av produktiv matjord med irreversible endringer.»

Er representanten Elvestuen enig med meg i at denne formuleringen ikke lar seg forene med regjeringens formulering i den politiske plattformen?

Ola Elvestuen (V) [11:36:52]: For Venstre er jordvern viktig, og det er viktig at vi nå ikke får en nedbygging av landbruksarealer. Det eneste stedet hvor dette kan være en problemstilling, er omkring knutepunkts- og fortettingsområder, men selv der mener Venstre at med en god kvalitet på fortetting er det mulig å unngå nedbygging av landbruksjord. Jordvern er viktig, og jordvern må opprettholdes som en viktig målsetting også i årene framover, og det vil Venstre jobbe hardt for.

Karin Andersen (SV) [11:37:38]: Jeg er glad for at representanten fra Venstre nå sier at de vil videreføre forsøket på å få til CO₂-fangst, for det er noe av det viktigste man kan gjøre på klimasiden. Så det er kanskje ingen grunn til – for å si det sånn – å harselere over det mer, men jobbe for det. Det andre er lokal luftforurensning, som er en viktig sak. Det er vi enig i.

Men jeg har behov for at Venstre nå oppklarer det inntrykket som ble skapt i går av Venstres leder. Hun sa at det var nødvendig for Venstre å gi religion en større plass i undervisningen i barneskolen for å få Lofoten og Vesterålen av Kristelig Folkeparti. Nå avviste Kristelig Folkeparti dette blankt i stad i en replikkordveksling. Kan Elvestuen bidra til å oppklare hva det var som gjorde at Venstre gikk med på dette, da de tok reservasjon eller gikk ut av avtalen på andre viktige områder? Var det Kristelig Folkeparti som tvang fram dette?

Ola Elvestuen (V) [11:38:45]: For det første tror jeg det er få prosjekter som har vært dårligere organisert og har fått et dyrere resultat enn prosjektet på Mongstad, som definitivt ikke er noe man skal ta til etterfølgelse.

Så er det klart at i forhandlinger er det mange saker som

er oppe samtidig, uten at jeg skal gå inn på de enkelte delene av de forhandlingene som vi var inne i. Fra Venstres side er samarbeidsavtalen mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet en god avtale – en god avtale der vi har fått gjennomslag for de viktigste miljøpunktene som vi gikk inn i samtalene med. Det er balansen i avtalen og helheten som er det avgjørende, og den er vi godt fornøyd med.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [11:40:01]: Jeg tror at jeg må fortsette der jeg slapp i replikkordskiftet, for det er skapt en klarhet om holdningene til både Venstre og Kristelig Folkeparti i denne saken. Dette handler ikke om hvorvidt Venstre synes de har fått en god pakke. Det handler om hvorvidt det var sant det som Venstres leder sa i går, nemlig at dette var tvunget fram av Kristelig Folkeparti for å få en avtale på plass. Det er en ganske alvorlig sak for partier som begge – tror jeg – går inn for vern av Lofoten og Vesterålen, på samme måte som SV har gjort.

Den nye regjeringen varsler ny retning på en del viktige områder. Blant annet gjelder det privatisering og bruk av kommersielle aktører i helse og omsorg, og i mange deler av velferden. SV er veldig for samarbeid med frivillige nonprofitorganisasjoner. Derfor legger vi fram et forslag i dag som sier at vi gjerne vil ha langsiktige avtaler med frivillig nonprofitsektor. Langsiktige avtaler er det mulig å ha også i helsevesenet i dag, men det er avgrensningen mot dem som driver med dette fordi de vil drive butikk og tjene penger, SV ønsker å få fram. Der tror jeg det går en skarp skillelinje mellom SV og den sittende regjering. Hvis ikke er det jo muligheter til å bli enige om dette forslaget, at vi skal avgrense dette til de ikke-kommersielle, slik som vi har gjort når det gjelder barnevern – og som regjeringen dessverre vil reversere.

Hva handler dette om? Det handler altså ikke om det som statsminister Solberg var på talerstolen her i stad og sa, at man måtte slippe private profittbedrifter inn i dette for at man skulle oppleve at det var kreativitet. Hadde jeg vært ansatt i offentlig sektor nå, hadde jeg blitt dypt fornærmet. Jeg har jobbet i barnehage i mange år. Det var mye kreativt vi fant på, og vi kunne funnet på enda mer hvis vi hadde fått litt rausere rammer fra dem som styrte oss. Så det er ikke slik at det bare er i private bedrifter det er kreativitet og utvikling av tjenestene. Tvert imot – de som gjør dette i fellesskapsløsninger, har fantastiske resultater og finner på veldig mange gode, nye løsninger som jeg håper at den nye regjeringen virkelig vil støtte opp under.

Dette handler om hvorvidt vi synes vi har for mye penger i dette systemet, sånn at vi har råd til å sikre utbytte til private firmaer som skal tjene penger på velferden. Veldig mange av disse firmaene har også lokalisert seg i skatteparadis, slik at de ikke bidrar med ei krone til fellesskapet de putter sugerøret sitt nedi og tar penger ut av. Vi i SV vil at hver krone som vi betaler inn i skatt, som regjeringen og Stortinget bevilger til disse områdene, skal brukes til tjenester til befolkningen og til gode, sikkelige lønns- og arbeidsvilkår for dem som jobber der.

En annen retning som regjeringen varsler, er foruroliggende, men ikke rar, for både Høyre og Fremskrittspartiet driver med høyrepolitikk, og da mener man at den som har mye, skal beholde mer sjøl – både personer og kommuner. Og det er verre. Det står at regjeringen vil endre inntekts-systemer slik at kommuner får beholde en større del av verdiskapingen der hvor verdiene skapes. Vi kunne ha en diskusjon om hva som er verdiskaping – det er nå det ene. Det andre er at det betyr at kommuner der hjula går så det griner, som har høye inntekter, som har befolkning med høy inntekt og store skatteinntekter, skal få beholde mer sjøl og dele mindre med de fattige.

I mitt fylke, som er Hedmark, taper alle kommunene på dette. Dette har vi regnet ut, og sett hvordan det ser ut. Det er litt vanskelig å skjønne at de kommunene som strever med næringsutvikling, skal bli bedre til å drive med næringsutvikling når de får mindre penger. Det er i så fall helt i strid med den politikken Høyre fører ellers når de driver næringsutvikling, for da må jo de som driver med næringsutvikling, få skattelette for å bli bedre til det. Så det trengs mer penger for å drive med næringsutvikling.

Men dette vil Høyre gjøre, og det er helt systematisk de rikeste kommunene der det er flest høyrevelgere, som vinner på dette. Men det er mange av randkommunene til de store kommunene som taper, og resultatet vil være veldig ulikt tjenestetilbud til befolkningen i dette landet. Det mener SV er feil.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Odd Henriksen (H) [11:45:18]: Det med tjenestetilbud og kommunene er kjempeviktig, og vi har sett at vi må gjøre en reform.

Etter åtte år med rød-grønn regjering har vi gjentatte ganger hørt hvor mange milliarder de har økt budsjettet med og brukt på ulike formål. SV lovet til og med at de skulle kunne fjerne fattigdommen med et pennestrøk om de kom i regjering.

Høyre ser alvorlig på at antallet fattige barn har økt de siste årene. For å øke den sosiale mobiliteten har Høyre foreslått lavere barnehagepriser for familier med lav inntekt, gratis barnehage for barn av flyktninger som er på institusjonsprogrammet, og senest i juni i år foreslo vi sammen med de andre borgerlige partiene en satsing på 70 mill. kr til ulike tiltak for fattige barn.

Som vi har hørt, er den nye regjeringen svært opptatt av samarbeid. Kan vi regne med at SV nå vil støtte regjeringens forslag til gode og nødvendige tiltak for de aller svakeste her i samfunnet?

Karin Andersen (SV) [11:46:19]: SV vil støtte alle forslag som løfter dem som har det vanskeligst. Da håper jeg også at representanter fra Høyre og den nye regjeringen støtter det som ligger i det nye budsjettet, nemlig en dobbelt så stor pakke som det Høyre fremmet i vår til de mest vanskeligstilte.

Men det som representanten unnlater å nevne, er alle de kuttene man har foreslått for de fattigste familiene. For eksempel har man tatt over 1 mrd. kr fra arbeidsløse ene-

forsørgere – inntekten de har mens de kvalifiserer seg. Det har Høyre foreslått i Stortinget i flere år. Nå varsler man også at man har tenkt å fjerne barnetillegget til de fattigste, de som har lavest uføretrygd. Det kommer jo ikke ett menneske i arbeid om man fjerner dette. I tillegg varsler man tvangsarbeid for sosialhjelp.

Det er i hvert fall ikke nye tanker, det er gamle tanker, og det bidrar til en respektløs tilnærming til folk som trenger respekt og bistand istedenfor den type argumentasjon som Høyre har stått for i Stortinget.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:47:31]: SV og representanten Andersen er prinsipiell motstander av konkurranse i offentlig sektor. Det kom også klart til uttrykk i det innlegget som blei halde her.

Men samtidig har eg registrert at SV er positiv til konkurranse på andre område. For eksempel var SV så vidt eg hugsar positive då Norwegian kom på banen – at dette var ein sunn konkurranse som ville bidra til at ein fekk betre tenester til innbyggerane.

Regjeringspartia meiner at offentlig velferd skal vere offentlig finansiert, men at det er kvaliteten på tenestene som er avgjerande her, ikkje kven som utfører dei. Eg har då lyst til å stille spørsmålet til representanten Andersen: Kan ho forklare meg kva det er som gjer at konkurranse ikkje fungerer når det gjeld offentlig velferd, men at konkurranse likevel fungerer på andre område?

Karin Andersen (SV) [11:48:33]: Det er fordi f.eks. eldreomsorg eller barnevern ikke er det samme som en flyreise eller et brød. Det er stor forskjell på de tjenestene. Dessuten er det ikke sånn her i landet at det er skattebetalerne som betaler inn skatt, og det offentlige som bevilger penger til at kjøpmennene skal kunne selge brød – eller flyreiser. Det systemet har vi ikke.

Det vi mener, er at de offentlige tjenestene som vi skal gjøre sammen, finansierer vi felles over skatteseddelen. Vi bruker de pengene til det, og ikke til utbytte til aksjeeiere. Dette er andre typer tjenester som vi ikke skal drive fordi vi skal tjene penger på dem, men fordi det er en del av velferden som folk har rett til som innbyggere i Norge. Da skal det ikke komme an på om noen ser seg i stand til å tjene penger på det eller ikke.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:49:28]: Denne lekse har eg høyrte mange gonger tidlegare, og eg blir ikkje noko klokare av det.

Vi er veldig opptatt av at tenestene skal vere gode. Det må vere kvaliteten på tenestene som er avgjerande – slik må det vere. Om det gjeld offentlege velferdsgode, eller om det gjeld flyreiser, må det vere kvaliteten på tenestene som er avgjerande. Og dersom ein har forskjellige tilbydarar, kan ein også få eit mangfald og eit val som ein ikkje har dersom ein har ein monopoltilbydar.

Eg vil be representanten Andersen igjen om å klargjere kva ho meiner er det avgjerande for kvifor konkurranse er uheldig når det gjeld velferdstenester i offentlig sektor, når det altså fungerer og er noko som SV ønskjer på andre

område. Dette må forklarast litt nærmare enn det som blei gjort i stad.

Karin Andersen (SV) [11:50:31]: Jeg vet ikke om jeg skal ta på meg jobben med å gjøre representanten Hagesæter klokere, det tror jeg er «tungarbeid», som vi sier på Hedmarken, men poenget er at det er forskjell på offentlig velferd og ting og tjenester som vi kjøper ellers. Det er forskjell på en bil og en sjukehjemsplass. Problemet blir enda større når man ser at vi ikke har for mye penger til å drive offentlige tjenester i dette landet; vi trenger egentlig mer for at det skal bli bedre. Hva er det da som er lurt med at noen skal sitte og tjene penger på dette, altså ta utbytte – ikke at noen har lønn for å gjøre jobben, men at noen i tillegg skal ta utbytte og ha fortjeneste av dette? Jeg er en glad skattebetaler, men jeg blir også litt grinete hvis mine penger går i lomma på folk som er nullskattytere og har lokalisert seg i skatteparadis, og som ikke bidrar med fem øre til fellesskapet sjøl.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:51:44]: Jeg vil gratulere Karin Andersen med ny komité og takke for godt samarbeid da vi satt sammen i arbeids- og sosialkomiteen.

Jeg har opplevd representanten som en samarbeidsvillig og oppriktig engasjert person i viktige spørsmål der Kristelig Folkeparti og SV har mye til felles. Så kan det kanskje være en bemerkning at nå, med en ny regjering, har vi større muligheter til å kunne forenes der vi er enige, og få gjennomslag for den politikken. Jeg opplever – iallfall når en spiller konstruktivt, slik vi har fått lov til å gjøre i arbeidet tidligere – at vi kan finne gode løsninger sammen. I kommunal- og forvaltningskomiteen vil det være viktige saker: bl.a. kommunereform. Vi ser at kommunene har fått større oppgaver – og sannsynligvis vil få større oppgaver. Det vil bety at kanskje kartet må tegnes på nytt. Det er spennende å høre hva Karin Andersen tenker om det. Det samme gjelder også asylfeltet og integrering, som er viktige saker der Kristelig Folkeparti og SV har mye til felles.

Hvilken rolle ønsker SV og representanten å innta for at en kan forenes og prøve å bedre politikken på disse feltene?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at representanten Andersen bare har 1 minutt til å svare.

Karin Andersen (SV) [11:52:54]: Takk, president!

Jeg vil først takke for hyggelig omtale og si det samme. Det er veldig mye som Kristelig Folkeparti og SV er enige om på disse områdene. Vi ønsker et konstruktivt og godt samarbeid med Kristelig Folkeparti, både når det gjelder fattigdomssatsing, og når det gjelder velferd og omsorg i fellesskap. Da ber jeg representanten for Kristelig Folkeparti merke seg at det forslaget som vi har lagt inn i dag, handler om å verne de private nonprofit-aktørene, og at vi ikke vil slippe kommersen inn på områder der vi mener de ikke har noen rolle å spille. Der håper jeg på Kristelig Folkepartis støtte.

Når det gjelder kommunestruktur, er SV for at det skal

skje i frivillighet. Vi er veldig for at det skal være muligheter for å drive lokaldemokrati, men vi er også for at folk skal ha like rettigheter. Hvis en f.eks. er funksjonshemmet eller sjuk, eller en skal ha en barnehageplass eller trenger barnevernet, skal det være likt og ikke variere fra kommune til kommune.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Statsråd Bent Høie [11:54:15]: Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen vil føre en politikk for å styrke det sosiale sikkerhetsnettet, for å bygge tillit i befolkningen, og for å sette enkeltmennesket i sentrum. Vi vil utvikle pasientens helsevesen. Kvaliteten og kapasiteten skal bli bedre og tilgangen trygg, og pasienten skal få mer makt i systemet.

Mye er bra i dagens helsevesen. På mange områder oppnår vi gode resultater. Tusenvis av ansatte gjør hver eneste dag en helt uvurderlig jobb. Men vi kan bli bedre, for mange pasienter opplever å ikke få den hjelpen de trenger, når de har behov for den. Ikke minst gjelder dette mange av dem som har blitt plassert nederst ved bordet: pasienter med utfordringer innenfor rus og psykisk helse og pasienter som har behov for rehabilitering. Derfor vil vi pålegge helseregionene å prioritere mennesker med rusproblemer og psykiske lidelser. Vi vil gjeninnføre regelen om at rus og psykisk helsevern, hver for seg, skal ha en årlig vekst som er høyere enn innenfor somatikken.

Vi vil etablere en opptrappingsplan for rusfeltet, som vil styrke både forebygging, behandling og ettervern, og som vil sørge for at flere får et verdig tilbud og begrense skadene fra rusmisbruk og hjelpe flere ut i rusfrihet. Regjeringen vil, som vi lovet før valget, sørge for raskt å utvide og kjøpe ledige plasser for rusbehandling.

Psykisk helse skal bli en likeverdig del av folkehelsearbeidet. Vi vil bygge ut et lavterskel psykisk helsetilbud i kommunene og styrke behandlingstilbudet innenfor psykisk helsevern. Tverrfaglig samarbeid i overgangen mellom rus og psykiske lidelser skal bedres.

Altfor mange venter på behandling i spesialisthelsetjenesten – og venter for lenge. Samtidig vet vi at det også her er ledig kapasitet hos private og ideelle aktører.

Regjeringen vil ta alle gode krefter i bruk på velferdsområdet og slippe til de som ønsker å bidra. Det er pasienten, ikke systemet, som skal stå i sentrum. Derfor vil vi innføre fritt behandlingsvalg i helsetjenesten, først innenfor rus og psykisk helsevern, fordi pasienter med rett til behandling skal få tilbud om og muligheten til å få behandling og slippe å vente unødvendig. Det betyr at de som har rett på behandling, skal få mulighet til å velge å bli behandlet hos godkjente private behandlingssteder, om de ønsker det.

De offentlige sykehusene skal selvfølgelig fortsatt være bærebjelken i det offentlige helsevesen. De behandler alle de akutte pasientene, de står for hoveddelen av forskningen og utviklingen og hoveddelen av utdanningen i sektoren. Derfor skal regjeringen sørge for et løft for kvalitet og pasientsikkerhet i de offentlige sykehusene. Aktiviteten skal økes gjennom nye ideer og bedre løsninger. Kvalitets-

arbeidet skal styrkes. Det samme skal arbeidet for å hindre uønskede hendelser.

Kreftbehandlingen skal bli bedre, og vi vil supplere den nasjonale strategien på kreftområdet med en plan for å sikre kompetanse og kapasitet. Byråkratiet skal reduseres, og vi skal tenke nytt og komme med nye løsninger. IKT-systemet må rustes opp og samhandlingen med kommunene bli bedre.

Regjeringen vil ha en ny styringsmodell for spesialisthelsetjenesten, med klarere forankring av ansvar, ikke minst det politiske ansvaret. Derfor vil vi igangsette arbeidet med en mer operativ nasjonal helseplan, et ønske som mange partier i Stortinget har hatt i veldig mange år. Når denne er vedtatt og virker, vil vi kunne legge ned de regionale helseforetakene. Det er det standpunktet regjeringspartiene har stått for – og står for. Inntil da har helseregionene min fulle tillit, og jeg vil være klar på at de har den myndighet og den legitimitet som må til for å fylle den krevende rollen de har i styringen av sykehusene.

Regjeringen vil at staten skal ta et større ansvar for å sikre at kommunene er rustet til å møte økningen i antall eldre som har behov for pleie og omsorg. Det handler både om å styrke kompetansen og øke kapasiteten og om å få en tjeneste med kvalitet og aktivitet.

Høyre og Fremskrittspartiets regjeringsplattform på dette området er en ambisiøs plan. Det handler om å vise vilje til å satse, tenke nytt og ikke minst sette pasienten i sentrum. Vi skal sørge for bedre helsetjenester for alle. Det er vår visjon, det er vårt mål, og det er det vi skal jobbe for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:59:36]: Først vil jeg gratulere Bent Høie med det viktige vervet som helseminister.

Høyre har lenge meldt at de vil legge ned de regionale helseforetakene. Isteden vil man lage en nasjonal helse- og sykehusplan med konkret beskrivelse av innhold, kompetanse, kvalitet og beliggenhet når det gjelder sykehusene. Men en sykehusplan er ikke noe styringsverktøy. Det er det navnet tilsier, en plan. Jeg venter fremdeles på at Høyre skal komme med iallfall noen tanker om hvordan man vil styre sykehusene – denne viktige sektoren. Nasjonal sykehusplan skal ifølge Høyre kun omfatte de offentlige sykehusene. Samtidig åpner regjeringa for fri etableringsrett for private kommersielle sykehusdrivere, som sjøl skal få bestemme hvor de vil etablere seg, hvilke pasienter de vil behandle, med automatisk rett til å sende regninga til det offentlige – altså sterk styring av de offentlige sykehusene, men med en potensielt sett stor kommersiell sykehussektor som skal kunne gå under radaren for politisk styring. Hvordan skal regjeringa kunne drive god ressursfordeling for hele landet i et slikt todelt sykehussystem?

Statsråd Bent Høie [12:00:39]: Spørsmålet fra representanten sier kanskje mye om hvordan Arbeiderpartiet har sett på planer som har blitt vedtatt av Stortinget, for det virker som om Arbeiderpartiet i regjering ikke har sett på den type planer som noe styringsverktøy. Denne regje-

ringen har en helt annen holdning til planer som vedtas i Stortinget. Vi ser på det som et viktig styringsverktøy. Derfor er en av våre hovedhensikter med å innføre en nasjonal helse- og sykehusplan å flytte den type helt grunnleggende beslutninger, som er avgjørende for befolkningen, tilbake igjen til folkevalgte organer. Jeg ser ikke på Stortinget som Oslo. Jeg ser på Stortinget som det stedet i Norge der hele Norge samles for å diskutere felles utfordringer. Det er ikke riktig at denne regjeringen tar til orde for fri etableringsrett av sykehus. Tvert imot, den forrige regjeringen har fremmet en proposisjon til dette stortinget om fri etablering av private sykehus. Den håper jeg ikke får flertall.

Torgeir Micaelsen (A) [12:01:52]: Det hadde vært fristende å følge opp dette temaet, men foreløpig er det såpass uklart for meg hva som skal erstatte det Høyre – inntil valgdagen – skulle legge ned, nemlig de regionale helseforetakene, og hva som skal komme, at vi får heller komme tilbake til det. Jeg vil over på et annet tema. Jeg er ikke blant dem som mener at vi per i dag kan si at Høyre og Fremskrittspartiet – eller kanskje Fremskrittspartiet, men ikke Høyre i hvert fall – har løpt fra det de lovte velgerne før valget. Men det er grunn til å minne om en del av det Høie og Høyre lovte. Det skulle bygges langt flere veier, skattene skulle kuttes med inntil 25 mrd. kr, og det tok 24 timer fra Arbeiderpartiet lanserte løftet om 12 mrd. kr mer til sykehusene i løpet av stortingsperioden, også Høie var for dette. I tillegg skal han etablere såkalt fritt behandlingsvalg, som han ikke vet hva vil koste. Jeg har respekt for at det nå skal lages budsjett, men jeg må innrømme at jeg er spent på hvordan nestleder i Høyre, Bent Høie, skal balansere alle disse hensynene med helseminister Høies ønsker. Kan han gi oss en liten retningsangivelse på hvordan dette skal betales samlet?

Statsråd Bent Høie [12:02:59]: Disse spørsmålene vil representanten få svar på når regjeringen legger fram sine statsbudsjett, både det budsjettet som vi legger fram i år, og ikke minst de budsjettene som regjeringen har muligheten til å jobbe nesten et helt år med, slik som den forrige regjeringen har gjort. Da vil en få svar på hvordan en balanserer ut disse ulike ønskene. En regjeringsplattform er en regjeringsplattform for en fireårsperiode. Den tar selvfølgelig hensyn til den økonomiske situasjonen som landet til enhver tid er i, men vi mener at vi har viktige og riktige ambisjoner både når det gjelder å styrke konkurransekraften i Norge gjennom å investere i infrastruktur, og også når det gjelder å skape et bedre helsevesen som er rustet for å møte den befolkningsutviklingen og sykdomsutviklingen som vi står overfor.

Så registrerer jeg at den regjeringen som representanten støtter, sprang fra sitt eget valglofte om 12 mrd. kr mer til sykehusene i det første statsbudsjettet den la fram etter valget, der en ligger godt under det å innfri det løftet.

Torgeir Micaelsen (A) [12:04:02]: Til det siste tror jeg det oppsto en misforståelse da tidligere statsminister Jens Stoltenberg hadde ordet om saken før i dag. Hvis vi ser på

hvordan sykehusbudsjettene har utviklet seg sammenlignet med det som det styres etter i dag: Til neste år er økningen på 2,4 mrd. kr, altså 400 mill. kr mer enn det styres etter i dag. Øker du med 400 mill. kr oppå økningen hvert eneste år, som i hvert fall har vært vår plan hele tiden, når vi målet om at sykehusbudsjettene skal være 12 mrd. kr høyere i 2017. Det er i god arbeiderpartiånd gradvis å trappe opp den type planer. Så er jeg spent på om Høie også vil følge opp det – han bekreftet i hvert fall det overfor meg i debatt på fjernsynet i går. Men poenget mitt med å spørre på den måten jeg gjør, er at alle som har jobbet litt med økonomisk politikk, vet at hvis du skal følge en ansvarlig oljepengetbruk, styre norsk økonomi, vil det på et tidspunkt komme opp et konfliktforhold mellom alt Høie og Høyre har overbudt regjeringen på investeringer og velferdssektoren, og de skattekuttene de har lovet. Spørsmålet igjen er: Hvilken fot vil Høie stå på når disse diskusjonene kommer opp i regjeringen?

Statsråd Bent Høie [12:05:11]: Disse spørsmålene får vi rikelig anledning til å komme tilbake igjen til i de årlige statsbudsjettdebattene. Høyre har alltid jobbet for å legge fram gode statsbudsjetter som tar hensyn til økonomien i landet, og som balanserer de ulike forholdene opp mot hverandre. Det er noe som denne regjeringen kommer til å gjøre. Det gjenstår for meg fortsatt å forstå at 2,4 ganger 4 blir mer enn 12, men kanskje representanten kan komme tilbake igjen til det regnestykket en annen gang.

Kjersti Toppe (Sp) [12:05:57]: Først vil eg òg få gratulera Bent Høie som statsråd og ønskja han lykke til i arbeidet som helse- og omsorgsminister.

I Nationen 3. september vart dagens helse- og omsorgsminister spurd om han kunne skissera kva eit lokalsjukehus skulle innehalda. Det oppsiktsvekkjande svaret var nei, det kunne ikkje Høgre seia noko om – ei veke før valet. I dag vert 60–70 pst. av alle pasientar som er innlagde på sjukehus, behandla på eit lokalsjukehus eller på lokalsjukehusnivå. Lokalsjukehuset er altså grunnleggjande viktig i sjukehusstilbodet, fordi mesteparten av all pasientbehandling skjer der. For å sikra kvaliteten i lokalsjukehusstilbodet anbefalar Den norske legeförening fem funksjonar på døgnbasis som eit minimum. Det er indremedisin, det er kirurgi, det er anestesi, det er røntgen og lab – dette for å sikra breiddekompetanse, kvalitet og god pasientbehandling. Så spørsmålet er: Deler helse- og omsorgsministeren Senterpartiet sitt syn og Den norske legeförening sitt syn om at desse fem funksjonane er viktige for kvaliteten i tilbodet?

Statsråd Bent Høie [12:07:06]: Jeg vil takke for representantens spørsmål og takke for lykkønskningene.

Det som representanten her tar opp, er et spørsmål som Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti, SV og Venstre har vært enige om over lang tid, nemlig behovet for å få en nasjonal helse- og sykehusplan som ikke minst inneholder noen minimumskrav til hva de ulike sykehustypene skal inneholde. Når jeg ikke kan svare bekreftende på representantens spørsmål om at det er nøyak-

tig det som Legeföreningen foreslår, er det fordi jeg mener at vi kanskje bør involvere noen andre enn bare Legeföreningen i arbeidet med å utvikle disse definisjonene. Men det jeg er enig med representanten og Senterpartiet i, er at vi har behov for å få en nasjonal helse- og sykehusplan som inneholder noen minimumskrav til hva f.eks. et lokalsjukehus skal inneholde, og det bør bygge på Legeföreningens syn og noen andre fagfolks syn. Det arbeidet tar vi på det største alvor, og det håper jeg blir en god sak for Stortinget å være med og diskutere.

Ketil Kjenseth (V) [12:08:12]: Jeg vil gratulere Bent Høie med helseministerposten, og ser fram til et konstruktivt samarbeid.

Jeg er veldig glad for at statsråden er så tydelig på at han vil ha på plass en nasjonal helse- og sykehusplan. Det er et svært viktig styringsredskap. Jeg er også glad for at statsråden har signalisert at det vil ta litt tid å finne en god erstatning for de regionale helseforetakene. Så har noen ment at det er å bruke for lang tid å bruke fire år på å avvikle dem. Det kan hende at statsråden ikke har ambisjoner om å vente så lenge. Vi ser nå at det er mange medieoppslag knyttet til omstillingsprosessen i hovedstaden. Sammenslåingen av Helse Sør og Helse Øst gikk raskt. Hovedstadsprosessen gikk også raskt. Derfor er jeg glad for at statsråden tar seg litt tid. Men det er også kan hende uheldige resultater av omstillingsprosessen i hovedstaden, som det kan tyde på, og mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hva vil han gjøre for å skaffe seg mer kunnskap om den omstillingsprosessen, også fordi vi kanskje skal inn i nye (presidenten klubber) omstillingsprosesser i helsesektoren?

Presidenten: Tiden er ute.

Statsråd Bent Høie [12:09:42]: Takk for lykkønskningene.

Jeg er veldig glad for det som representanten sier om å bruke tid på utviklingen av en nasjonal helse- og sykehusplan. Dette er noe som Stortinget på mange måter har lengtet etter i over åtte år. Det er veldig viktig for regjeringen at det arbeidet gjøres på en god måte og involverer lokalsamfunn og de ulike fagmiljøene, helseregionene og sykehuse- ne på en slik måte at det som vi presenterer for Stortinget, er bra og godt forankret og gir et godt grunnlag for Stortingets diskusjon, slik at det faktisk blir det styringsredskapet som et stort flertall på Stortinget har ønsket. Setter vi der knappe tidsfrister for oss selv, kan vi fort risikere at et viktig prosjekt for et stort flertall i Stortinget kommer dårlig ut, og dermed at vi ikke lykkes.

Så til det som du spør om: Jeg har allerede satt i gang og fått en første orientering når det gjelder situasjonen ved Ahus, og har bedt om ytterligere for å være sikker på at de er forberedt på en eventuell influensaepidemi som kommer rundt jul. Så vet jeg at det er et ønske om en granskning knyttet til hovedstadsprosessen generelt. Der har jeg behov for å gå inn og se på hva en sånn kan bidra til, hva som eventuelt vil være vilkårene og kriteriene og sånt (presidenten klubber), slik at vi er sikre på at det er noe som bidrar positivt (presidenten klubber) for framtiden.

Presidenten: Presidenten vil minne om taletiden. Det er altså ikke en minimumstid.

Audun Lysbakken (SV) [12:11:09]: Jeg vil gratulere helseministeren. Vi får en dyktig mann på en krevende post. Bent Høie har en evne til å resonnerer og argumentere prinsipielt, som jeg ofte har gledet meg over, og jeg vil gjerne vise til et eksempel på det: et innlegg under tittelen «Pasienters interesser først», som Bent Høie hadde i Vårt Land 27. februar i fjor, og som handlet om hvorfor leger ikke bør kunne nekte å henvise til abort. Der skriver Bent Høie:

«Vi skal vise toleranse for meningsforskjeller, men når legers personlige verdier kommer i konflikt med pasientens behov skal det siste veie tyngst.»

Videre:

«Fastlegen er første møte kvinnen har med helsevesenet. Hun skal da få medisinsk veiledning, ikke bli møtt med en enkelt leges egne moralske oppfatninger.» Og videre: Servicen de får, skal ikke

«avhenge av fastlegenes private moral. Å åpne for dette er et prinsipp som også kan bære uheldig av sted.»

Hvorfor er statsråd Bent Høie uenig med representanten Bent Høie i denne saken?

Statsråd Bent Høie [12:12:11]: Statsråd Bent Høie er ikke uenig med representanten Bent Høie, men regjeringen har kommet fram til at det faktisk er mulig å ivareta begge hensynene.

Det har skjedd to vesentlige endringer siden den artikkelen ble skrevet. Den ene er at Legeforeningen har gått inn for en reservasjonsmulighet, ikke en reservasjonsrett. Den artikkelen var i all hovedsak en artikkel som handlet om en egendefinert rett hos den enkelte fastlege. Det som nå ligger i avtalen mellom Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre, er en reservasjonsmulighet. Innenfor det handlingsrommet som Legeforeningens landsstyrevedtak har lagt på dette området, mener jeg at det skal være mulig å ivareta begge disse hensynene, nemlig at leger kan ha en reservasjonsmulighet, men samtidig at det ikke blir et problem i møte mellom lege og pasient. Jeg er også som helseminister opptatt av at vi har leger som har en etisk refleksjon, og som ikke opererer på autopilot i forhold til de direktivene de får fra staten.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Eirin Sund (A) [12:13:39]: Arbeiderpartiets visjon er en rettferdig verden uten fattigdom og i fred, der menneskene er frie, likestilte og kan leve gode liv i hverdagen. Vi vil ha et samfunn basert på frihet, solidaritet og like muligheter for alle. Den norske velferdsmodellen bygger på høy deltakelse i arbeidslivet, et godt samarbeid mellom staten og partene i arbeidslivet og et bredt utbygd velferds-samfunn, der folk bidrar til fellesskapet etter evne gjennom skatteseddelen. Arbeiderpartiets politikk er å satse på velferd og fellesskap og bygge det videre, framfor å gi skatteuttak til dem som har aller mest fra før.

Arbeiderpartiet vil ha gode kommunikasjoner og trans-

portmuligheter over hele landet. Veier, jernbane, havner og lufthavner bidrar til å binde landet sammen og er avgjørende for næringsutvikling, for arbeidsplasser og for at folk skal kunne bo i hele landet. Både distriktenes og byenes behov er nødt til å ivaretas. Økt framkommelighet, bedre sikkerhet og miljøhensyn ligger til grunn for Arbeiderpartiets samferdselspolitikk.

Den rød-grønne regjeringen har gjennomført tidenes samferdselsatsing. Det har vært et taktskifte i satsingen på samferdsel under vår regjering. Vi har hatt høye ambisjoner i våre nasjonale transportplaner, og vi har overholdt disse planene som første regjering noen gang. Inkludert budsjettforslaget for 2014 bevilges det nå over 20 mrd. kr mer årlig til vei og bane enn da vi tok over. Det betyr en økning på 90 pst. siden 2005. Til sammenligning var økningen under den Høyre-dominerte Bondevik II-regjeringen på rundt 10 pst. Men ikke minst har vår samferdselsatsing vært mulig fordi vi har holdt orden i økonomien og prioritert samferdsel framfor skatteuttak.

Men vår massive samferdselsatsing de siste årene betyr jo ikke at alt er perfekt. Fortsatt står det mye ugjørt, og planlegging og prosjekter kan gjøres bedre. Arbeiderpartiet vil derfor fortsette å prioritere samferdsel.

Valget har gitt landet en ny mindretallsregjering bestående av Høyre og Fremskrittspartiet. Men velgerne gjorde også denne gangen Arbeiderpartiet til landets klart største parti. Mange har valgt våre verdier og våre løsninger, og det er jeg glad for. Vi skal levere på det.

Den blå-blå regjeringserklæringen inneholder mye som alle partier kan stille seg bak, også på samferdselsområdet. Vi er glad for at dagens regjering skal følge opp mange av de satsingene som vi allerede har satt i gang, som f.eks. reduksjon av planprosesser med mål om halvering av planleggingstiden, innhenting av vedlikeholdsetterslepet på infrastruktur, sammenslåing av bompengeselskaper for mer effektiv bompengerekrav, økt bruk av statlig regulering for prosjekter av nasjonal betydning og et mål om mer sammenhengende og helhetlig samferdselsutbygging, også når det gjelder finansiering.

Likevel er det også grunn til å være bekymret sett ut fra mitt ståsted. Jeg vil stikkordsmessig nevne noe:

- Regjeringen antyder privatisering innenfor jernbanssektoren og Posten, noe som kan ramme ulønnsomme strekninger for både post, bane og fly. Det kan også gi ytterligere press på ansattes lønns- og arbeidsvilkår, og ikke minst er det fare for tap av verdifull kompetanse.
- De vil også bygge vei og bane på avbetaling gjennom OPS. Det kan lett bli å havne i luksusfellen.
- De har et manglende klimafokus innenfor samferdsel. Det er muligens noe som er forhandlet vekk i regjeringsforhandlingene. Men klimautfordringene er altså vår tids største utfordring, der transportsektoren står for en tredjedel av utslippene og er nødt til å være den sektoren der utslippsreduksjonen må komme. Vi må ha mer kollektiv og mer bane. Vi må få mer av godset over fra vei til sjø og bane, skal vi nå disse målene.

En ting er regjeringserklæringen. I tillegg har vi alle de

hårete valgløftene som Høyre og Fremskrittspartiet kom med i valgkampen på samferdselsområdet. De har lovet mange nye konkrete veiprosjekter utover den satsingen som vi har i Nasjonal transportplan. Jeg er spent på hvordan de skal følge dette opp, og om de skal redusere bompengandelen i titalls prosjekter som ligger der, og flere som kan komme.

Jeg må si at jeg blir litt oppgitt når Fremskrittspartiet nå driver og bortforklarer sine valgløfter om at bompengene skulle vekk fra første dag, med at de fikk bare 16 pst. oppslutning. Nå er de en del av regjeringen, og det betyr at de må gi og ta, og det betyr nå at de må være imot å kutte alle bompengene. Eller er de litt sånn for og imot alt ettersom det passer seg? Det er greit å inngå kompromiser – det har jeg selv vært med på. Men da SV, husker jeg, fikk 18 mrd. kr til barnehage med 8 pst. oppslutning, er det da greit at det blir flere bomber med Fremskrittspartiet med 16 pst. oppslutning? Det skal bli spennende å se hva regjeringen kommer med i sitt budsjett i november.

Svein Harberg (H) [12:18:55]: Et gjennomgående tema i innleggene i denne debatten er at vi har det godt her i Norge, og at ting fungerer godt. Konklusjonen brukes nok litt forskjellig avhengig av ståsted, men uavhengig av posisjon eller opposisjon er vi altså enige om at vi gjennom lang tid har utviklet et velfungerende og godt samfunn. En av de viktigste oppgavene for en regjering er å føre en politikk som utløser engasjement, skaperkraft og verdiskaping, og at dette gjøres med utgangspunkt i et generasjonsperspektiv. Det er jo denne verdiskapingen som danner grunnlaget for et fortsatt velfungerende velferdstilbud for oss alle.

Utfordringen er at midt i dette gode og for mange trygge samfunnet opplever vi stadig oftere enkeltpersoner som ikke får den hjelpen de trenger. Personer som åpenbart er i målgruppen for de tiltak vi har etablert, forteller om opplevelser der systemet har overtatt, og muligheten for den enkelte innskrenkes. Den rød-grønne regjeringens virkemiddel har vært økt regelstyring og fokus på tildeling i kroner og øre. Den nye regjeringen vil på dette området utgjøre en stor forskjell. Fra første øyeblikk har statsrådene vært opp-tatt av å følge virkningen av politikken. Regjeringen, sammen med oss her på Stortinget, vil rette oppmerksomheten mot om tiltakene treffer, om den enkelte får den hjelpen de trenger, om reglene står i veien for den enkeltes mulighet, om tilbudene er fleksible, slik at de kan tilpasses den enkelte. Det er forskjell på om du bor i Oslo, i Lofoten eller på et mindre sted på Sørlandet når tiltakene skal vurderes. Også for dem som bor på samme sted, er det stor forskjell på hva de trenger for å fungere i hverdagen.

De siste dagers oppmerksomhet omkring mangler i vår oppfølging av barn i barnevernet er et slikt eksempel på, og et alvorlig varsko om, at vi ikke treffer. Et tilbud til dem som trenger å oppleve omsorg, trygghet og tillit, har store huller, og utfordringene er varslet gjennom lengre tid.

Barnehagene er en viktig arena for en god start og en god utvikling for svært mange barn. Mangelen på kvalifiserte medarbeidere er stor, og de private barnehagene har slitt med manglende forutsigbarhet for videre satsing og

utvikling. Den rød-grønne regjeringen har ikke rettet nok oppmerksomhet mot dette.

Stadig nye historier dukker opp, og henvendelsene til oss stortingsrepresentanter fra fortvilte enkeltmennesker er mange. De opplever ikke alltid at Norge er et godt land å bo i, i hvert fall ikke for dem.

Jeg er stolt over en regjering og en statsminister som allerede etter én uke i posisjon gjentatte ganger har understreket at vi bedre må fange opp dem som faller utenfor. Den nye regjeringen har som mål å forsterke det sosiale sikkerhetsnettet og tette hullene enten det gjelder barnevern, psykiatri, rusbehandling, rehabilitering, familievern eller unge og voksne med lese- og skrivevansker. Dette er en offensiv og krevende oppgave, men helt avgjørende om vi skal fortsette å si at Norge er et godt land å bo i. I et godt samfunn får alle muligheter til å bidra, utvikle seg og oppleve mestring i hverdagen.

Hvordan skal vi så få dette til? Gjennom å gi brukerne et mer variert tilbud, fleksible ordninger og mulighet til å velge løsninger tilpasset den enkelte skal sikkerhetsnettet forsterkes. Gjennom å ta i bruk alle gode krefter, gjennom å verdsette alle de enkeltmennesker og organisasjoner som tar initiativ og skaper gode arenaer, gjennom å arbeide på lag med frivilligheten skal sikkerhetsnettet forsterkes. Gjennom kombinasjonen av alt dette skal hullene i sikkerhetsnettet tettes.

Det er godt å bo i Norge, men regjeringen vil ha et Norge på sitt beste. Det arbeidet gleder vi oss til å ta fatt på. Når vi har et Norge der de som trenger litt ekstra oppfølging, en klapp på skulderen, en omsorgsperson de stoler på, eller muligheter litt utenom det ordinære – og er trygge på at dette er på plass – har vi et Norge på sitt beste.

Hans Andreas Limi (FrP) [12:23:54]: Den 9. september sikret velgerne et nytt flertall i Stortinget bestående av de fire ikke-sosialistiske partiene, som så har forhandlet frem en samarbeidsavtale som la grunnlaget for en ny regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet.

Jeg er stolt, men også ganske ydmyk over å kunne debutere i Norges nasjonalforsamling og tale om en erklæring fremlagt av Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. For meg og for mange er dette et historisk øyeblikk. For mange vil det også oppleves som en bekreftelse på at velgerne ikke var like fornøyd med den tidligere regjeringens resultater og ambisjoner for Norge, som den selv forsøkte å gi inntrykk av.

Jeg er så heldig å ha god erfaring med borgerlig samarbeid i Akershus fylke. Etter seks år i posisjon leverer Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre gode resultater innenfor de mest prioriterte områdene. Det er samferdsel, videregående skole og næringsutvikling. Valgløftene blir oppfylt, resultatene er konkrete, og de positive endringene er merkbare for alle innbyggerne i dette fylket.

Nå tar vi med oss de gode erfaringene inn i regjering og storting for å gi Norge en ny politikk og gjøre hverdagen enklere for folk flest.

Den nye regjeringen vil bygge sin politikk på frihet og tillit til enkeltmennesket, familien, gründeren, lokalsamfunnet og frivilligheten. Det betyr større rom for private,

lokale og frivillige initiativ, større valgfrihet og ikke ensidig fokus på kollektivt ansvar og kollektive løsninger. Arbeidslinjen er viktig, men en forutsetning er at arbeidsvnen er til stede og øker. Derfor må det brukes positive virkemidler innen skatte- og avgiftspolitikken for å stimulere flere over i arbeidslivet og ikke minst gi flere mennesker mulighet til å gjennomføre sin utdanning, bygge nødvendig kompetanse og utvikle sine individuelle ferdigheter til samfunnets beste.

Vår viktigste formue er mennesker, arbeidsinnsats og kompetanse. Derfor må det investeres mer i kompetanseheving, og man må gjøre det mer lønnsomt å jobbe, spesielt for dem med de laveste inntektene.

Regjeringen vil bygge sin politikk på offentlig finansierte velferdsløsninger. Velferd, sosialt sikkerhetsnett og rettferdig fordeling er viktige komponenter for å skape et harmonisk samfunn. Men det er minst like viktig å prioritere opp og belønne dem som skaper verdiene: privatpersoner, bedrifter og lokalsamfunn som tilrettelegger for næringsutvikling. Derfor må politikken ta utgangspunkt i at verdier må skapes før de kan deles, og verdiskapingen må stimuleres i hele landet. Bruken av oljepengene må vris i retning av investeringer i kunnskap og infrastruktur samt vekstfremmende skattelettelser for å sikre fremtidig velferd i Norge.

For privatpersoner, lokalsamfunn og næringsliv er det helt avgjørende at Norge har et velfungerende infrastrukturnett som bidrar til effektiv transport og god logistikk. Situasjonen oppleves ikke slik i dag, selv om den avgåtte regjeringen påstår noe annet. Det er behov for å bygge både vei og baner raskere og mer helhetlig. Regjeringserklæringen inneholder de rette virkemidlene både organisatorisk og finansielt ved å redusere planleggingstiden, samordne innsigelsene og etablere et eget utbyggingsselskap og infrastrukturfond. I tillegg vil regjeringen investere en større andel av avkastningen fra Statens pensjonsfond utland i veier, jernbane og annen samferdsel.

Med dette utgangspunktet må det være lov til å ha noen tydelige ambisjoner. Med ny modell kan vi forhåpentligvis unngå utbygging stykkevis og delt, som f.eks. E18 gjennom Vestfold som tok flere tiår, og i stedet gjennomføre helhetlige prosjekter på vei og bane.

Jeg håper at ny E18 vestover gjennom Bærum og Asker kan bli et av de første bevisene på at modellen fungerer, fordi Østlandet og hovedstaden har et akutt behov for ny infrastruktur som følge av en voksende befolkning.

Vi må også få fart på boligbyggingen. Her er det viktig å understreke det som står i plattformen, at man skal satse på større lokalt selvstyre, begrense Fylkesmannens adgang til overprøving og forenkle plan- og bygningsloven. Da kan vi bygge mer – og vi kan bygge mer tilpasset unge mennesker som er i etableringsfasen.

Statsråd Robert Eriksson [12:28:51]: Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen vil føre en politikk for generasjoner, med økt tillit til enkeltmennesket og en forsterkning av det sosiale sikkerhetsnettet for dem som faller utenfor i samfunnet. I dag er det dessverre for mange som ikke får den hjelpen de skulle ha hatt. Det er mennesker med

psykiske helseproblemer, mange innen rehabilitering og barnevern og voksne med lese- og skrivevansker.

Regjeringen vil hjelpe flere ved å tilby mer varierende og mer målrettede tilbud med større valgfrihet for den enkelte.

De aller fleste har det godt i Norge, men fortsatt er det mange som faller utenfor. Regjeringen vil jobbe for at Norge skal være et land med små forskjeller og minimal fattigdom. Regjeringen vil derfor legge frem en tiltakspakke rettet mot barn som vokser opp i fattige familier.

Et sterkere sikkerhetsnett handler om mange ting, bl.a. om et mer modernisert Nav, et enklere Nav og et avbyråkratisert Nav, et Nav som vier mer av sin oppmerksomhet til å hjelpe den enkelte tilbake til arbeidslivet, og et Nav som vier mer av sin oppmerksomhet til å hjelpe den som detter utenfor.

Vi husker alle TV 2s reportasjer om alvorlig syke barn som ikke har fått den hjelpen som de skulle hatt. Derfor er jeg stolt av at den nye regjeringen ønsker å reformere ordningen med omsorgslønn og pleiepenger for syke barn og funksjonshemmede.

Vi husker alle i vinter den døvblinde Harald Vik som ikke fikk den hjelpen som han skulle hatt. Derfor er jeg glad for at regjeringen skal gjennomgå ordningene med ledsagerhjelp for døvblinde og praktiseringen av det regelverket vi har i dag, for å sikre reell mulighet til deltakelse i fritidsaktivitet.

Jeg er svært glad for at denne regjeringen løfter kjøpekraften for gifte og samboende pensjonister ved å redusere avkortingen fra 15 til 10 pst., noe som betyr at gifte og samboende pensjonister får en forbedring i kjøpekraften på rundt 8 000 kr.

For å styrke og sikre et bedre sikkerhetsnett i vårt velferdssystem er vi også avhengig av at verdiene skapes. Vi er avhengig av et velfungerende arbeidsliv, et arbeidsliv som sikrer høy sysselsetting og lav ledighet. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen ønsker et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv med plass til alle. Derfor vil regjeringen nedsette et arbeidstidsutvalg etter modell av skift- og turnusutvalget, der vi skal utrede hvordan arbeidskraften best kan tas i bruk, der vi videre vil se på hvordan vi kan redusere ufrivillig deltid, og ikke minst, og det viktigste, sørge for at flere funksjonshemmede blir inkludert i arbeidslivet og når drømmen om å være en del av det norske arbeidslivet og bidra etter evner og anlegg.

Skal vi lykkes med det, er det viktig for denne regjeringen å ha et godt samarbeid med partene i arbeidslivet. Det er viktig med et velfungerende trepartssamarbeid der alle partene blir betraktet som likeverdige.

Det er viktig for denne regjeringen å nå målsettingen om et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv. Det handler også om å bidra til et anstendig arbeidsliv. Derfor vil Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen fortsette arbeidet mot sosial dumping.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Dag Terje Andersen (A) [12:33:27]: Jeg har allerede gratulert statsråden.

Det er – ikke overraskende – ikke veldig mye som er klart fra regjeringa ennå, den har ikke sittet veldig lenge, men noe er klart: Regjeringa har sagt at de uføre som i framtida skal bli alderspensjonister, skal få redusert sin pensjon. Så har regjeringa vært klar på at de som har mye penger i form av formue, skal få mindre skatt. Synes statsråden dette er en god omfordelingspolitikk?

Statsråd Robert Eriksson [12:34:00]: Jeg er veldig tilfreds med at vi skal foreta en gjennomgang av uføreordningen – en gjennomgang som sikrer en god alderspensjon for dem som går fra uføretrygd og til alderspensjon, og at man får den samme levealdersjusteringen. Jeg synes det er klokt og fornuftig at folk som jobber og står på, ikke skal få dårligere alderspensjon enn dem som går fra uføretrygd. Men jeg ønsker en rettferdig og lik behandling av alle alderspensjonister. Det er et arbeid vi skal gå igjennom. Hvordan vi konkluderer, vil vi naturlig nok komme tilbake til Stortinget med, på egnet måte.

Dag Terje Andersen (A) [12:34:46]: Statsråden skyver nå foran seg dem som arbeider til de går av med pensjon, men det er jo ikke foreslått noen endringer eller forbedringer for dem, det er foreslått et kutt for dem som er uføre, kanskje født uføre, og som har vært uføre hele livet, som i dag ser fram til at det ikke er full levealdersjustering, men regjeringa har altså sagt at de vil levealdersjustere pensjonen for dem fullt ut. Det er et rent kutt i de uføres alderspensjon i framtida. Er ikke det riktig?

Statsråd Robert Eriksson [12:35:12]: Det er riktig at denne regjeringen ønsker lik levealdersjustering både for dem som går fra uføretrygd og til alderspensjon, og for dem som er alderspensjonister, for å sikre et likt, mindre byråkratisk og mer rettferdig regelverk.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:35:35]: Jeg vil få lov å gratulere Robert Eriksson som statsråd og ser fram til et godt samarbeid. Vi hadde et godt samarbeid i arbeids- og sosialkomiteen, der Eriksson fungerte som leder, og jeg ser fram til at han nå skal være statsråd.

De tonene som er i innlegget til statsråden, er utrolig bra. Det er mye der som Kristelig Folkeparti bare kan skrive under på, og vi gleder oss til de sakene kommer til Stortinget og kan bli gjennomført.

Så er det ett felt som vi i opposisjonen har jobbet mye med de siste årene, nemlig barnefattigdom. Der varsler statsråden at han vil komme med en tiltakspakke. I Stortinget har vi fremmet mange felles forslag, konkrete tiltak, målrettet mot dem som er fattigst. Derfor er signalene fra statsråden veldig gode, og jeg vil utfordre ham på om han vil gå i dialog med Stortinget, sånn at vi kan være med på å spille tiltakspakken, eller forslagene som skal komme, enda bedre, slik at vi får konkrete og målrettede tiltak som kan hjelpe dem som er fattigst.

Statsråd Robert Eriksson [12:36:34]: Først av alt takk for gratulasjonshilsenen og lykkeønskningene.

Jeg kan betrygge og forsikre representanten Ropstad

om at regjeringen, når vi legger frem vår tiltakspakke mot barnefattigdom, vil gjøre det i nært samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti, og vi vil også være lydhøre for alle gode forslag som måtte komme fra Stortinget, som er innenfor den retningen som regjeringsplattformen legger opp til. Men et nært samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti når vi skal utforme disse tiltakene, kan representanten Ropstad føle seg trygg på.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:37:19]: Også jeg vil gratulere statsråden med viktig arbeid.

For arbeidsføre mennesker er trygghet for inntekt i arbeidslivet det viktigste. Det gir respekt og materiell trygghet. Rundt om i verden ser vi arbeidsledighet og sosial nød, og det tvinger folk til å søke arbeid i det gode landet Norge. Bemanningsselskaper er i mange tilfeller med, og de viser en stor oppfinnsomhet ved å omgå norske lønns- og arbeidsvilkår. Det gjør også at man får ureal konkurranse for de bedriftene som da driver i henhold til norsk lov og norske retningslinjer. Det har store negative konsekvenser for store deler av arbeidslivet. Forskjellene i inntekt og arbeidsvilkår øker dramatisk, og det er nå statistisk dokumentert.

Mitt spørsmål er: Vil statsråden gå fra friest mulig bevegelse av arbeidskraft til vilje til å regulere omfanget av arbeidsinnvandringen fra EØS-området – altså fra friest mulig bevegelse av arbeidskraft til vilje til å se på ulike ordninger, hvor en er villig til å begrense og regulere arbeidsinnvandringa? Ja eller nei?

Statsråd Robert Eriksson [12:38:31]: Nei. Denne regjeringen vil legge til rette for den samme arbeidsinnvandringen som den tidligere regjeringen har lagt til rette for, på den samme måten som er nedfelt i EØS-lovgivningen der det er fri flyt av arbeidskraft.

Samtidig vil jeg benytte anledningen til å si at det er viktig for denne regjeringen når man går løs på og ser på hvordan man skal forhindre at useriøse kommer inn på det norske markedet, at man har et godt og nært samarbeid med partene i arbeidslivet. Det vil være viktig at man forenkler regimet sånn at man ikke straffer dem som oppfører seg bra og gjør det godt i næringslivet, men retter mer av innsatsen mot å ta de useriøse. På den måten får vi et bedre arbeidsliv og et åpnere arbeidsliv.

Sveinung Rotevatn (V) [12:39:36]: Gratulasjonar frå Venstre er vel òg på sin plass til statsråd Eriksson, som er sett til å leie eit område der Venstre har eit stort engasjement.

Noko av det statsråden umiddelbart må kaste seg over, er arbeidet med ny IA-avtale. Like før Stortinget gjekk frå kvarandre før sommaren, vart forslaget frå Venstre om eit moderne, trygt og fleksibelt arbeidsliv handsama i denne salen. Eit av våre forslag var å gjere mange av IA-avtalen sine positive verkemiddel gjeldande for alle verksemdar og alle arbeidstakarar, uavhengig av om dei har inngått tariffavtale. Det gjeld f.eks. tilretteleggingstilskot, tilskot til bedriftshelseteneste og fast kontaktperson i arbeidslivssentera. Det forslaget fekk Venstre sine stemmer og Fram-

stegspartiet sine stemmer, inkludert stemma til stortingsrepresentant Robert Eriksson.

Spørsmålet mitt er derfor: Er statsråd Eriksson enig med tidlegare stortingsrepresentant Eriksson i at dette er gode verkemiddel som bør gjerast gjeldande for alle verksemder og alle arbeidstakarar?

Statsråd Robert Eriksson [12:40:37]: Jeg er veldig enig med representanten Rotevatn i at det er viktig å sette i gang arbeidet for å få fornyet IA-avtalen – få til en god IA-avtale som når de tre målsettingene innenfor IA på en bedre måte. Det gjelder både det å holde sykefraværet lavt, få ned sykefraværet, styrke inkluderingen for å sikre at flere funksjonshemmede kommer inn i arbeidslivet, og ikke minst også sørge for at flere seniorer kan stå lenger i arbeidslivet.

Det er de tre viktigste områdene som IA-avtalen bygger på. De vil være retningsgivende for regjeringens arbeid nå når vi går i gang, og så vil vi komme tilbake når vi kjenner mer til hvordan vi angriper de ulike tingene, med hensyn til hvordan resultatet blir. Men jeg tror vi skal ta ting i riktig rekkefølge. Venstre har gode muligheter til å spille inn alle gode forslag, og så vil vi – naturlig nok – være lydhøre og lytte til forslag som kommer også fra Venstre og fra Kristelig Folkeparti i dette arbeidet.

Johnny Ingebrigtsen (SV) [12:41:47]: Jeg vil også ønske statsråden lykke til med utnevnelsen og med jobben. Som medlem av arbeids- og sosialkomiteen ser jeg fram til samarbeidet og også til å treffes framover.

Senest i juni sa daværende stortingsrepresentant Robert Eriksson at «pensjonsreformen er tidenes velferdsran». I regjeringserklæringen går Fremskrittspartiet inn for at uføretrygdene ikke lenger skal få hjelp til å veie opp for at de ikke kan jobbe ekstra for å få like god pensjon som andre. Det skjer fordi skjermingen mot den såkalte levealdersjusteringen kuttes, og regjeringen varsler også kutt for uføre.

Hvor mye vil fattigdommen øke som følge av Fremskrittspartiets – med egne ord – «velferdsran»?

Statsråd Robert Eriksson [12:42:34]: La meg først få lov til å si at Fremskrittspartiet skulle gjerne ønsket at man hadde fått gjennomslag for mer av sin pensjonspolitik. Men så er det nå engang sånn at pensjonsreformen ble behandlet i denne salen 23. april 2007, og også Fremskrittspartiet erkjenner at Stortinget har lagt noen føringer, gjort noen vedtak, fra 2007 og frem mot 2009 som vi forholder oss til, og som vi nå skal slutføre og gjennomføre på en god og bra måte.

Så er jeg – som jeg sa fra talerstolen – veldig glad for og veldig godt fornøyd med at denne regjeringen nå reduserer avkortingen for gifte og samboende pensjonister. Det betyr at man får en økning i kjøpekraften for gifte og samboende pensjonister på 8 000 kr. De som går rundt og påstår at det er et ran, de får gjerne gå rundt og mene at det er et ran, men jeg deler ikke det synspunktet.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Martin Kolberg (A) [12:43:49]: Jeg vil hevde at det viktigste resultatet etter åtte års rød-grønn regjering er at aldri har noen generasjon tidligere i Norges historie hatt så mye individuell og personlig frihet som vi har i dag. Dette er en frihet for den enkelte som er en sosialdemokratisk verdi. Vi har også nådd et annet viktig mål med den rød-grønne politikken i denne perioden, og det er at praktisk talt alle har fått tatt del i samfunnsutviklingen.

Dette er i tydelig kontrast til utviklingen i de aller fleste andre land, også i våre naboland. Det er ikke riktig som statsminister Solberg har hevdet tidligere i denne debatten, at mange faller utenfor. Det er heller ikke riktig, det som Robert Eriksson sa – selv om han har rett i at han peker på enkelttilfeller – men jeg kan betro statsråd Eriksson at det kommer han sikkert til også å få lov til å oppleve.

Hva er grunnen til at vi har hatt en slik utvikling? Jeg mener at den viktigste grunnen til denne utviklingen er at samfunnet i denne åtteårsperioden har vært styrt av politikken og ikke av markedet. Det er det viktigste virkemiddelet vi har for å greie sosial utjamning og sosial trygghet.

I motsetning til dette har statsminister Solberg og høyreleder Solberg i lang tid hevdet, også i valgkampen, at Arbeiderpartiets politikk er «umoderne» – hun har brukt det uttrykket – at vi bare er forsvarere av systemene og ikke tar hensyn til enkeltmennesket, har hun sagt, og at de sterke fellesskapsstrukturene står i veien for enkeltmenneskenes frihet.

Finansminister Siv Jensen har – selvfølgelig, hadde jeg nær sagt – gått mye lenger. Hun har sagt at den norske modellen «står i veien for det norske folk». Hun sa det ti ganger i sin landsmøtetale.

Nå – og det er det som er mitt anliggende i dette innlegget – er alt dette borte. Vi hører nå fra den ene representanten for regjeringa etter den andre – og representantene for regjeringspartiene i Stortinget kommer opp på denne talerstolen og sier det – at det meste er bra i Norge. Det er altså en helt annen tone. I regjeringserklæringen står det svart på hvitt at trepartssamarbeidet, som jo er grunnlaget for den norske modellen, skal ligge til grunn for regjeringas arbeid. Det er altså en helt annen politisk forståelse og filosofi enn hva høyrepartiene i årevis har presentert for det norske folk.

Det er forunderlig at ingen har sett dette tidligere. Alt skal nå tas skrittvis, sier statsministeren og statsrådene. Det er jo alt i alt en universell kunnskap at politikken stadig må bedres. I det rød-grønne budsjettet og i trontalen viste jo vår regjering kraft og initiativ til selvfølgelig å fortsette utviklingen av det norske samfunn. Selvfølgelig er det slik, for vi lever i åpne demokratier som dynamisk forandrer seg. Den blå-blå regjeringas erklæring derimot speiler i veldig liten grad alle feil og mangler – i valgkampen over år. Tvert imot høres det nå ut som om den nye blå-blå regjeringa er ganske fornøyd med sosialdemokratisk politikk. Det er jo hyggelig, hvis det hadde vært sant, men det er det ikke. For i så tilfelle må alle analyser av det norske samfunnet som høyrepartiene har presentert oss for, nå ha blitt forlatt – og dermed er mange løfter brutt før de i det hele tatt har vært prøvd.

Derfor er det slik at vi står overfor veldig alvorlige for-

andringer – forandringer som kommer til å forandre Norge på vesentlige områder. For hvordan skal ellers det som allerede er påpekt her i debatten, bli forstått: sitatet «produksjon av velferdstjenester skiller seg lite fra andre typer tjenester»? Nei, over tid vil det nå oppstå nye og helt unødvendige forskjeller i vårt samfunn. Det er en utvikling som må bekjempes med alle de politiske virkemidler som opposisjonen har til disposisjon.

Frank Bakke-Jensen (H) [12:49:15]: Regjeringen Solberg vil, som de tre foregående regjeringene, vektlegge nordområdenes betydning i sitt politiske virke ved å føre en offensiv nordområdepolitikk, en politikk som skal bygge opp under næringsutvikling, ivareta norske interesser, styrke samarbeidet med Russland og polarstatene samt legge grunnlaget for aktivitet og bosetting i nord. Det er regjeringens ambisjon å sikre tydelig nasjonal tilstedeværelse, bærekraftig forvaltning av naturressursene, styrking av miljøvernberedskap og utbygging av infrastruktur. Regjeringen skal føre en nordområdepolitikk som ser menneskene og bosettingen i nord.

Regjeringen har som mål å utvikle Nord-Norge til å bli en av Norges mest skapende og bærekraftige regioner. Nordområdene har et stort potensial for verdiskaping, og det vil derfor være viktig at næringslivet i landsdelen er med på å realisere dette. Regjeringen vil legge til rette for at regionen kan utnytte sine naturgitte fortrinn og styrke utdannings- og forskningsmiljøene. I dette bildet blir lokaldemokratiet og prinsippene om lokalt selvstyre viktige redskaper. Landsdelen skal både ha følelsen av og ha reelle muligheter til å ta del i denne utviklingen. Dette må skje på landsdelens egne premisser. Da blir det viktig at man i arealforvaltningen beveger seg bort fra den sosialdemokratiske ideen om at man her har å gjøre med et konservert naturreservat, og heller løfter prinsippet om at riktig bruk er det beste vern.

Miljø- og klimautfordringene er spesielt synlige i nord. Smelting av polisen åpner mulighetene for en nordlig sjøroute mellom Europa og Asia. Økt skipstrafikk – både gods, cruisetrafikk og petroleumsaktivitet – gjør behovet for søk- og redningstjeneste og for miljøvernberedskap større. Økte havtemperaturer gjør at arter i havet endrer sitt vandringsmønster og åpner for ny industri. I løpet av et par tiår har Arktis, Polhavet og tilstøtende kystområder gått fra å være et sikkerhetspolitisk spenningsområde til å bli et energi- og næringspolitisk kraftsentrum. Gjennom tre stortingsmeldinger om nordområdene har vekslende regjeringer både beskrevet og forsterket betydningen for Norge – både sikkerhetspolitisk og økonomisk. Gjennomgangstonen har vært at gjennom utviklingen i nordområdene med økt aktivitet i form av sjøtransport og ressursutvinning, må norsk tilstedeværelse og suverenitetshevdelse sikres.

Når regjeringen i plattformen vil sikre gode rammevilkår for å utvikle næringsklynger på fastlandet i nord, bl.a. i forbindelse med utvinning av olje og gass, er dette i erkjennelsen av at vi må ruste også nordnorsk næringsliv til å bli delaktig i utviklingen som kommer.

Til foregående taler, representanten Kolberg, vil jeg re-

plisere at vi når vi snakker om skattelettelse for næringslivet, handler det faktisk om å flytte midler til nordnorsk næringsliv, sånn at man kan delta i den utviklingen som kommer, og det handler om maktfordeling. Det er faktisk sånn at et lønnsomt og kraftig næringsliv i nord også er viktig for at vi i den delen av landet skal kunne delta i den utviklingen som har vært så glitrende beskrevet gjennom flere stortingsmeldinger.

De siste dagene har vi sett mange eksempler på hvem, hvor og hvorfor folk er rike i Norge. Jeg mener en viktigere diskusjon burde være verdien av humankapitalen. Som politiker er det sjeldent sårt å møte ungdom som kanskje ikke fikk den utdannelsen de hadde behov for, eller mennesker som midt i livet står uten jobb fordi den fagkompetansen de innehar, ikke lenger er riktig.

Jeg kommer fra en landsdel som trenger kompetanseløft. Det skjer mye nytt i nord, og det er viktig at vi er med på det. Da må vi også tilpasse kunnskapsopplæringen til det som skjer. Det er det heldigvis tatt høyde for i regjeringsplattformen.

Nord-Norge er langt og mangfoldig – rikt på naturressurser og rikt på et mangfold av mennesker. Derfor blir formuleringen om å lage en helhetlig forvaltnings- og utviklingsplan for en bærekraftig utnyttelse av naturressursene viktig. I utnyttelsen av ressursene skal vi ta hensyn til de tradisjonelle næringene vi har i nord. Verdensmarkedenes behov for mineraler, energi og mat skal balanseres med behovet for at også sjømat, reindrift og landbruk kan vokse som moderne næringer inn i framtida. Det er mange hensyn å ta i en landsdel med så mange primærnæringer. Det forventes økt aktivitet innen mineralutvinning og reiseliv, og behovene for infrastrukturbygging i en moderne landsdel kommer ofte i konflikt med utøvelsen av reindrift, landbruk – og kanskje fiskeri. De tre primærnæringene må få rom og muligheter til å utvikle seg til å bli moderne næringer for ikke å bli slukt.

Denne regjeringen vil fortsette det viktige arbeidet med å utvikle nordområdene – nå også ved å vektlegge konkrete tiltak som kompetanseløft for innbyggerne, konkurransekraft for lokalt og regionalt næringsliv og sist, men ikke minst lokaldemokrati og lokal selvråderett. Slik bygger man samfunnet nedenfra.

Anniken Huitfeldt (A) [12:54:34]: Jeg leser i dagens Aftenposten at statsministeren sier at hun har tillit til stortingspresidenten. For en regjering som har sagt de skal ha samarbeid med parlamentet på en god måte, uttrykker dette en underlig form for parlamentarisk forståelse. Det er vel strengt tatt ikke statsministeren som skal ha tillit til stortingspresidenten, det er Stortinget som skal være det øverste organ. Jeg regner med at dette er en måte å omtale Stortinget på som ikke vil fortsette videre.

Regjeringa følger opp hovedlinjene i norsk utenrikspolitikk i sin erklæring. Vi sier ofte at norsk utenrikspolitikk ligger fast. Det bør den ikke gjøre, for i en verden som stadig forandrer seg, må vi ofte endre politikk, men vi må være forutsigbare og stå fast ved det som er våre verdier. I regjeringsplattformen innføres begrepet «realistisk utenrikspolitikk». Det er vel ingen som er imot det. Men

hvis man med dette tar opp den gamle diskusjonen mellom idealisme på den ene siden og realisme på den andre siden, må jeg si jeg er uenig i en slik rentesregning, for norsk engasjement for menneskerettigheter, miljø, fredsbygging og bistand er i tråd med våre egeninteresser. Klimatrusse-len stopper ikke ved landegrensen, den rammer oss alle. En bedre organisert verden er i vår egeninteresse. Innsats for fred og forsoning kan begrense menneskelige lidelser og hindre spredning av terror og kriminalitet. Det er også i vår opplyste egeninteresse. Dersom engasjement for disse sakene blir sett på som ren idealisme, vil jeg si at dette gir oss en sterkere stemme internasjonalt. Vi har blitt en viktigere nasjon, og vi lyttes ofte til fordi vi har et engasjement ut over oss selv. Dette ble framlagt av vår regjering i St.meld. nr. 15 Interesser, ansvar og muligheter. Framheving av norske interesser i utformingen av norsk utenrikspolitikk fikk bred tilslutning i denne sal, og jeg går ut fra at regjeringa står fast ved denne hovedlinjen.

Litt forenklet kan vi si at det er to bilder av Norge ute i verden. Det ene er et lite, rikt land som er selvtilfreds og stolt av seg selv. Det andre bildet er et lite, rikt land med stor vilje og evne til å skape en mer rettferdig verden. Derfor mener jeg at norsk bistand er viktig. Vi er et av de få land som ikke har kuttet i bistandsbudsjettene, men som tvert imot har økt dem de siste årene. Det står ikke i motsetning til vår egeninteresse.

Kristelig Folkeparti sa for valget at bistand er den viktigste saken. Partiet har nå bidratt til å fjerne en regjering som hadde dette – 1 pst. – som mål, og jeg forutsetter at Kristelig Folkeparti og Venstre vil skape flertall for 1 pst.-målet i denne salen.

Jeg er også enig i regjeringas prioritering av jenter og utdanning, men kvinner og helse er viktig i utviklingspolitikken. Jeg forventer at regjeringa har en like sterk stemme når det gjelder arbeidet for kvinners rett til prevensjon og abort, og at dette engasjementet holdes ved like.

Arbeiderpartiet ser på nordområdene som et av de viktigste strategiske satsingsområdene. Avtalen med Russland om delelinjen er et eksempel på det, og jeg er glad for at den nye regjeringa sier at de vil følge opp denne satsingen.

Norge er også et av de få landene som ikke har kuttet i forsvarsbudsjettet de siste åra, vi har styrket det. Det ligger store forpliktelser i den nye langtidsplanen, og Stortinget har enstemmig vedtatt en svært viktig investering i nye kampfly. Omstillingene i Forsvaret har vært betydelige, den operative evnen har økt, og vi har modernisert materiell og struktur. Nå står vi overfor store omstillinger i Luftforsvaret. Høyre har protestert mot en del av disse endringene uten å ta stilling til hva de selv ønsker og har således ikke akkurat framført noen stor gjennomføringskraft der hvor omstillingsforslag har vakt lokale protester. Jeg regner nå med at partiet ikke vil gjøre om på de beslutningene som er fattet. Vår regjering fulgte opp handlingsplanen hundre prosent. Høyre har ofte uttrykt bekymring. Jeg er spent på om denne bekymringen er til stede i dag, og om partiet vil tilføre Forsvaret økning ut over det som ligger i langtidsplanen.

Jeg er opptatt av at vi skal ha en ny og moderne forståelse av hva som er norske egeninteresser. Jeg leser i regje-

ringserklæringen at man ønsker større konsentrasjon om enkelte bistandsland. Men dersom vi skal ha et stort og omfattende engasjement for menneskerettigheter, fordrer det også tilstedeværelse i mange land i verden. Jeg vil advare mot å kutte i bistand bl.a. til urfolk i Brasil og til samarbeid for kvinners rettigheter i El Salvador og Bolivia. Vi skal stå fast ved verdiene i norsk utenrikspolitikk, og jeg er opptatt av å omdefinere hva som er norske egeninteresser.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:00:08]: Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen vil basere sin politikk på tillit til enkeltmennesket, familiene, gründerne og frivilligheten. Norge blir bedre av å ta i bruk alle gode krefter. Frivillige og private må gå sammen med det offentlige om å løse oppgaver for fellesskapet. Når vi sammen kan spille hverandre gode, da får vi se Norge på sitt beste.

Et bedre Norge vokser ut av skapertrang og virkelyst. Med frihet og tillit til innbyggerne vil den regjeringen vi har nå, gi større armslag både for dem som vil skape nye bedrifter og arbeidsplasser, og dem som brenner for frivilligheten. Vi vil verdsette deres innsats og engasjement, vi har tillit til at de ønsker det beste for menneskene rundt seg.

Regjeringen vil i større grad basere sin politikk på tillit – det er en god ting:

- tillit til at enkeltmenneskene gjør fornuftige valg, så vi kan regulere mindre
- tillit til at de folkevalgte vil det beste for sitt lokalsamfunn, så de kan få større ansvar og økt selvråderett
- tillit til at kultur og frivillighet utvikler seg til det beste for samfunnet på egne premisser, og ikke bare blir instrumenter for myndighetene
- tillit til at familiene selv finner gode løsninger over kjøkkenbordet, sånn at politikerne kan detaljstyre mindre
- tillit til at private og frivillige innen barnevern, helse, rehabilitering, beredskap og mye annet har gode hensikter, sånn at vi kan bruke alle gode krefter i felles anstrengelse for et bedre samfunn

Vi er så heldige å ha fått en regjering som vil bygge landet for å få Norge på sitt beste. Velgerne har ønsket nye løsninger på de utfordringene vi står overfor, og sammen har Kristelig Folkeparti, Venstre, Fremskrittspartiet og Høyre nå muligheten til å gjennomføre de nødvendige reformene og endringene som landet trenger, ikke minst for å få fart på byggingen av vei og jernbane.

Regjeringen vil legge generasjonsperspektivet til grunn for politikken som skal føres, og sikre fortsatt høy sysselsetting og styrket konkurransekraft. Ved å satse på mer infrastruktur og kunnskap vil Norge få flere bein å stå på økonomisk, og stå bedre rustet overfor en fremtid da reduserte oljeinntekter må kompenseres innenfor andre næringer.

Samferdselsutfordringene handler for de aller fleste ikke om milliarder av kroner, offentlig-privat samarbeid eller planmyndigheter med innsigelser. For de aller fleste, for folk der ute, handler hverdagen om muligheten til å pendle til jobb og samtidig hente i barnehagen. Det handler om muligheten til å bo i distriktene, men også kunne frak-

te varer til kundene i andre deler av landet. Det handler om effektivitet og komfort, og først og fremst handler det om sikkerheten, sånn at man kommer seg trygt hjem.

Etter årets ulykkessommer på norske veier er igjen trafiksikkerhetstallene på vei i gal retning. Dette bekymrer. Det trengs en sterkere satsing på trafiksikkerhetstiltak, bl.a. gjennom mer bygging av midtrekkverk. Vei- og jernbanenettet har blitt dårligere for hvert år. Denne utviklingen må reverseres.

Regjeringen skal derfor bygge opp landet med nye virkemidler, og jeg er glad for at de nå er tydelige på at man vil halvere planleggingstiden, planlegge lengre strekninger, forbedre beregningene av samferdselsprosjektene lønnsomhet og redusere politisk detaljstyring. Dette er bra. Det vil være med på å effektivisere samferdselssektoren og gjøre kvaliteten på beslutningene bedre. Nye ideer og bedre løsninger vil bidra til at vei- og banestrekninger blir bygget raskere og vedlikeholdt bedre.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen er tydelig på at man ønsker en enklere hverdag for folk flest. Vi har en regjering som vil bygge landet. For å gi gode velferdstjenester og sikre konkurransekraften trenger vi effektiv infrastruktur med høy kvalitet.

Oppsummert kan den nye regjeringens transportpolitikk sies med én setning: raskere, enklere og tryggere transport.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Jette F. Christensen (A) [13:05:31]: Med så mye snakk som det var her i går, i og utenfor denne salen, var det lett å legge merke til den kroken av det politiske Norge der det var forstemmende stille: blant kvinnene i Høyre da det var snakk om reservasjonsretten for leger – eller reservasjonsmuligheten, som det nå heter.

Høyre har tradisjon for å stille sine representanter fritt i abortspørsmål. Flere av Høyres representanter brøt ut i saken om datalagringsdirektivet. Tidligere i dag kunne vi høre statsminister Erna Solberg be Stortinget stemme for det man er for. Jeg undres på om hun også mener at Høyres representanter skal stemme mot det de er mot.

Mitt spørsmål til representanten Hofstad Helleland er: Er det problemer innad i Høyre når det handler om denne saken? Og hvis svaret på det er nei, er det naturlige oppfølgingsspørsmålet: Hvorfor ikke?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:06:26]: Jeg vil berolige representanten med å si at da vi var til stede på det møtet i Høyres hus hvor samarbeidsavtalen ble lagt frem, var det full tilslutning både fra alle kvinnene og fra mennene, som var medlem av Høyres stortingsgruppe. Det var full tilslutning til den avtalen.

Det vi er trygge på, er at man i samarbeid med Den norske legeforening fortsatt vil sikre kvinners trygghet. Jeg hører at Arbeiderpartiet legger vekt på små kommuner, hvor det kanskje er bare én lege. Der skal vi ikke an-

sette en lege som vil bruke reservasjonsmuligheten. Alle jenter, alle kvinner skal være trygge på at når de kontakter legekantoret, skal de få den hjelpen de har behov for.

Jenny Klinge (Sp) [13:07:39]: Det blir kjempespennende å sjå korleis det går med transport- og samferdsels-satsinga med den nye regjeringa. Det lover for så vidt godt når det blir sagt at ein skal auke satsinga utover det som blir lagt fram i den raud-grøne NTP-en. Men kva dette inneber, er eit høveleg spørsmål. Inneber det at ein står fast ved den same ambisjonen om at E39 skal bli bygd på maksimalt 20 år? Inneber det at ein byggjer Stad skipstunnel, som førespegla? Inneber det at ein ikkje berre fortset, men aukar satsinga på rassikring og andre område, eller er det nok at ein oppfyller lovnadane ved totalt sett å løyve meir til samferdsel? Det er eit viktig spørsmål.

Eg ønskjer svar på ambisjonen om ferjefri E39. Eg ønskjer også ein kommentar til kvifor det er lagt opp til ei ordning der det blir mindre bompengar på Austlandet, mens dei blir haldne oppe og faktisk auka kraftig på Vestlandet, slik det ligg til rette i det som er sagt frå regjeringspartia.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:08:45]: Jeg takker for spørsmålet fra Klinge, og jeg hørte også på spørsmålet representanten Klinge stilte samferdselsministeren i går. Det handlet om mye av det samme. Vår utmerkede samferdselsminister svarte på en veldig god måte. Ja, vi har høye ambisjoner. Vi ønsker å få mange nye meter med vei og bane bygd. Vi ønsker å være mer offensive enn den regjeringen som har vært til nå, også fordi vi ønsker å organisere, effektivisere og ta i bruk nye ideer for å løfte infrastrukturen.

Vi skal selvfølgelig komme tilbake til de konkrete prosjektene vi vil gå inn for. Jeg tror også representanten Klinge har forståelse for at det var vanskelig i en regjeringsplattform, for dem som satt og forhandlet, å vurdere hvert enkeltprosjekt. Men nå må vi med stor spenning vente på hva regjeringen vil komme tilbake til de neste fire årene.

Snorre Serigstad Valen (SV) [13:10:00]: Jeg tror det er mange som ikke er betrygget av omdøpingen av reservasjonsretten til reservasjonsmuligheten. Så vidt jeg kan skjønne, er dette det samme. Det er jo ingen som har foreslått en reservasjonsplikt, som ville vært det naturlige motstykket til en mulighet.

Jenter og kvinner som ønsker å ta abort, befinner seg gjerne i en svært sårbar situasjon. De kan møte fordømmelse fra omgivelsene, og det er jo nettopp da at det offentlige helsevesenets nøytralitet og støtte er så viktig, og at alle har de samme rettighetene og møter det samme offentlige helsevesenet. Dette er jo noe Høyre har ment selv i mange år og har vært veldig tydelig på. Nå mener ikke Høyre dette lenger, og Høyre sier også at dette ikke er et spørsmål om retten til abort.

Så da er mitt spørsmål til Hofstad Helleland: Hva er det representanten Hofstad Helleland har skjont som de tusenvis av kvinner som nå engasjerer seg i denne saken, ikke har skjont?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:10:57]: Det jeg har skjønnet, er at vi politikere bør tilnærme oss denne problemstillingen på en litt ydmyk måte. Jeg synes kanskje enkelte representanter i salen her håndterer slike vanskelige spørsmål, som det er knyttet vanskelige dilemmaer til, på en særdeles enkel og populistisk måte.

Når det er sagt, så vil jeg understreke og gjøre det klart for representanten Serigstad Valen at verken Høyre eller jeg noen gang vil gå med på å begrense kvinners rett og mulighet til å bestemme over egen kropp, og ingen kvinner eller jenter som oppsøker en lege, skal møte en dømmende holdning. Derfor synes jeg det er veldig bra at vi også nå får klarlagt hvilke leger dette gjelder, slik at man har et valg også i å velge bort de legene og de fastlegene som benytter seg av reservasjonsmuligheten.

Snorre Serigstad Valen (SV) [13:12:12]: Jeg synes at det er ganske spesielt at partiet som lar seg sjenere av å motta engasjerte e-poster fra aktivister, belærer andre i hva som er enkelt og populistisk. Og jeg kan etter beste evne ikke skjønne hva som er så populistisk med fra denne talerstolen å sitere et helt glitrende innlegg – forfattet bl.a. av den nåværende helseministeren – i Minerva. Det er en god, prinsipiell og holdbar argumentasjon, som Høyre så langt i debatten ikke har klart å gi en tilfredsstillende forklaring på hvorfor de har gått bort fra.

Så da må jeg nesten spørre igjen, for jeg fikk ikke et tilfredsstillende svar: Hva er det representanten Hofstad Helleland har skjønnet med den omleggingen Høyre nå har gjort, som ikke alle de kvinnene som bekymrer seg for sin rett til selvbestemt abort uten fordømmelse, ikke har skjønnet?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:12:59]: Jeg var vel en av de representantene som først svarte på de henvendelsene som stortingsrepresentantene fikk fra bloggerne som startet med disse henvendelsene til oss. Jeg brukte mye tid på å gi et grundig svar, der jeg også var veldig tydelig på at jeg har endret standpunkt i denne saken. Jeg begrunnet også godt hva som nå gjør at jeg kan forsikre meg om at jenter og kvinner som oppsøker sin fastlege, ikke skal bli møtt med en dømmende holdning, og at vi aldri kan gå med på å begrense kvinners rett og mulighet til å bestemme over egen kropp.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Per Rune Henriksen (A) [13:14:10]: I debatten i går, og til dels også i dag, har det vært mye snakk om historikk, og uttalelsene fra en redaktør av en Oslo-avis om at den forrige regjeringen gikk til duk og dekket bord, har blitt referert mange ganger.

Etter at den forrige borgerlige regjeringen overtok etter en arbeiderpartiregjering, altså i 2001, var ledigheten på 2,7 pst. Når de gikk fra bordet i 2005, var ledigheten på 3,5 pst.

Det var den samme utviklingen i mitt hjemfylke, Hordaland, men det som var spesielt for Hordaland – et fylke preget av konkurranseutsatt industri og konkurranse-

utsatt næringsvirksomhet – var at ledigheten lå høyere enn i landet for øvrig. Det vi har gjort i de åtte årene som landet har blitt styrt av en rød-grønn regjering, er at vi har fått til en lavere ledighet. Vi har fått en lavere ledighet i Hordaland enn i resten av landet, og dette har skjedd på tross av en stor økonomisk krise over hele verden.

Vi avblåste et skattekutt som kun ville komme de rikeste til gode, og vi brukte de pengene på å utvikle fellesskapsgoder. Vi har redusert økonomiske ulikheter i disse åtte årene, vi har fått en god utvikling på resultater i skolene, vi har fått bedre resultater i helsesektoren. I Hordaland fikk vi også i denne perioden rettet opp den skjevdelingen som gjorde at Helse Vest fikk en dårligere finansiering enn det øvrige Helse-Norge.

Så i den grad bordet hadde duk og var dekket, så var det til veldig få gjester. Det som vi gjorde, var å dekke på til enda flere og invitere til et skikkelig spleiselag for alle, som også kunne bidra og nyte godt av de gledene. Og det skyldes, som representanten Kolberg sa, at vi har overlatt styringen av landet til politikk – og ikke til marked – i denne perioden.

Hordaland er et stort energifylke. Vi har kraftforedlen- de industri i Hardanger. Langs kysten har vi en sterk og oppegående petroleumsindustri. I valgkampen i 2005 var et av de store spørsmålene i Hardanger hvorvidt vi klarte å få skaffet industrien nok kraft. Vi trengte et nytt industri- kraftregime etter liberaliseringen av kraftmarkedet. Dette var helt umulig, fikk man høre fra den gang kommunal- minister Erna Solberg. Vi gjennomførte byggingen av et nytt industrikraftregime. Før valget i år var jeg på valgkamptur- né i Hardanger. Industrien og fagbevegelsen i Hardanger er veldig godt fornøyd med det arbeidet som ble gjort, og om- kvedet var: Nå må det ikke rokkes ved dette. I Tyssedal har eierne bebudet at de vil investere 6 mrd. kr i ilmenittverket Tizir, som et resultat av gode rammevilkår.

Nå ser vi noe som kan true denne gode utviklingen, og jeg vil trekke fram to forhold. I forrige periode så vi en intens flørtning fra både Høyre og Fremskrittspartiet rundt tanken om å rokke ved konsolideringsmodellen og det offentlige eierskapet til kraftressursene. Dette er en alvorlig trussel for de gode resultatene vi har oppnådd i smelte- verksindustrien.

Det neste vi har sett, har vært diskusjonen om uten- landskabler – om hvem som skal kunne drive disse uten- landskablene og hva som skal ligge til grunn for byggingen av utenlandskabler. De signalene vi har fått fra Høyre og Fremskrittspartiet – at man ønsker en privatisering av dette, at hvem som helst kan sette i gang arbeidet med å bygge en utenlandskabel – vil vi advare på det sterkeste mot. Det vil sette mange arbeidsplasser i Hordaland i fare.

På petroleumssiden: Vi leverte en petroleumsmelding i 2011, som skapte stor glede i industrien, og som hadde et bredt flertall bak seg her i Stortinget, og hvor én av fire viktige parallelle aktiviteter som må gjennomføres for at vi skal få til det som var meldingens tittel – En næring for framtida – var å åpne nye områder. Vi fikk kritikk fra Høyre og Fremskrittspartiet i hele forrige periode for at vi ikke åpnet nye områder utenfor Nordland. Det vi ser når disse partiene overtar, er at det første de gjør – fak-

tisk under sonderingsforhandlingene – er å si fra seg muligheten til å konsekvensutrede disse områdene og andre områder i nord.

Statsministeren snakket om at man fører politikk i et generasjonsperspektiv. Dette er et grep som vil gi virkninger i neste generasjon. Det ville tatt 15–20 år å få aktivitet i disse områdene dersom man hadde startet nå. Den muligheten er forspilt.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingvild Kjerkol (A) [13:19:41]: Den blå-blå regjeringens politiske plattform gir omrisset av politikken de neste årene, selv om den endelige politikken vil finne sin utforming her i Stortinget – noe som er gjentatt fra begge sidene av salen, hvis jeg kan formulere meg slik.

Noe er Arbeiderpartiet for, og noe er vi imot, og andre ting vet vi rett og slett ikke ennå, fordi regjeringens vilje fortsatt er uklar på en del områder. Men det underliggende premisset er klart:

«Regjeringen mener i utgangspunktet at produksjonen av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester.»

Videre står det:

«Det er derfor helt nødvendig at konkurranse blir et gjennomgående element i offentlig virksomhet.»

Da vet vi at noe av det regjeringen vil legge fram for Stortinget, vil ligge et langt steg unna det vi kjenner som den norske modellen. Regjeringen sier med rene ord at det å behandle, pleie og gi omsorg til syke er tjenester som produseres – akkurat som dekkskifte og frisørtimer. I helsepolitikken kommer dette til uttrykk gjennom en ideologisk tilnærming til bruken av private helsetjenester og avvikling av de regionale helseforetakene, for å gi lettere markedsadgang til private aktører.

For Arbeiderpartiet er det viktigste at pasientene får hjelp og behandling. Ansvaret for dette ligger i dag hos de regionale helseforetakene. Helseforetakene er regionale og ikke lokale, fordi det i et lite land er gevinster ved å planlegge helsetjenesten for større befolkningsgrupper. De er regionale og ikke nasjonale, fordi det er gode argumenter for at ansvaret skal ligge så nærme som mulig dem som berøres. Den tross alt begrensede medisinske ekspertisen i et lite land som Norge må forvaltes fornuftig og ut fra flere hensyn.

Kompromisser kan alltid forbedres – også dagens modell. Men hvorfor ting nødvendigvis skulle bli bedre ved at man flytter ansvar fra Bodø, Stjørdal, Hamar og Stavanger til Oslo, og samtidig gjør helsepolitikken i Stortinget til en eneste stor fogderistrid, gjenstår å se. Men ifølge helseministerens uttalelser får vi heller ikke se noe av dette de første fire årene.

Arbeiderpartiet er utålmodig når det gjelder å bedre kvaliteten i sykehusene våre, og vi ser fram til den nye helseministerens framlegg for Stortinget, hvor vi får omrisset av tanker for hvordan dette skal skje. Og vi håper selvsagt at helseministeren står ved sine lovnader fra valgkampen.

Kent Gudmundsen (H) [13:22:47]: Vi lever i et av verdens beste land. Mye er bra, og spesielt representantene fra den avgåtte regjeringen har den siste tiden minnet oss om hvor bra det går i Norge. Historien og arven etter Stoltenberg II-regjeringen er imidlertid langt mer nyansert.

Jeg vil derfor benytte tiden til å trekke fram en av våre største utfordringer i samfunnet, nemlig det store frafallet i den videregående skolen. Den 13-årige skolegangen regnes i dag som en del av grunnopplæringen, og for mange av våre unge og håpefulle er det veldig viktig å klare å stå dette løpet ut.

I gårsdagens hovedinnlegg fortalte parlamentarisk leder, Jens Stoltenberg, at resultatene går framover i norsk skole. I dag – også fulgt opp av representanten Trond Giske – gjentok han dette. Oversikten fra avgått kunnskapsminister, Kristin Halvorsen, viser imidlertid at færre består vår grunnopplæring. Den videregående opplæringen i Norge har nemlig en beklagelig nedadgående kurve – til tross for at den avgåtte regjeringen har brukt ganske betydelige midler på sitt Ny GIV-prosjekt.

Politikk handler om å prioritere, og den rød-grønne regjeringens Ny GIV-satsing var i så måte bra, men la meg minne representantene om at dette prosjektet kun adresserte elever på slutten av sitt ungdomsskoleløp og deres overgang til den videregående skolen.

La meg samtidig minne representantene om at nesten alle elevene velger allerede i dag å gå fra ungdomsskole og over til videregående – riktignok med altfor svake grunnleggende ferdigheter, men spørsmålet må jo da bli om en regjering bør bruke de store pengene og det politiske fokuset på tidlig innsats i grunnskolen, framfor på slutten av ungdomsskoletrinnet.

Noen rød-grønne representanter vil kanskje replisere at også de har prioritert tidlig innsats, og de vil muligens peke på at ufaglært leksehjelp i 1.–4. trinn samt skolefrukt er tiltak som bidrar til god læring i tidlig fase av grunnskolen. La meg da samtidig minne representantene om at resultatutviklingen i grunnskolen og den avgåtte regjeringens egen evalueringsrapport om leksehjelp viser noe helt annet. Sistnevnte viser nemlig at tiltakene ikke trefte. Dette har Høyre advart mot. I tillegg viser den at våre elever på 8. skoletrinn fortsatt ikke har kommet opp på nivået fra 1995. Spørsmålet om hvorvidt leksehjelp heller passer for mellom- og ungdomstrinnet melder seg derfor raskt når de faglige utfordringene blir større og leksene blir vanskeligere. Ikke alle kan be om hjelp hjemme.

Det skal være kunnskap, evner og innsats som skal avgjøre – ikke hvem foreldrene dine er eller hvor du kommer fra. Vi skal anstrenge oss i fellesskap for at hvert enkelt menneske skal lykkes.

Erlend Wiborg (FrP) [13:26:06]: Det er en stor glede at velgerne ga landet en ny regjering etter valget, og at de ga den nye regjeringen et godt mandat med et bredt borgerlig flertall, som resulterte i en historisk borgerlig samarbeidsavtale. Men dette innebærer selvfølgelig at man må gi og ta, så lenge ett parti alene ikke har flertall. Det innebærer at man må inngå kompromisser. Det er for så vidt ikke noe nytt i denne salen. Det har vi jo sett de siste

åtte årene, hvor de daværende regjeringspartiene hele tiden måtte kompromisse.

Men det som er viktig, er helheten i politikken og i hvilken retning man velger å føre politikken. Da er jeg glad for at vi nå har en regjering som har troen på enkeltindividene, og som også er klare på at alle utfordringene i samfunnet ikke nødvendigvis løses av politikere, men ved å ha tiltro til enkeltindividene.

Jeg er også veldig glad for at regjeringen er klar på at den nå ønsker å redusere skatter og avgifter, gjøre det enda mer lønnsomt å arbeide, redusere bunnfradraget, fjerne arveavgiften, redusere formuesskatten osv. Det handler om at man har tiltro til enkeltindividet, og at politikernes rolle skal være å sørge for at alle har et godt grunnleggende sikkerhetsnett og en grunnleggende velferd.

Et eksempel på at skatt i seg selv ikke er et mål lenger, men et virkemiddel, er at regjeringen har varslet at de ønsker å utrede det berømmelige ROT-fradraget, som gjør det enklere for folk å kunne pusse opp hjemmene sine på en rimeligere måte og samtidig sørge for at de får skattefradrag for det. Effektene i Sverige, som innførte dette i 2008, er positive. Vi ser også at liknende ordninger er innført med hell i Danmark og Finland. Fremskrittspartiet har kjempet for dette lenge. Senest 17. juni i år fremmet vi forslag om det.

Jeg er også glad for at vi nå velger å sette enkeltindividene over systemene. Jeg tror veldig mange av oss husker den hjerteskjærende historien om Harald Vik, som var døvblind, og som mistet sin ledsagerhjelp på grunn av at man valgte å sette systemet over enkeltindividet.

Nå har vi fått en regjering som er klar på at den har troen på enkeltindividet, og jeg ser også frem til å samarbeide med de andre partiene i Stortinget om hvordan vi kan fornye arbeidslivspolitikken og sørge for å få en god sosialpolitikk, som jobber for å få flere grupper inn i arbeidslivet og for å modernisere arbeidslivet.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:29:27]: Norge er verdensledende på maritim kompetanse, og det er våre innovative løsninger som fører norsk maritim næring til verdenstoppen. Kristelig Folkeparti deler Høyre–Fremskrittsparti-regjeringens ambisjon om å satse mer på kunnskap, innovasjon, forskning og utvikling.

Den maritime næringen er den næringen i Norge med størst verdiskaping etter olje- og gassnæringen. Den syssetsetter omtrent 100 000 personer og skaper verdier for ca. 150 mrd. kr årlig.

Vi må videreføre og videreforedle den enorme kompetansen og innovasjonen som er i den maritime næringen. Å være verdensledende på de kloke hodene i denne sektoren gir oss det største konkurransefortrinnet. Det gir oss en lederrolle på miljø og bærekraft, avansert teknologi og andre framtidssrettede løsninger.

Vi er i front når det gjelder LNG-drevne skip, elskip, rensing av ballastvann, nye skrog og en rekke andre løsninger. Samtidig er norsk maritim næring pådriveren for miljøkrav og sterkere reguleringer innen IMO og lokomotiv for å kutte utslipp og trekke næringen internasjonalt i en enda mer miljøvennlig og bærekraftig retning.

Dette må videreføres. Skal vi klare det, må vi satse på ungdommen. I den forbindelse har Nor-Shipping tidligere i år hatt en stor Ocean Talent Camp, der mellom 10 000 og 11 000 ungdomsskoleelever fikk presentert de enorme mulighetene man har hvis man velger et maritimt yrke. I tillegg har vi YoungShip, som har et stort engasjement for å øke antallet som velger den maritime næringen som yrkesvei. YoungShip er en internasjonal organisasjon som startet i Norge, og som er drevet av ildsjeler i næringen. Disse gjør en imponerende jobb, men de trenger at vi andre drar sammen med dem – at ikke de skal dra hele lasset.

Derfor er det veldig positivt at regjeringen ønsker å styrke utdannelsen i maritim næring, for dette er viktig. Maritim næring har vært nedprioritert. Vi har lærebøker som er fra 1970-tallet. Dessverre er båtene fra 1970-tallet allerede skrotet. Derfor må vi utdanne for fremtiden. Vi må fortsatt være i front på bærekraft og videreutvikling av miljøteknologien med sikte på ytterligere utslippsreduksjoner. Vi må få enda flere kloke hoder inn i næringen og sikre at maritim næring setter Norge i stand til å opprettholde sin verdensledende posisjon i en av verdens viktigste næringer.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:32:41]: Den rød-grønne regjeringa skulle være regjeringa for Samholds-Norge, i motsetning til de politiske krefter som nå har fått regjeringsmakt, krefter som har Markeds-Norge som sin visjon.

Vi rød-grønne stortingsrepresentanter opplevde åtte år med en historisk enestående realinntektsøkning for mange – for sterke grupper i arbeidslivet nærmest uvirkelig. Likevel har forskjell i inntekt mellom folk, næringer og distrikter økt kraftig. Det er bare å se seg rundt i dagliglivet.

EØS-avtalen er etter mitt syn det viktigste saksområdet som hindret at den rød-grønne regjeringas visjon om Samholds-Norge ikke skapte nok begeistring i våre rekker til at vi vant valget. Derfor må dette temaet høyt opp på dagsordenen i denne stortingsperioden. Vi vil også oppleve stor sosial og politisk uro innen euro-området, noe som sjølsagt vil forsterke debatten blant flere yrkesgrupper, og konsekvensene for norsk nærings- og arbeidsliv blir langt mer alvorlig enn det vi har erfart hittil.

Martin Kolberg avsluttet sitt innlegg med å si at den nye regjeringa hadde programfestet å føre en politikk som ville gi større forskjeller blant folk. Det er jeg helt enig i. Kolberg tenkte nok mest på situasjonen for lønsmottakere. Jeg tenker på dem som jobber i nødvendighetsyrkene for landet, som ikke blir omtalt så mye, verken av yrkesveiledere eller statsråder, men som holder Norge i gang hver dag. I tillegg til disse viktige menneskenes livssituasjon, tenker Senterpartiet på de enorme økonomiske forskjeller som følger av todelingen i næringslivet, hvor rekordstor aktivitet knyttet til olje og gass er helt sentralt. I tillegg tenker vi også på de næringer og distrikter som mer og mer preges av å ligge i oljeskyggen. Slik kan det ikke fortsette.

På samme måte som Martin Kolberg vil jeg appellere til å inspirere og engasjere folk mot økende forskjeller gjennom politisk debatt. Men dette må skje ved at vi som er tilhengere av Samholds-Norge, tenker nødvendig stort

og forener våre krefter om noen tema som er viktige for alle.

For Senterpartiet er jambyrdighet, lønnsomt næringsliv over hele landet, nærhet til velferdstjenester og resolutt møte med klimautfordringene viktige tema. FNs klimapanel publiserte den femte hovedrapporten i høst, og der er det nå mer vitenskapelig dokumentasjon på at klimaproblemene er menneskeskapt enn på at sigarettøyking er helseskadelig. Da må vi korrigere markedskreftene. Da må vi være villige til å bruke CO₂-avgift på det som er problemet – nemlig det fossile karbonet – for å styrke lønnsomheten i det andre. Det kan være ett tema som Samholdsnorges folk samler seg om.

Iselin Nybø (V) [13:36:01]: Som nyvalgt stortingsrepresentant fra Rogaland er det mange ting jeg er opptatt av. To av disse tingene er høyere utdanning og kollektivtrafikk.

Etter åtte år med for svak satsing på universiteter og høyskoler har jeg forventninger til at den nye regjeringen vil bidra til et løft for disse institusjonene. Den nye regjeringen har understreket at de vil bygge sin politikk på kunnskap, at de vil trappe opp satsingen på forskning, og at de vil legge vekt på langsiktighet i forskningspolitikken. Det lover godt for de kommende budsjettbehandlingene.

I Rogaland har vi et av de såkalt nye universitetene: Universitetet i Stavanger. Et fellestrekk for de nye universitetene er at de i flere år har blitt underfinansiert i forhold til de etablerte universitetene. Det er en historisk betinget skjevhet som synes å ha blitt forsterket år etter år.

La meg ta et helt ferskt eksempel på en manglende vilje til å satse på de nye universitetene. I den avgåtte regjeringens forslag til statsbudsjett er kun 4 av 60 stipendiatstillinger innenfor bioteknologi, matematikk, naturvitenskap og profesjonsfag tildelt UiS, og dette er fagområder som UiS er gode på. Derfor legger jeg til grunn at den nye regjeringens uttalte satsing på kunnskapssamfunnet også innebærer en satsing på de nye universitetene. Jeg regner også med at mine kolleger på Rogalands-benken og andre stortingsrepresentanter fra andre fylker med nye universiteter er opptatt av at denne historisk betingede skjevheten rettes opp de kommende årene.

Regjeringspartiene har sagt seg enig med Venstre i at kollektivtransporten i byene skal forsterkes, og det er jeg glad for. Det framgår av regjeringens tiltredelseserklæring at man ønsker å satse på jernbane og kollektivtransport, både fordi det vil bidra til kutt i CO₂-utslippene, og fordi det ville være med å redusere utfordringene i boligmarkedet og gi byene rom til å vokse.

På Nord-Jæren er det behov for en storstilt satsing på kollektivtrafikken, både for å nå de klimamålene vi har satt oss, og fordi deler av området er vanskelig tilgjengelig som følge av stor privatbilbruk. Venstre har vært opptatt av at det statlige investeringsstilskuddet må økes, og en slik økning vil kunne legge grunnlaget for et godt kollektivtilbud i vår region. En økning av det statlige bidraget vil også gi regionen mulighet til på ny å vurdere hvilket høyverdig kollektivtilbud man ønsker å satse på.

Jeg håper at vi i felleskap kan få dette på plass, og jeg

kan i hvert fall garantere at kollektivtrafikken – ved siden av et løft for universiteter og høyskoler – er noe av det som står øverst på min prioriteringsliste.

Åse Michaelsen (FrP) [13:39:16]: De siste åtte årene er det to ord som har blitt brukt av folk, organisasjoner og andre grupperinger der ute. Det er langsiktighet og forutsigbarhet, og det er to ord som faktisk er veldig viktige.

Rundt om i det ganske land ser vi at en del veistykker er lagt opp til bygging som tofeltsvei. Ser vi på NTP, som vi alle vet er en plan hvor det ikke følger med midler, må man altså slåss hvert år for å få nok penger til ulike prosjekt.

Nå er det slik at det å igangsette bygging av en tofeltsvei der den nye regjeringen faktisk ønsker en firefeltsvei, ikke høres bra ut. Vegvesenet, som faktisk utreder ulike alternativer, sier selv at de kun har utredet ut fra de rammene den rød-grønne regjeringen har levert i åtte år. Dette betyr egentlig at vi enten får en form for vakuum eller at prosjektet blir utsatt på ubestemt tid. Dette ønsker den nye regjeringen å gjøre noe med. Vi kan bl.a. endre den vanlige veinormalen, altså senke terskelen for bygging av fire felt. Vi kan legge til grunn mer realistiske tall for veibyggingen vår. Slik det har vært de siste åtte årene, har estimatene verken tatt høyde for det ene eller det andre.

Vi kan ta i bruk statlig regulering. Det er veistrekninger der vi ser at den ene kommunen slåss mot den andre kommunen, hvor innslaget går ut på den ene siden og den andre kommunen absolutt ikke ønsker at veien skal komme inn i deres kommune. Vi kan også senke antallet høringsinstanser. Hvem har ikke hørt om diverse myggkolonier eller fornminner som det har tatt mange år å utrede før en viktig vei har kommet på plass. Tiden er kommet til å få bedre og billigere veier og enda raskere utbygging.

Den avgåtte regjeringen tar som sedvanlig hvert år utbytte fra viktige selskap som Avinor og NSB. Det har kommet kritikk fra f.eks. Avinor, som ikke klarer å løse de oppgavene som regjeringen har pålagt dem. Det sier seg selv at vi ikke må ta overskuddet inn på statsbudsjettet, til en stat som er rik nok fra før, men heller la overskuddet virke i aksjeselskapet, f.eks. Avinor, slik at man kan få ting på plass. Avinor, som har monopol, har med de rød-grønne hindret utvikling. Det er det på tide på å gjøre noe med.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:42:28]: Eg vel å stå her nede. Vi har nettopp feira høgsterettsdommen om at fiskekvota ikkje skal vere evigvarande, med tørrfisk, så eg trur presidenten kan vere glad for at eg ikkje står der oppe.

Den nye regjeringsplattformen legg opp til å flytte verdiar og makt frå folk til selskap, frå småsamfunna til dei rike kommunane i aust og vest. Lat meg eksemplifisere dette frå min eigen landsdel, Nord-Noreg. Nord-Noreg er rik på ressursar, og Noreg vil framover vere stadig meir avhengig av ressursane i nord. Vi har fisk, mineralar, og vi har store energiressursar. Men det er ikkje gitt at naturressursane kjem dei som bur der, til gode.

For kven er det regjeringa ønskjer skal sitje i førarsetet når ein skal avgjere framtida til landsdelen? Den nye regjeringa vil flytte kontrollen over fiskeressursane frå kystsamfunna til børs gjennom omfattande privatisering. Dei

vil intensivere arbeidet med mineralutvinning, ein bransje som i svært liten grad legg opp til at verdiar blir igjen, og som kan fortrenge tradisjonelle næringer og framtidsnæringer. Dei legg opp til at olje og gass i konfliktsituasjonar skal prioriterast framfor andre næringer, med viktige unntak på område som anten Kristeleg Folkeparti eller Venstre vann gjennom med i samarbeidsforhandlingane. Sett på spissen: Skal det vere dei snevre ønska til Shell, Røkke og Fredriksen som skal avgjere Nord-Noregs framtid? Eller skal framtida formast av draumane og skapartrongen til det nordnorske folket?

Den nye regjeringsplattforma legg opp til ein ny kommuneøkonomimodell. Her legg ein opp til at kommunar med hovudkontor og kapitaleigarar skal få endå meir av kaka. Taparane er strøk der store verdiar blir skapte av små samfunn som er opptatt av fisk og landbruk. Dette vil svekkje velferda og busetjinga og som konsekvens norsk verdiskaping på sikt. SV stiller seg konsekvent på sida til folket og miljøet. For oss er det openbert: Framtida er avhengig av at vi tar i bruk heile folket, heile landet, på ein berekraftig måte. Dette perspektivet må gjennomsyre alt vi gjør.

I Nord-Noreg brukte vi valkampen på å vise at det finst ei anna moglegheit for utvikling i landsdelen, som vil skape langt fleire arbeidsplassar, som vil vere på nordlendingane sine premisser, og som peiker i retning av ein langt meir spennande framtid enn å gjøre Nord-Noreg til eit haustingsland. Det er dette som er å si ja til Nord-Noreg.

Dette er også eit viktig grunnlag som eg er valt inn på. Denne mobiliseringa vil eg auke i styrke framover, spesielt i ei tid då høgresidas politikk kjem til å dominere.

Presidenten: Presidenten tror representanten skulle ta opp et mindretallsforslag, som er omdelt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:45:20]: Eg tenkte eg skulle nemne det i ein merknad litt seinare.

Presidenten: Presidenten oppfatter at representanten har tatt opp det forslaget han har referert til og er blitt påminnet om, så da er det i orden.

Eva Kristin Hansen (A) [13:45:43]: Debatten i går og i dag har handlet mye om miljø og klima. Det synes jeg er bra. Det er viktig at vår tids største utfordring preger det politiske ordskiftet i denne salen.

I løpet av stortingsperioden må vi ta stilling til hvilke nye tiltak vi trenger for å bidra til en reduksjon av verdens klimagassutslipp. I 2015 skal det vedtas en ny internasjonal avtale som vil utfordre oss. Vi skal forhåpentligvis ta stilling til Kyoto 2. Jeg er spent hva Fremskrittspartiet vil gjøre her. Vi må følge opp og forsterke klimaforliket, og vi må se alle politikkområder opp mot klimaarbeidet.

I går fremmet SV et forslag om å få fram en ny klimamelding. De har fått mange ironiske kommentarer fra både Venstre og Høyre for det, også fra statsministeren. Det kan da ikke være negativt eller underlig at mange av partiene på Stortinget er utålmodige når det gjelder klimaarbeidet. Tvert imot er det jo viktig. Det som er underlig er at f.eks.

Venstre, som framstiller seg selv som det store miljø- og klimapartiet, som har vært med på å innsette regjeringen, bruker tid i denne debatten på å få avklart hva regjeringen mener. Det er det jeg synes er spesielt. Jeg håper jeg hørte feil da statsministeren i dag sa at hun ikke kunne love en melding i denne perioden. Det må vel ha vært en talefeil.

I forrige stortingsperiode var jeg så heldig å få jobbe med utviklingsspørsmål. Klima- og fattigdomsproblemet henger nært sammen. Det er de fattigste landene som rammes hardest av klimaendringene. Jeg må si at jeg synes det er forstemmende at regjeringen går ut bort fra 1 pst.-målet for bistand. Det målet har vært viktig for Norges totale innsats.

Miljø handler om mer enn klima. Jeg er opptatt av at Stortinget i denne perioden også løfter andre miljøspørsmål. I regjeringserklæringen står det at det biologiske mangfoldet «best ivaretas gjennom en kombinasjon av bærekraftig bruk og frivillig vern». Hva betyr egentlig dette? Frivillig vern er viktig og er bl.a. blitt brukt mye i forbindelse med skogvern. Men hva betyr det for andre miljøtyper? Jeg mener at vi også trenger å bruke vern gjennom lov og forskrift. Jeg er bekymret for at vi nå kan få et svakere vern. Regjeringen skriver heller ikke i sin erklæring hva de vil naturmangfoldsloven. De skal gå igjennom praksisen. Da lurer jeg selvfølgelig på hva det i praksis betyr å gå igjennom praksisen. Det skal bli interessant å få klarhet i dette framover.

Jeg synes at vi har hatt to gode debatt dager i Stortinget. Jeg håper at disse kan sette standarden for videre diskusjoner vi skal ha i denne salen. Jeg vil også komme med en oppfordring om at det er lov å ha godt humør.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [13:48:40]: I motsetning til forrige taler synes jeg at debatten har vært ganske forutsigbar, med kjente og kjære hilsener hjem som vanlig som seg hør og bør. Derfor har jeg tenkt å snakke om noe helt annet.

Som medlem av justiskomiteen i åtte år og så i fire år i utenriks- og forsvarskomiteen er jeg stolt av å ha det norske demokratiet som verktøy. Den som har imponert meg aller mest så langt i det regjeringsskiftet som har vært, er den avgåtte statsminister Jens Stoltenberg. Jeg synes måten han håndterte valgnederlaget på og overføringen av makt fra ham til nåværende statsminister har vært forbilledlig. Oppførselen og væremåten til vår avgåtte statsminister står i sterk kontrast til enkeltmedlemmer i Arbeiderpartiet, som åpenbart har vært sterkt bekymret for at noen andre i det hele tatt kunne tenke tanken om å styre landet uten å ha partiboka i orden. Det er jo direkte forkastelig, vil enkelte påstå. Når man mener at folk er så dyktige at de bør få fortsette – fordi de er så flinke – kaster man over bord hele den grunnleggende tanken med demokratiet, nemlig folkets vilje. Så kan man like eller ikke like det. Som sagt synes jeg det som har skjedd, er bra, og den avgåtte statsministeren har gjort en formidabel jobb.

Det står på mange måter også i sterk kontrast til representanten Lysbakkens innlegg som jeg hørte på i går.

Når Lysbakken gang på gang drar gjennom de fantastiske løsningene SV har, har han en utfordring etter mitt

skjønn, for oppslutningen til SV den tiden de har sittet i regjering, har gått én vei. Da er det enten noe feil med SVs løsninger, eller så har de feil folk her. Det norske folk har vi ikke tenkt å skifte ut, for de har gjort en fremragende jobb atter en gang under valget, så da er det altså sånn at SV sannsynligvis har et større problem enn som så.

Så registrerte jeg dagen etter valget at Senterpartiet er Senterpartiet, og det synes jeg er bra. Det er en kvalitet i seg selv når enkelte i Senterpartiet dagen etter valget sier at vi får ny regjering, vi orienterer oss mot det, og så skal vi være med og finne gode løsninger der det er naturlig. Det er bra, for politikk handler om makt, og makt er innflytelse, og da må du søke de mulighetene som finnes.

Jeg har hørt at mye av debatten her har gått på: Hva med Fremskrittspartiet – dere har lovet og lovet og lovet, og så vil dere kanskje ikke greie å levere? Til dem som er bekymret for oss, vil jeg si følgende: Vår bekymring er kanskje ikke størst i denne salen, den gjør seg kanskje aller mest gjeldende overfor velgerne våre, som har store forventninger til at vi skal ta et oppgjør med alt det vi har påpekt i 40 år nå. Og det skal vi gjøre, men vi skal gjøre det gjennom en realitetssjekk, som enkelte var inne på i går: det faktum at Fremskrittspartiet fikk 16,3 pst. oppslutning ved siste valg. Vi hadde ønsket oss femti komma et eller annet, det fikk vi ikke. Vi har ikke tenkt å bytte ut folket av den grunn. Vi har tenkt å forholde oss til det faktum at vi er en del av en mindretallsregjering. Vi skal slåss for våre saker og bidra til beste for folk flest, og vi skal lykkes.

Åsmund Grøver Aukrust (A) [13:51:50]: Vi har akkurat startet en ny stortingsperiode. Gjennom små og store saker skal vi bruke de neste fire årene på å gjøre Norge til et bedre land å bo i. Men hva kommer til å bli skrevet i historiebøkene om dette Stortinget? Hva er det historien kommer til å dømme oss på? Jeg tror ikke det blir på hvilke forbud vi fjerner, eller på hva vi gjør med formuesskatten. Jeg tror det blir på hvordan vi løser de store globale utfordringene.

1 milliard mennesker lever i sult. Vi kan ikke si at det ikke angår oss. Den rød-grønne regjeringen klarte å nå målet om 1 pst. i bistand, og det er trist at den blå-blå regjeringen har valgt å gå bort fra den ambisjonen. Det er klart at det ikke er prosenten i seg selv som er målet, men prosenten har gjort at vi hvert eneste år har kunnet øke våre bidrag til verdens fattigste. Vi trenger mer, ikke mindre, bistand. Følger Høyre og Fremskrittspartiet opp det de har sagt i Stortinget, betyr det kutt i milliardklassen. Kutt i milliarder til verdens fattigste, for å bruke det på skatteuttak til Norges rikeste – det blir ikke mer urettferdig enn det.

Vi klarer ikke å bekjempe fattigdom uten at vi samtidig løser klimakrisen, for disse krisene henger sammen, og sammen utgjør de vår tids aller største utfordring. Vi i Arbeiderpartiet er stolte av hva vi har fått til i klimasaken, bl.a. gjennom to klimaforlik i Stortinget. Men ingen regjering kan si at man har gjort nok for klima, for utfordringen er så stor. Derfor vil vi i Arbeiderpartiet forbedre og forsterke det vi har gjort i regjering – nå fra opposisjon – både det vi skal gjøre ute i verden og det vi skal gjøre her hjemme. I trontalen slo den rød-grønne regjeringen fast helt i

begynnelsen at dette er vår viktigste utfordring – i stor kontrast til den blå-blå regjeringserklæringen, for i regjeringens åtte utfordringer til seg selv var ikke klima utfordring nummer 1, det var ikke blant utfordringene i det hele tatt. Dette, kombinert med at vi har fått ministre som tidligere har sagt at klimakrisen nærmest er et sosialistisk påfunn for å ha en grunn til å innføre skatter og avgifter i Norge, gjør oss bekymret for regjeringens samlede innsats for klima og miljø. Men det er når politikken legges fram at regjeringen må vise at den allikevel leverer. Fra Arbeiderpartiets side lover vi å være en konstruktiv opposisjon i klima- og miljøspørsmål, for å være med på å forbedre klimaforliket. Men vi lover også å være en utålmodig opposisjon, for vi har ikke tid til å vente – og viktigere enn det: Klodens klima har ikke tid til at vi venter.

Sveinung Stensland (H) [13:54:48]: Hovedoppgavene i spesialisthelsetjenesten skal løses ved de offentlige sykehusene. Det er de som har ansvar for akuttbehandlingen, og det er de som har hovedansvaret for forskning og utdanning. Størstedelen av den elektive behandlingen skal også i framtiden foregå ved de offentlige sykehusene. Etter hvert som folketallet øker eller befolkningen blir eldre, øker også behovet for helsetjenester. Da må vi legge til rette for økt kapasitet i alle deler av helsevesenet, herunder de mange private og ideelle aktørene vi har rundt om i landet. De rød-grønne påsto stadig at kjøp av helsetjenester fra private aktører økte, men det er en kjensgjerning at det innen denne delen av helsevesenet finnes et uforløst potensial.

I enkelte deler av landet, eksempelvis i Stavangerregionen, er befolkningsveksten så stor at behovet for flere og/eller større sykehusbygg er høyt. Det er derfor gledelig at de rød-grønne lyttet til vårt forslag om å øke den statlige andelen av lån til sykehusbygg. Det gjør det mer realistisk å gjennomføre et større utbyggingsprosjekt. Vi vil i tillegg ha en nasjonal sykehusplan og skille de offentlige sykehusbyggene ut i et eget selskap. Sykehusdebatten er ofte mer preget av lokaliseringen av tjenestetilbud enn av kvaliteten på tjenestene. Høyre vil legge større vekt på kvaliteten og sørge for større åpenhet om denne, samtidig vil vi styrke kvalitetsarbeidet i alle deler av helsesektoren.

Så er det sånn at helsepersonell og pasienter ikke bare er avhengig av gode bygg og godt utstyr. Man trenger også god tilgang på legemidler av høy kvalitet. Kostnadssiden ved de nye behandlingsregimene får ofte stor oppmerksomhet, men man må også se på besparelsen i form av bedre livskvalitet og kortere behandlingstid. I løpet av perioden vil vi få en legemiddelmelding til Stortinget. Det er mitt håp at vi sikrer pasientene raske tilgang på nye og effektive legemidler, og at vi sørger for god og effektiv distribusjon av legemidler og ikke minst god informasjon om riktig legemiddelbruk. Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen har mål om en sterkere utvikling i norsk legemiddelindustri og -forskning. For tjue år siden var et norskutviklet legemiddel blant verdens toppselgere, faktisk var det topp sju – et røntgenkontrastmiddel utviklet her i landet. Skal vi komme dit igjen, kreves en offensiv forskningspolitikk. Vi må i større grad evne

å se helse-, forsknings- og næringspolitikken i sammenheng.

Fredric Holen Bjørdal (A) [13:57:37]: Aldri har vel noka regjering teke over eit land der det går betre enn det gjer i Noreg i dag. Åtte år med raud-grønt styre har gjort Noreg til eit endå betre land å bu i for dei aller fleste. Trygg økonomisk styring, ein aktiv næringspolitikk og ein god arbeidsmarknadspolitik har gjort at pilene peikar oppover trass i nedgangskonjunktur og finanskrisa i heile Europa.

For Arbeidarpartiet er det viktigaste å halde arbeidsløysa låg og sysselsettinga høg, for all arbeidsløysa er eit vonde, og arbeidsløysa blant ungdom er særleg alvorleg. Eg håpar den nye regjeringa vil føre vidare arbeidet vårt for å sikre at færre unge fell utanfor arbeidslivet. Bondevik II-regjeringa fjerna ungdomsgarantien. Vi førte han inn igjen og forsterka han. Eg håpar ikkje Høgre også denne gongen vil kutte ungdomsgarantien og redusere innsatsen for å hjelpe ungdom tilbake til arbeid eller utdanning.

Når vi no overlèt regjeringsmakta til andre, er det godt å sjå at det i erklæringa frå den nye regjeringa står mykje som vi alle kan vere einige om, og eg er glad for at regjeringa fører vidare fleire av satsingane som vi har initiert. Men det står også mykje i erklæringa som eg er sterkt ueinig i, m.a. blir det varsla ei rekke tiltak som vil flytte makt frå arbeidstakar til arbeidsgivar. Arbeidarpartiet er kritisk til dette, fordi styrkeforholdet allereie er skeivt. Arbeidsgivar sit med dei sterkaste korta. Berre gjennom sterke lover og god fagorganisering kan dette utjammast. Svekker vi arbeidsmiljølova, gir vi arbeidsgivar endå større styringsrett over arbeidskvardagen vår. Viss unntak frå lova skal avgjerast på den enkelte arbeidsplass, er det vanskelegare å seie nei for den enkelte arbeidstakar. Forskjellen på oss og dei blå-blå er at vi ikkje ønsker å svekke makta til vanlege arbeidsfolk og til fagforeiningane. Vi vil ikkje at arbeidstakarar mot sin vilje skal kunne bli pålagde arbeid på kveldstid og i helga, og få mindre overtidsbetaling. Vi vil ikkje at fleire skal bli låste inn i den usikkerheita mellom belse tilsetjingar inneber. Meir kvelds- og helgejobbing, lengre dagar og fleire mellom belse stillingar – det er ikkje oppmjukingar, det er innstrammingar for arbeidstakarane.

Eit trygt og anstendig arbeidsliv er ein viktig del av den norske samfunnsmodellen, som gjer at vi er i toppsjiktet internasjonalt når det gjeld å kombinere jamn inntektsfordeling, god velferd, konkurransevne og nyskaping. Dette set den blå-blå regjeringa i spel når dei no påstår at dei skal modernisere arbeidslivet og mjuke opp arbeidsmiljølova. Endringane dei foreslår, vil tvert om føre til eit hardare arbeidsliv, og deira historiske feilslutning er at ein får eit meir moderne arbeidsliv av å skru klokka tilbake.

Solveig Sundbø Abrahamsen (H) [14:00:42]: Det er med stor glede, forventning og audmjukskap eg har teke sete i nasjonalforsamlinga etter 14 år som lokalpolitikar i Seljord kommune i Telemark – dei siste seks åra som ordførar.

I dei siste åra som lokalpolitikar opplevde eg at det lokale handlingsrommet blei mindre og mindre. Dette er ei oppleving og ei erfaring eg veit eg deler med mange andre

lokalt folkevalde. Statleg overstyring og statlege føringar har gjort det mindre attraktivt med lokalpolitikk. Andre har allereie teke valet for oss.

Det er derfor gledeleg at det i regjeringsplattforma og samarbeidsavtala står fast at kommunane er grunnmuren i det norske demokratiet. Regjeringa vil styrkje demokratiet ved å flytte makt og ansvar til kommunane. Det vil bety at folk flest får økt innverknad over sin eigen kvardag og sitt eige lokalmiljø. Det er i kommunane folk bur, det er i kommunane velferdstenestene og velferdstilboda blir gjevne til innbyggjarane. Då må lokale løysingar og prioriteringar få råde.

Plan- og arealarbeid er ei veldig viktig oppgåve i kommunane. Mange kommunar opplever liten grad av sjølvråderett på dette området, men stor grad av statlege motsegner i areal- og planarbeidet. Det er gledeleg at regjeringsplattforma slår fast at det er lokalt ein kjenner egne utfordringar best. Regjeringa vil derfor leggje til rette for meir lokal tilpassing av arealpolitikken. Fylkesmannens tilgjenge til å overprøve folkevaldes skjønn blir redusert ved at moglegheita til å overprøve kommunanes avgjerder blir avgrensa til legalitetskontroll og klagebehandling. Dette er ei veldig viktig og god melding til Kommune-Noreg.

Regjeringa vil gjennomføre ei kommunereform der kommunane vil få fleire og store oppgåver, noko som vil krevje meir robuste kommunar, med sterke fag- og kompetansmiljø. Ein del folkevalde er bekymra for at det blir tvangssamanslåingar, og fryktar liten grad av lokal medverknad. Eg føler meg derimot trygg på at denne regjeringa, slik det går fram av den politiske plattforma og samarbeidsavtala, vil leggje vekt på gode, demokratiske prosessar, der kommunane er aktive i reformarbeidet. Målet er sterke og levande kommunar, der lokaldemokratiet har gode vilkår, og der det er spennande å vere folkevald.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Lisbeth Berg-Hansen (A) [14:04:03]: Den 10. juni i år behandlet Stortinget sjømatmeldingen. Et enstemmig storting sluttet seg til den rød-grønne ambisjonen om Norge som verdens fremste sjømatnasjon.

Et av de områdene der vi allerede er fremst i verden, er ressursforvaltning. Norge har faktisk ved flere anledninger blitt kåret til verdens beste forvalter av marine ressurser. Mange spør hvordan Norge har lyktes så godt med dette – konkurransen er dessverre større i den andre enden av denne resultatlisten.

Det er flere grunner til dette, men kunnskap om ressursene skjønner alle er viktig. Det betyr prioritering av marin forskning. Fram til i dag har fiskeriministeren hatt ansvar for både marin forskning og marin ressursforvaltning. Det har selvsagt vært både logisk og nyttig, og det har vært særdeles viktig. Det er selvsagt mye lettere å vite hva man skal prioritere innenfor ressursforskningen, når man samtidig sitter med ansvaret for ressursforvaltningen. La meg ta ett eksempel. Når man sitter med ansvaret for makrell-

forhandlingene, er man altså den i verden som ønsker mest mulig kunnskap om utbredelsen av makrell.

Derfor er jeg mer enn overrasket når jeg nå ser at i Solberg-regjeringen er marin forskning og marin ressursforvaltning delt mellom to statsråder, på et område der Norge til de grader har lyktes, på et område der vi høster stor internasjonal anerkjennelse – og ikke bare anerkjennelse: Flere land står i kø for å få hjelp til å utvikle sin marine ressursforvaltning etter mal av den norske.

Er det dette grepet som skal bidra til bærekraftig utnyttelse av ressursene i nord, som representanten Bakke-Jensen var så opptatt av i tidligere innlegg i dag? Han var også opptatt av helhetlige forvaltningsplaner i nord. I regjeringen Solberg er det nå samferdselsministeren som skal ivareta sjømatnæringens interesser i dette arbeidet, siden Kyst- og miljøavdelingen er flyttet fra Fiskeri- og kystdepartementet til Samferdselsdepartementet. Ikke noe galt sagt om samferdselsministeren, men dette er et fagfelt som kanskje ligger litt utenfor.

I valgkampen var det mange langs kysten som var bekymret for at Fiskeri- og kystdepartementet ville bli nedlagt ved et eventuelt regjeringsskifte. Nei, vi skulle bare ta det helt med ro, forsikret Høyre. Vi ser nå resultatet. Nå splittes det opp, og jeg utfordrer statsminister Solberg til å fortelle oss hvilke nye ideer og bedre løsninger som skal komme ut av dette. Jeg er dessverre redd for at dette grepet bidrar til svekket gjennomføringskraft innen en svært viktig sektor for sjømatnasjonen Norge.

Torill Eidsheim (H) [14:07:27]: Infrastruktur er selve bærebjelken i et moderne samfunn. Det er flott å se at regjeringen har satt seg det mål at Norge skal på topp. Vi skal ha et moderne samferdselsnett, på nivå med sammenlignbare land.

Dessverre har vi hittil sett prosjekter rundt i hele landet der historiene har vært de samme: Det er blitt bygd for lite, for dyrt og for tregt. Resultatet er kø, dårlige veier, høye ulykkestall, veistenginger og dyre fraktkostnader for næringslivet.

Utfordringene er mange, og behovet er stort. «Vedlikeholdsetterslep» er dessverre blitt et altfor kjent ord. Det er et ord innbyggerne kjenner og daglig ser konsekvensene av. I de fleste fylker er det et enormt antall kilometer med gammel og utslitt fylkesvei, med behov for både vedlikehold og nyinvestering. Når noe er forsømt, kreves det alltid ekstra innsats for å hente seg inn igjen. Sånn vil det være her også.

Norsk infrastruktur trenger et kjempeløft – gjennomføring, ikke kun løfter. Planleggingstiden må ned. Det er i dag altfor stor uforutsigbarhet når det gjelder norske veier. Dette gjør samfunnet sårbart og svekker konkurransekraft og verdiskaping. Det svekker også vår felles framtid. I tillegg trenger vi god kartlegging for å få riktig prioritering av tiltak. Vi trenger nasjonale transportkorridorer som fungerer optimalt. Vi må tenke mer helhetlig, og ikke minst må vi våge å prioritere. Alle-skal-ha-litt-tankegangen vil gjøre utfordringene helt uløselige.

Noen av prosjektene vil kreve omfattende utbygging og fornying, og dette vil ta tid. Regjeringen har satt som mål

at folk som ferdes på veien, skal føle seg trygge. Sånn er det dessverre ikke i dag.

La meg få vise til Hordaland, som jeg så langt kjenner aller best. Der har vi flere ulykkesveier som kjemper en lei kamp om å ligge på landstoppen. Det handler om møteulykker og om ras. Vi har E39 og E16 – som også blir kalt dødsveien – og i dag var det et nytt ras der som stenger en viktig transportkorridor mellom øst og vest. Når det gjelder sikkerhet, må det tenkes kortsiktig og langsiktig. Midtrekkverk må prioriteres. I tillegg må det gis rom for å ta i bruk teknologiske muligheter som strakstiltak. Bruken av teknologi, ITS, må styrkes, og overvåking, som f.eks. georadar og ulike varslingssystem, er ett eksempel på tiltak som lett kan iverksettes og fjerne opplevelsen av å spille hasard.

Jette F. Christensen (A) [14:10:57]: Sosialdemokratiets frihetsprosjekt utvikler seg i takt med tiden. Stadig nye faser av livet trenger frihet fordi vi blir stadig flere og utgangspunktene forandrer seg, og da må politikken justeres sånn at alle sikres like muligheter. Jeg kunne godt, og skulle gjerne, ha brukt innlegget mitt på å snakke om frihet for flere, om framtidens reelle frihet, men etter debatten i går kan jeg ikke det, fordi jeg atter en gang må stå her og bruke tid på å kjempe en frihetskamp jeg trodde var vunnet – denne gangen i 1978, da Stortinget vedtok abortloven. 1978 var året da Dolly Parton lå på Billboard-listene med «Here you come again», og her kommer den igjen, diskusjonen om retten til å bestemme over egen kropp – uten omvei.

Regjeringens ønske om å gi fastleger mulighet til å reservere seg mot å henvise kvinner til abort handler om å få den pasientrettigheten man ble gitt da abortloven ble innført – uten diskusjon, uten omvei, uten å måtte oppsøke en annen lege enn den man har kjent alltid, uten å måtte ta ut på langtur, uten å måtte få en ekstra belastning i en allerede sårbar situasjon. Det er derfor det i dag ikke finnes en sånn reservasjonsrett, fordi – som helseministeren sa – pasienten skal settes i sentrum. Han burde lagt til «når det passer for Høyre».

Høyre forsøkte i hele går å late som om det ikke er farlig, at det ikke gjelder så mange, at det ikke har så mye å si, som om det ikke betyr noe. Vi vet at det er om lag 200 leger som ønsker å reservere seg. Det betyr noe for flere tusen pasienter, det betyr noe for hun som ikke kan forklare til familien sin hvorfor hun plutselig skal skifte lege. Det praktiske og omveiene som Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil sende jentene ut på, er én ting. En annen ting er samfunnsbeskjeden disse partiene gir, som denne debatten gir. Høyre, mørke statsmenn fra borgerlige partier har i alle kanaler gitt ettertrykkelig beskjed til damer som er i en ekstrem, sårbar situasjon, at den aborten de har utført eller må utføre, er en så grusom handling at de må diskutere seg fram til det.

Det er fortsatt uklart hvordan reservasjonsretten skal fungere. Hver gang Høyre får et krevende spørsmål om dette, sier de at de skal finne en løsning sammen med Legeforeningen. Men mens Høyre sitter der sammen med Legeforeningen og tegner kartet over omveien kvinner må

gå for å få den hjelpen de har behov for, så sitter det noen i andre enden av denne saken som ikke blir hørt. Hundretalls av kvinner har forsøkt å påvirke prosessen. De blir viftet vekk, de får ikke sitte ved noe bord for å diskutere sine rettigheter, de får beskjed om at de mangler folkeskikk. Denne debatten er så retro at D2 snart lager en reportasje om at den er moderne igjen.

Denne saken handler om mer enn reservasjonsretten. Den handler om hva politikken skal være, hvem den er der for, hva verdispørsmål er, hva demokrati er og hva som ligger i ordet «representant».

Regina Alexandrova (H) [14:14:26]: Militært forsvar er en av statens kjerneoppgaver, og Norges sikkerhet ivaretas gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid. Norge har bidratt med operative og troverdige militære kapasiteter i internasjonale operasjoner og har over flere år bygd opp en solid kompetanse og erfaring fra krigsområder.

Norge har høstet internasjonal anerkjennelse for vår deltakelse, operative evne og måten vi løser våre oppdrag på. Dette skyldes god utdanning og trening, vårt moderne krigsutstyr, vår kultur, med den gode og solide måten vi løser oppdrag på, men viktigst; våre menneskelige ressurser. Personellet er Forsvarets aller viktigste ressurs. Derfor er jeg veldig glad for at regjeringen har satt fokus på menneskene i den militære organisasjonen. I dag bruker vi millioner på å utdanne profesjonelle soldater og avdelingsbefal, men vi gir begrenset mulighet for et livslangt karriereløp i Forsvaret for disse.

Regjeringen vil modernisere befalsordningen og innføre en spesialistbefalsordning etter NATOs standard. Dette betyr at Forsvaret vil kunne tilby flere av våre dyktige et livslangt karriereløp. På denne måten både ivaretar vi menneskene i organisasjonen og vi beholder kompetansen Forsvaret har behov for. Dette vil bidra til bedre ressursutnyttelse, bedre kompetansebygging og bedre ivaretagelse av menneskene i organisasjonen.

I tillegg er jeg veldig glad for at regjeringen tar et ansvar gjennom å forbedre oppfølgingen av Forsvarets veteraner med vekt på helsemessig og sosial oppfølging, økonomisk sikkerhet og støtte til pårørende. Dette viser at vi tar ansvaret for våre krigsmenn og -kvinner fullt ut. Vi utdanner og trener dem, vi sender dem ut i internasjonale operasjoner, og vi ivaretar dem når de kommer hjem, spesielt de med fysiske eller psykiske skader eller krigsskader. Dette er å ta ansvaret for hele det menneskelige perspektivet hos våre krigsmenn og -kvinner. Det er viktig, og jeg ser fram til gode løsninger.

Lene Vågslid (A) [14:17:18]: Er det ein ny idé å privatisere grunnleggjande velferdstenester, ta i bruk OPS, innføre kontantstøtte for toåringar igjen eller leggje til rette for eit KRLE-fag? Eg må innrømme at eg synest Høgre sitt slagord i valkampen var ganske fiffig – nye idear og betre løysingar – men etter å ha lese regjeringserklæringa må eg vel seie at eg sit att med eit inntrykk av at dette var mykje eit slagord. Regjeringserklæringa inneheld mange saker som me er einige om alle saman, men den inneheld

øg nokre punkt som gjer meg enormt skuffa, spesielt den saka som fleire har teke opp her, både i går og i dag, saka om reservasjonsrett. Dette er ei grunnleggjande viktig sak og debatt om kvinner sin fridom, men òg om rett til like tenester i heile landet.

I Telemark var denne saka høgaktuell for berre to år sidan. Då var det unge jenter som gjekk ut i media mot fastlegen sin fordi han nekta å skrive ut resept på p-piller til dei. Den gongen gjekk Anne-Grete Strøm-Erichsen, som då var helseminister, ut og påpeika at det ikkje var i tråd med regelverket. Eg var så stolt over at me hadde ein helseminister som var så tydeleg i denne saka, og eg var òg veldig glad på ungdommane sine vegner, som syntest det var ganske tøft å stå fram mot fastlegen sin i eit lite lokalsamfunn.

Den gongen var Høgre einig med oss i denne saka – dei var faktisk einige med oss i valkampen òg. Det er dei ikkje no lenger. Eg blei derfor veldig overraska då eg hørde Høgre sin parlamentariske leiar, Trond Helleland, i går seie at viss ein kom til ein doktor som hadde reservert seg, så kunne ein berre gå til ein annan. Men det Trond Helleland og eg har til felles, er at me kjem frå distrikta, og der er det ikkje bestandig slik at ein berre kan velje ein annan, det kan faktisk vere ganske mange mil til neste fastlege. Dei jentene her vil då ikkje ha den same valfridomen som jenter i byen. Det vil kunne føre til større forskjellar mellom folk, og det bryt med eit grunnleggjande prinsipp om like helsetenester i heile landet.

Så hørde eg frå representanten Linda Hofstad Helleland i dag at Høgre ikkje ønskte at dette skulle gjelde for legar i små kommunar. For meg vitnar det no om at anten så skjer det ein bevegelse i Høgre, eller så er det full forvirring mellom Høgre sine eigne representantar. Eg kunne tenkje meg ei avklaring på dette, for viss det er slik at ein ikkje skal kunne reservere seg viss ein arbeider i ein liten kommune, så betyr vel det i praksis at ein ikkje innfører reservasjonsrett likevel, eller at det blir ein mini-reservasjonsrett. Kven skal det gjelde for og korleis skal det gjelde i praksis?

Helseminister Bent Høie sa i sitt innlegg i dag at den nye regjeringa skulle ha pasienten i sentrum, meir makt til pasienten i systemet og meir hjelp til dei pasientane som ikkje får den hjelpa dei treng. Då håpar eg at dei orda òg gjeld for dei jentene som har behov for resept på p-piller, tilvising til abort eller assistert befruktning. Desse jentene treng å bli møtt med hjelp, forståing og rettleiing av fastlegen sin, og ikkje bli møtt med nekt og ein vegg innanfor det offentlege helsevesenet.

Tina Bru (H) [14:20:47]: Jeg har ventet i åtte år på å få en regjering med ambisjoner på vegne av Norge. Jeg har ventet på en regjering som vil tenke nytt, som vil legge generasjonsperspektivet til grunn i politikken den fører og som har visjoner for landets fremtid.

I åtte år har vi hatt en regjering som har målt suksess i antall kroner den har brukt. Nå har vi fått en regjering som vil måle suksess i oppnådde resultater. I åtte år har Norge blitt administrert av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Nå skal Norge styres av et his-

torisk borgerlig flertall i Stortinget med Erna Solberg i spissen.

Arbeiderpartiets slagord i valgkampen var: Vi tar Norge videre. Den borgerlige regjeringen vil også ta Norge videre, men forskjellen på oss og Arbeiderpartiet er at mens de vil ta Norge videre i akkurat samme spor, et spor perspektivmeldingen slår fast ikke er bærekraftig, vil vi ta Norge videre til et Norge på sitt beste.

Petroleumsnæringen har vært, og er, en lykke for landet vårt. Målt i verdiskaping, statlige inntekter og eksportverdi er dette vår største næring. Den bærer i stor grad vår mulighet til å videreutvikle velferdssamfunnet på sine skuldre. Derfor vil det være viktig også i fremtiden å satse innenfor denne næringen og øke utvinningen på norsk sokkel.

Vi skal være stolte av vår historie som oljenasjon. Ikke bare har funnet av olje i Norge gjort at vi har kunnet bygge den norske velferdsstaten slik vi kjenner den i dag, det har også bidratt til å gjøre det mulig å satse på forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi. Skal vi løse fremtidens klimautfordringer, er det avgjørende at denne innsatsen opprettholdes.

Arven etter de rød-grønne er større oljeavhengighet. Og selv om jeg er stolt av oljenæringen vår, er det noe som gir grunn til bekymring. Hvis todelingen av norsk økonomi fortsetter som i dag, vil vi få store utfordringer den dagen oljen ikke lenger er en fast inntektspost på statsbudsjettene. For å forhindre dette må vi bruke inntektene våre fra petroleumsvirksomheten til å investere i infrastruktur, kunnskap og forskning, miljøteknologi og styrket konkurransekraft på arbeidsplassene i fastlandsnæringene. Kun da kan vi bygge et Norge på sitt beste for fremtiden.

Det er vårt ansvar som politikere å tenke lenger enn fire år om gangen. Derfor må vi bruke de utrolige mulighetene landet vårt har på grunn av oljen, bedre enn i dag. Oljeinntektene må brukes til å skape varige verdier.

De generasjonene som kommer etter oss, skal få arve et bærekraftig samfunn i bedre stand enn det vi lever i i dag. Den politikken vi vedtar i dag, vil få betydning for hva slags samfunn vi lever i om 30–40 år. Derfor må generasjonsperspektivet ligge til grunn når vi utformer ny politikk. Og som representant for mange unge innbyggere i landet vårt er særlig dette et ansvar jeg er glad for å kunne være med på å ta.

Kåre Simensen (A) [14:23:58]: I morgen er det FN-dagen – en dag som er viet til å gjøre menneskene i verden oppmerksom på FNs mål og prestasjoner og sikre oppslutning om FNs arbeid.

Jeg har sammen med flere kolleger fått muligheten til å besøke New York for å bli bedre kjent med det viktige arbeidet FN gjør på mange områder. Og er det noe jeg ønsker å formidle etter besøket, er det at FN-systemet i et tett og godt samarbeid med frivillige organisasjoner hver eneste dag bidrar med hjelp på mange ulike områder og med en klar og tydelig målsetting om å bidra til at milliarder av mennesker verden over kan møte en morgendag med et bedre utgangspunkt enn det de våknet til i dag.

Det er ikke mangel på kriser og utfordringer i verden. Det var også på den storpolitiske dagsordenen den første

uken vi var der. Spennende og interessant var det å være midt oppe i dette, men samtidig frustrerende å se hvor vanskelig det er å finne omforente løsninger som alle kan godta. Krisen i Syria er et slikt eksempel, og i mellomtiden er millioner av mennesker på flukt. Vi opplever en humanitær krise som verden knapt har sett før. Det er også et bilde av FN vi må ha med oss.

Representanten Hareide sa i sitt innlegg i går at det er viktig at Norge ikke bare er seg selv nok – et synspunkt som jeg og mine kolleger i Arbeiderpartiet deler med han. Det er ingen tvil om at Norge har goodwill i FN-systemet for våre økonomiske bidrag for å fremme rettferdig fordeling og fattigdomsreduksjon i utviklingsland. Og sett i dette perspektivet er det skuffende at Kristelig Folkeparti velger å være en garantist for en blå-blå regjering, som ikke vil videreføre 1 pst.-målet i vårt bistandsarbeid.

I regjeringserklæringen sier den nye regjeringen at den vil

«arbeide for et modernisert, sterkt og effektivt FN».

Det er vi alle enige om. Jeg vet også at FN som organisasjon er veldig opptatt av det. Men når regjeringen i neste setning skriver at de ønsker å vri norsk innsats og økonomisk engasjement «i retning av de delene av organisasjonen som effektivt leverer gode resultater og arbeider i tråd med norske prioriteringer», gjør det meg usikker.

Da vil det være naturlig å stille spørsmål om hva regjeringen legger i et slikt utsagn. Hvordan skal effektive, gode resultater kunne måles i f.eks. arbeidet med barnesoldater, omskjæring av jenter, fattigdomsproblematikk, kvinners rettigheter og likestilling og i forhold til seksuell og reprodutiv helse? Arbeidet på alle disse områdene gir ikke resultater i dag, heller ikke i morgen, men over år. Derfor frykter jeg at de signalene den blå-blå regjeringen her gir, vil skape usikkerhet om norske framtidige prioriteringer i mange av FNs viktige programområder der resultatene kommer over tid.

Helt til slutt: Jeg vil fra denne talerstolen benytte anledningen til å sende en hilsen til alle nordmenn som i dag er ute i fredsbevarende oppdrag, og ikke minst rette en stor takk til alle våre veteraner som har bidratt i de viktige fredsbevarende oppdrag som er selve fundamentet i FN.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [14:27:21]: I debatten har opposisjonen fortsatt sin skremselspropaganda som pågikk under valgkampen om at det offentlige helsevesen vil svekkes når Høyre og Fremskrittspartiet overtar styringen av landet.

Det snakkes om et velferdsekspériment, og det snakkes om at det blir økte forskjeller blant folk. Foranledningen til dette er at regjeringen ønsker å bruke private aktører for å redusere helsekøer. Dette blir framstilt som en svekkelse av det offentlige tilbudet. Da er det interessant at tidligere helse- og omsorgsminister i august i år på et besøk på et privat røntgeninstitut i Drammen annonserte at helseregionen skulle få mer midler for å kjøpe private tjenester, slik at køene til røntgenundersøkelse kortes ned. Det er jo gledelig at Arbeiderpartiet også ser at man må ta i bruk ressurser i det private helsevesenet hvis man skal redusere helsekøene. Siden de rød-grønne kom til mak-

ten, har køene faktisk økt, og per dags dato står 260 000 i kø.

Det er bare synd at slike utspill kommer når det er valgkamp. Regjeringen Stoltenberg gikk i 2006 inn for å begrense kjøp av tjenester fra private aktører, noe som er en medvirkende årsak til økt ventetid på utredninger og undersøkelser som kunne vært raskt unnagjort.

La meg understreke at bærebjelken i helsevesenet skal være det offentlige tilbudet. Målet for Høyres og Fremskrittspartiets helsepolitikk er å sikre et godt tilbud når pasienten trenger det. I dag har det begynt å bli slik at de som har midler, kan benytte det private helsevesen. Den rød-grønne regjeringen har begynt å skape store forskjeller i Norge.

Siden 2005 har antall nordmenn med privat helseforsikring skutt i været. Nå har over 300 000 nordmenn privat helseforsikring – mange gjennom jobben. Det kan skape et klassedelt helsevesen. Dette burde bekymre opposisjonen.

Regjeringen vil at alle skal få hjelp når de har krav på det, ikke bare de som har best råd skal ha mulighet til å kjøpe seg ut av en kø. Det skal ikke være nødvendig å gjøre som Øystein Lorentzen fra Bodø, som betalte av egen lomme for å bli hjerteoperert i Tyskland. Det kostet ham 85 000 kr. Alternativet var å bli ufør.

Det er gledelig at regjeringen også vil innføre et kompetansekrav i loven om kommunale helse- og omsorgstjenester. Det holder ikke med flere hoder, det må også være kompetente hoder og hender. Kvaliteten i helsetilbudet må bygge mer på kunnskap, forskning og innovasjon og på hva som fremmer livskvalitet.

Til slutt: Alle gode krefter må tas i bruk, skal vi få et modernisert og effektivt helsevesen. Også de private aktørene må ønskes velkommen.

Marianne Aasen (A) [14:30:50]: Det er lenge siden Johan Sverdrup har blitt sitert så ofte som i denne trontaledebatten. Parlamentarismen har blitt viet mer oppmerksomhet enn vanlig er. Det er ofte blitt vist til de svært berømte ordene «all makt i denne sal», og flere kunne sågar konstatere – særlig i går – at nå er det blitt slik igjen.

Da er det på sin plass å påpeke at parlamentarismen har fungert i Stortinget helt siden 1884. All makt har vært i denne sal også de siste åtte årene. Det gjelder i alle fall den folkevalgte makten på nasjonalt nivå, for å være presis. Og dette har vært demokratisk. I likhet med svært mange regjeringer før den hadde den rød-grønne regjeringen flertallet av representantene bak seg, dvs. 86 stortingsrepresentanter. Og i alle de åtte årene måtte regjeringen ha de tre stortingsgruppene bak seg i hver eneste sak. Det betyr, i motsetning til det en kan få inntrykk av, at det ble utformet politikk i samarbeid mellom regjering og de tre stortingsgruppene hele tiden. Dette foregikk ikke i noe vakuum. Høringer og alle de tusenvis av møter der disse representantene møtte ulike interesser, påvirket politikken, om enn på en annen måte enn tidligere. Gruppemøter og storfraksjonsmøter var viktige arenaer.

Parlamentarisme kan fungere med flertalls- og mindretallsregjeringer. Det kan fungere med ettpartiregjeringer og med flerpartiregjeringer. Det avgjørende er at re-

gjeringen, innen voteringen tar til i stortingssalen, må ha et flertall i salen bak seg. At det i noen tilfeller vil medføre kompromisser på egne standpunkt, er en gjenkjennbar situasjon som vi vil se flere eksempler på i årene som kommer.

Så er det åpenbart at hva som vil bli det endelige stortingsvedtaket, nå vil bli langt mer uforutsigbart enn under den forrige regjeringen. Nå får vi tilbake en lignende situasjon som vi kjenner godt fra Bondevik-regjeringene, Stoltenberg I-regjeringen og Brundtland-regjeringen, nemlig at det finnes en løsning gjennom skiftende flertall med partier som er utenfor regjeringen. Det gir rom for forhandlinger med flere partier i flere saker og åpner for mer politisk hestehandel. Men det vil også gi mer uklare ansvarsforhold i den forstand at det er mulig for en regjering å hevde at det politiske vedtaket ikke er primærstandpunktet, men at det er flertallet i Stortinget som insisterte på en slik løsning.

Hvordan den parlamentariske situasjonen vil arte seg med avtalen fra Nydalen gjenstår å se. En slik «kontrakt-parlamentarisme» er noe nytt, men det vi kan slå fast, er at den er like parlamentarisk som alle andre politiske sammensetninger, inklusiv alle flertallsregjeringer vi har sett siden de berømte ord ble sagt i 1884.

Helge Orten (H) [14:34:09]: I tiltredelseserklæringen til statsminister Erna Solberg ble det understreket at generasjonsperspektivet skal ligge til grunn for utformingen og gjennomføringen av politikken. Det er enormt viktig. Vi skal bygge landet og gjøre det ut fra et langsiktig perspektiv, og vår generasjon skal levere fra seg landet i bedre stand enn det var da vi selv tok over. Dette perspektivet er avgjørende for at vi velger de rette løsningene i dag og for framtiden.

Høyre-Fremskrittsparti-regjeringa vil investere mer av de store verdiene som er tilkommet samfunnet vårt, til å bygge Norge for framtiden. Vi må bli flinkere til å bruke denne unike muligheten til å skape varige verdier for kommende generasjoner gjennom å investere i kunnskap, infrastruktur, miljøteknologi og styrket konkurransekraft for arbeidsplassene i fastlandsnæringene.

Når jeg møter folk og bedrifter rundt omkring i landet, får jeg entydig tilbakemelding fra alle jeg møter: Nå må dere få orden på infrastrukturen i dette landet! Nå er ikke jeg den som mener at alt som er gjort, er helt håpløst. Det blir gjort veldig mye bra, men det går altfor sent. Derfor er det nødvendig både å satse mer og å tenke nytt. Vi må etablere nye måter å organisere bygging av infrastruktur på. Det kan være egne prosjektselskap, OPS eller et eget veiselskap, slik vi har foreslått i Sundvolden-plattformen. Målet må være å planlegge og bygge vei og bane raskere enn vi gjør i dag.

Et annet viktig tiltak er å starte arbeidet med å innhente vedlikeholdsetterslepet. Vi kan ikke fortsette med en strategi der vedlikeholdsetterslepet på vei og bane blir større for hvert år som går. Den rød-grønne regjeringa har ikke evnet å stoppe økningen i vedlikeholdsetterslepet. Selv om vi gjennomfører Nasjonal transportplan fullt ut, vil det framdeles gå flere år før forfallet stopper opp og flater ut. Slik kan vi ikke ha det. Å ta generasjonsperspektivet på

alvor tilsier at vi må ta et krafttak for vedlikehold av vei og bane.

Gode kollektivløsninger og intercityforbindelsen er avgjørende for å møte trafikkutfordringene i byene. I andre deler av landet er det viktig å bygge sterkere bo- og arbeidsmarkedsregioner gjennom å korte ned reisetiden og bygge ferjefri E39. Alle prosjektene er viktige og helt avgjørende for framtidig konkurransekraft. Derfor må vi også organisere oss slik at vi ikke setter slike viktige prosjekter opp mot hverandre, men evner å gjennomføre alle de viktigste prosjektene. Vi har ikke råd til å la samferdselssektoren bli en arena for en kamp mellom by og land eller mellom vei og bane.

Valgresultatet ga de borgerlige partiene en historisk mulighet til å ta Norge videre. Samarbeidsavtalen og Sundvolden-plattformen har gitt oss et godt fundament for å gjennomføre en felles, borgerlig politikk for et bedre Norge.

Jeg gleder meg til fire år med en regjering med gjennomføringskraft og et storting med rom for en aktiv politisk debatt.

Lasse Juliusen (A) [14:37:25]: Gjennom trontalen viste den forrige regjeringen sin tydelige ambisjon om økt matproduksjon, om en forbedret inntektssituasjon i landbruket og om utvikling, fornyelse og forbedret konkurransekraft i skogsektoren.

Jord- og skogbruket med de tilknyttede næringer er av helt avgjørende betydning for innlandet. I Hedmark, f.eks., gir disse næringene grunnlag for 14 000 arbeidsplasser. I dette ligger både innlandets utfordringer og muligheter – utfordringer fordi vi vet at disse arbeidsplassene er utsatte, muligheter fordi vi vet at vi fortsatt vil trenge mat og energi i framtiden. Jorden og skogen har løsningene.

Sett sammen med den satsingen som har vært de siste årene på reiseliv og opplevelsesnæringer, kulturnæringer og infrastrukturbygging, for å nevne noe, har satsingen på jord og skog – eksempelvis gjennom jordbruksoppkjøret for 2013 og tiltakspakken for skognæringen – gitt grunnlag for ny optimisme og framtidstro i innlandet. Og jeg håper at en satsing på innlandet vil fortsette med ny regjering. Det er grunn til å uttrykke en viss bekymring for akkurat dette når vi ser hvilken representasjon innlandsfylkene har – eller kanskje rettene sagt ikke har – i den nye regjeringen. Men jeg er glad for at samarbeidsavtalen mellom de fire borgerlige partiene lover å videreføre avtaleinstituttet i jordbruket. Det er bra, og det er viktig, men avtaler må fylles med innhold, og det er en forventning fra innlandet at jordbruksoppkjøret for 2014 følger opp det gode oppkjøret for 2013.

Tidligere i høst lanserte den forrige regjeringen et nytt innlandsutvalg. Det er et utvalg som skal beskrive og vurdere næringsrelevante forhold for næringslivet i innlandet, kartlegge behov og rammebetingelser og foreslå tiltak som kan styrke næringsutviklingen, lønnsomme arbeidsplasser og verdiskapingen i regionen. Jeg håper på det sterkeste at den nye regjeringen vil følge opp dette arbeidet, at den vil la utvalget fullføre sitt arbeid, og at den vil ta forslagene fra dette bredt sammensatte utvalget på alvor. Innlands-

fylkene er blant de fylkene som sterkest kjenner utfordringen knyttet til en todeling i norsk økonomi, og å motvirke denne trenden er avgjørende viktig for denne delen av landet. Sett fra innlandsfylkene er det en stor forventning om at regjeringen følger opp det arbeidet som er igangsatt, og dette er etter min mening et forhold som regjeringen må avklare.

Elin Rodum Agdestein (H) [14:40:20]: Fra flere talere har det i denne debatten vært sagt at politikken de siste åtte årene har skapt vekst i hele landet. Det er en sannhet med modifikasjoner.

I mitt hjemfylke, Nord-Trøndelag, er det med to unntak stagnasjon eller nedgang i folketallet i samtlige kommuner, med de utfordringene det skaper for kommuneøkonomi og tjenesteproduksjon. Lokalsamfunn og enkeltpersoner opplever også at nasjonale ambisjoner, statlige føringer, vern og båndlegging i økende grad har lagt begrensninger på næringsutøvelse, livsutfoldelse og skapertrang, og at både eiendomsrett, lokal råderett og folkestyre har blitt redusert under de rød-grønne – som f.eks. når det gjelder rovviltforliket. Der har stortingsvedtaket heller ikke blitt etterlevd. Der man i Stortinget vedtok at det skulle være mer lokal forvaltning og redusert konfliktnivå, maktet ikke regjeringen å gjennomføre det. Det enkeltpersoner, bedrifter, gründere og lokalpolitikere vil ha, er større handlingsrom til å skape vekst og utvikling basert på lokale forutsetninger, kunnskap og kompetanse – kort sagt: å kunne ta mulighetene i bruk.

Det får vi med den nye regjeringens politikk – en bedre skole der flere elever lykkes, et samferdselsløft for raske- re å knytte landsdelene sammen, en enklere hverdag med mindre skjemavelde for næringslivet, færre særnorske forbud og påbud, valgfrihet og samspill mellom offentlige, private og ideelle aktører. Og framfor alt: Regjeringen vil redusere statens adgang til å overprøve lokale beslutninger, for det er ikke slik at staten alltid vet best. Vår nye regjering vil vise enkeltmennesker og lokalsamfunn tillit, gå fra formynderstat til tillitssamfunn.

Den nye oppgave- og ansvarsfordelingen i departementene er etter min mening et sjakktrekk – å samle de områdene som er viktige for å sikre regjeringen gjennomføringskraft for å lykkes med et av sine kanskje viktigste prosjekt, nemlig en reform av oppgavefordelingen mellom stat og kommune, maktspredning og økt lokalt selvstyre. Er det noe som imøteses med glede, er det nettopp en politikk som åpner for å flytte mer makt og ansvar og myndighet til å treffe beslutninger, nærmere dem beslutningene berører.

Allerede er det klart at myndigheten til å håndheve regler om motorferdsel i utmark legges til kommunestyrene, at måleinstrumentet INON oppheves. Slike beslutninger er et symbol på ny tid, et regimeskifte som gir grunnlag for fornyet optimisme rundt om i hele Norge.

Lise Christoffersen (A) [14:43:34]: Statsminister Erna Solberg og arbeidsminister Robert Eriksson har sagt at de vil ha et seriøst og godt arbeidsliv for alle. Det til- later jeg meg å tvile på, når det første punktet under ka-

pitlet om arbeidsliv handler om det motsatte – å angripe opparbeidede rettigheter.

Erna Solberg følger sitt svenske forbilde, Fredrik Reinfeldt, som fra dag én har jobbet for å svekke fagbevegelsen og angripe arbeidstakernes rettigheter. Som Reinfeldt er Høyre og Fremskrittspartiet bevisste når det gjelder ordbruk. Å myke opp arbeidsmiljøloven betyr i realiteten mer bruk av ubekvem arbeidstid, lengre arbeidsdager med mindre overtidsbetalt, og dårligere stillingsvern med økt bruk av midlertidige ansettelser.

Midlertidig ansettelse er ikke noe nytt. 197 000 arbeidstakere har en midlertidig jobb. Vi trenger ikke flere, helst færre. Som midlertidig ansatt får du ikke lån til bolig. Du lever i en usikker situasjon og er mer utsatt for å bli utnyttet. Undersøkelser viser at det er flere ulykker på arbeidsplasser med utstrakt bruk av midlertidige ansettelser. Det sier seg egentlig selv, det handler om kompetanse eller mangel på det.

Når Solberg og Eriksson påstår at midlertidige ansettelser gir jobb til flere, stemmer ikke det. I land der dette har vært gjeldende politikk lenge, som f.eks. Tyskland, Spania, Italia, er ledigheten høy og sysselsettingen lav. I Norge har vi under rød-grønt styre skapt 370 000 nye arbeidsplasser, der to tredjedeler har kommet i privat sektor. Ledigheten er lav, og sysselsettingen er høy, og det har vi gjort uten å bruke midlertidige ansettelser i større grad.

Solberg og Eriksson sier de vil videreføre den rød-grønne regjeringas arbeid mot sosial dumping og styrking av Arbeidstilsynet. Det kan se ut som en positiv overraskelse, siden både Høyre og Fremskrittspartiet har stemt mot viktige tiltak i Stoltenberg-regjeringas handlingsplaner mot sosial dumping. Ser vi bak de fine ordene, er virkeligheten en annen. To sentrale elementer i våre handlingsplaner var innsynsrett for lokale tillitsvalgte og kollektiv anmeldelse av lovbrudd, som de blå-blå gikk imot. Enkeltarbeidstakere er for svake når de står alene mot en useriøs arbeidsgiver. Arbeidstilsynet kan aldri få kapasitet nok til å utøve den tette kontrollen på hver enkelt arbeidsplass som skolerte, lokale tillitsvalgte kan utøve.

Mange arbeidstakerrettigheter kan risikere å gå tapt før 2017. Vi i Arbeiderpartiet lover at vi skal gjøre det vi kan for å stå imot en mørkeblå arbeidslivspolitik, men vi klarer det ikke alene, dessverre. Men vi kan alltid appellere til den sosial samvittigheten i Kristelig Folkeparti og Venstre, selv om de så langt dessverre har vært med på denne galeien.

Frank J. Jenssen (H) [14:46:43]: Et godt samfunn bygger på sterke fellesskap. De nære fellesskapene er de viktigste byggesteinene. Vi snakker om familien, nabolaget, nærmiljøet, skolen eller arbeidsplassen.

Hver eneste kommune og hvert eneste lokalsamfunn er bygd opp av slike fellesskap, men også i lokalsamfunnene velges det hvert fjerde år tusenvis av folkevalgte. Ordføreren eller bystyremedlemmet ses på som en slags tillitsvalgt for dem som bor i kommunene. Og innbyggerne har forventninger til at kommunestyret eller bystyret bruker lokalkunnskap, saks-kunnskap og egen sunn fornuft til å styre godt.

Men det er noe som skurrer, for hvor mye aksepterer vi at de lokale folkevalgte faktisk får lov til å bestemme?

Vi har fått stadig flere nasjonale standarder og retningslinjer innenfor velferdspolitikken, miljøpolitikken, arealpolitikken, kulturpolitikken, skolepolitikken, osv. – alt i det godes hensikt. Spørsmålet er om summen av gode enkeltreguleringer gir en god helhet. Man kan gjerne skryte av at det er mindre øremerking i kommunenes inntekter, problemet er hvis det lokale handlingsrommet likevel innskrenkes – om ikke gjennom øremerking av penger, så gjennom detaljert styring i lovverk, retningslinjer, innsigelser og statlige tilsyn.

Slik seirer sektortenkningen og staten over lokalt skjønn og lokale prioriteringer – og helhetstenkning – basert på lokal kunnskap om utfordringene. Slik reduseres lokale folkevalgte til noen slags marionetter eller iverksettere av statlig bestemt politikk: Lokale folkevalgte er gitt mulighet til å få refs av sine innbyggere for det kommunen gjør, samtidig som de gis stadig mindre mulighet til å gjøre noe med saken.

Et samfunn bygd på sterke fellesskap forutsetter tillit, men det er ikke tillit å innskrenke den lokale handlefriheten. I velferdspolitikken må vi kombinere lovfestede rettigheter med mulighet til å skape gode løsninger lokalt. I areal-, bolig- og næringspolitikken må kommunene få bestemme mer selv og ha mindre innblanding fra staten.

Jeg ser fram til at regjeringen realiserer den tillitspolitikken som den har redegjort for i erklæringen – mer tillit til lokalsamfunnene, at vi snur trenden med stadig mer statlig overstyring.

Eksempelvis legger regjeringen opp til at Fylkesmannen skal få begrenset mulighet til å overprøve lokalt skjønn, at innsigelsene fra staten i arealsaker må bli koordinert og færre. Med mer reelt lokalt selvstyre vil vi også kunne overføre ytterligere oppgaver til norske kommuner og lokale folkevalgte.

Derfor vil Høyre–Fremskrittspartiet-regjeringen ha mer robuste kommuner. Derfor skal vi gjennomføre en kommunereform som gir større frihet til å finne lokalt tilpassede løsninger, og som legger grunnlaget for økt kvalitet på velferdstjenester, boligbygging og i næringspolitikk. Jeg ser fram til å etablere et bredt flertall i denne salen for en kommunereform.

Tillitspolitikk handler om å erkjenne at selv om makten kanskje er samlet i denne sal, er faktisk både vettet og evnen til å finne gode løsninger spredt ganske jevnt utover det ganske land.

Tone Merete Sønsterud (A) [14:49:58]: Det har vært interessant å følge denne debatten, spesielt når det gjelder Fremskrittspartiets representanter. Tonen er litt mer demokratisk og litt mer ansvarlig enn det vi er vant til, med noen unntak.

Jeg merket meg at representanten Ulf Leirstein i går harselerte med andres valgresultat, spesielt SV sitt. Jeg skjønner at Fremskrittspartiet er fornøyd med å komme i regjering, men valgresultatet er vel ikke så mye å skryte av. De mistet tolv mandater i denne sal, og de forsøker til og med å bruke sitt dårlige valgresultat for å unnskyldte at de

ikke har fått til det de har lovet velgerne, og at mange saker er tapt.

I de siste fire årene har jeg hatt min plass i transport- og kommunikasjonskomiteen. I fire år har jeg ved behandling av hver eneste bompengeproposisjon hørt tidligere stortingsrepresentant Bård Hoksrud, nå statssekretær i Samferdselsdepartementet, rope fra denne talerstol at å kreve inn bompenger er landeveisrøveri, og at regjeringene flår og raner bilistene.

Vi har også gjentatte ganger fått høre at når Fremskrittspartiet kommer til makta, skal denne galskapen ta slutt. I valgkampen har mantraet vært det samme: Fremskrittspartiet har garantert – uansett valgresultat – at bommene skal fjernes. Nå sitter Hoksrud og Fremskrittspartiet ved makta i Samferdselsdepartementet, og nå har pipa fått en annen lyd – men med tanke på Fremskrittspartiets retorikk er vel et ran et ran, uansett hvor stor summen er, og hvem det er som raner.

Det er sagt før, men det tåler å gjentas: Det går godt i landet, og det skjer mye også innen samferdsel. Under Stoltenberg-regjeringa har bevilgningene til vei og bane økt med 90 pst., og i tillegg er det vedtatt en meget ambisiøs NTP. Dette skal regjeringa nå følge opp, men ikke bare det: Vi har hørt at det skal satses langt utover vedtatt NTP. Det gjelder på alle områder: innen vei, bane, skipsfart, luftfart, kollektivløft osv. Vi har i debatten hørt at bl.a. Fornebubanen, ny T-bane under Oslo, IC-utbyggingen og ferjefri E39 skal gå fortere enn det NTP legger opp til. I Hedmark har vi bl.a. fått lovnader om å framskynde videre utbygging av E16. Fremskrittspartiet har lovet at veien mellom Kongsvinger og Kløfta skal stå ferdig i 2017, og krysningsspor på Kongsvingerbanen skal komme raskt. Jeg tar det derfor for gitt at dette vil komme i budsjettet den blå-blå regjeringa skal legge fram om noen dager.

Vi har også hørt mye om det store, unyttige byråkratiet, og i inneværende års budsjett foreslo Fremskrittspartiet innen transportområdet kutt i Kystverket, Samferdselsdepartementet, Luftfartstilsynet og Post- og teletilsynet. Jeg regner med at dette nå skal følges opp.

Vi skal nå få mer av alt innen samferdsel, det skal gå fortere, og det skal bli mye billigere, samtidig som man skal kutte i byråkratiet og også omorganisere det. Jeg velger å si det på denne måten: Det skal bli interessant og veldig spennende å følge dette arbeidet videre.

Ingunn Foss (H) [14:53:20]: Grunnlaget for vår felles velferd er den verdiskapingen som skjer i alle deler av landet vårt.

Regjeringen baserer sin økonomiske politikk på at verdier må skapes før de kan deles. For at vi for fremtiden kan ha trygghet for velferd og pensjoner, er det nødvendig med økonomisk vekst. Regjeringen vil legge vekt på et generasjonsperspektiv i den økonomiske politikken. Vi vil bidra til å skape et robust og mangfoldig næringsliv med gode rammebetingelser, et forutsigbart skattesystem, bedre infrastruktur, muligheter til å ansette kompetente medarbeidere og tilgang på kapital.

Dette er gode nyheter for landet og for Sørlandet, hvor utfordringen i næringslivet bl.a. er kompetanse og infra-

struktur. Lederen av NODE-klyngen – 57 medlemsbedrifter innen olje- og gassnæringen på Sørlandet – Anne Grete Ellingsen, uttaler at hun er svært fornøyd med de signaler regjeringen har kommet med, og er spesielt glad for formuleringen om at en vil bruke næringsklynger som drivkraft for innovasjon. På Sørlandet og i min egen region Lister har vi særdeles gode resultater med klyngesamarbeid.

Innovasjon, kunnskap og teknologi er nødvendige satsingsområder for å møte morgendagens konkurranse i en globalisert verden. Kunnskap er avgjørende for å styrke norsk konkurransekraft og bygge landet for fremtiden.

Regjeringens satsing på forskning og utdanning, vekstfremmende skattelettelser og flere og bedre veier vil styrke næringsgrunnlaget, bosettingen og vekstkraften på Sørlandet og i hele landet.

Jeg gleder meg til å være med på å gjennomføre denne politikken.

Irene Johansen (A) [14:55:38]: Det er en spesiell dag, ikke bare for de to regjeringspartiene Fremskrittspartiet og Høyre og deres støttepartier Venstre og Kristelig Folkeparti, men for Stortinget og for landet. Vi debatterer en regjeringserklæring der Fremskrittspartiet for første gang er med i regjering.

Det er Fremskrittspartiet stolte av, sier de her i debatten. Men de har kun fått 16 pst. av folkets stemmer og dermed ikke fullt gjennomslag for sin politikk i regjeringserklæringen, hører vi også de sier. Dermed tar de ikke ansvar for innholdet i erklæringen, betyr det.

Det gjør heller ikke støttepartiene Venstre og Kristelig Folkeparti, hører vi, for de sitter på utsiden av regjeringserklæringen, med en samarbeidsavtale som gjør at regjeringen må til Stortinget og forhandle for å få flertall – først og fremst med Venstre og Kristelig Folkeparti, men det kan også dannes andre flertall, står det å lese i samarbeidsavtalen. Om denne regjeringserklæringen blir gjennomført, er altså allerede i det blå.

Solberg-regjeringen har vakt oppsikt i en del andre europeiske land. Europeisk media har stilt spørsmål ved hvordan et høyrepopulistisk parti som Fremskrittspartiet kan komme i regjering i Norge, og påpeker at det er første gang et høyrepopulistisk parti er kommet i regjering i et land i Nord-Europa. Dette debatterer vi ikke her i dag. I Norge er det blitt uhørt å kalle Fremskrittspartiet høyrepopulistisk. Gjør noen det, står Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti opp og forsvarer sitt samarbeidsparti, og krever unnskyldning.

Det har ikke alltid vært slik. Inntil for et år siden mente mange at Fremskrittspartiet er et høyrepopulistisk parti, også i Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti. I forbindelse med debatten om regjeringdeltakelse eller ikke i Venstre, skrev gruppelederen for Venstre i Bergen bystyre i Dagens Næringsliv i oktober 2011 følgende:

«Venstre er et sosialliberalt (...) parti. Høyre er i hvert fall både liberalt og borgerlig, og KrF er utvilsomt sosialt. Fremskrittspartiet er intet av dette.

Påstanden om at Frp er et borgerlig parti blir ikke sannere fordi om framtreddende høyrefolk gjentar den til det kjedsommelige.

Borgerlig ideologi og politikk er kjennetegnet av toleranse, moderasjon, sosial samvittighet, dannelse og respekt for enkeltindividet. Fremskrittspartiets varmerke har derimot alltid bestått av en populistisk grunnholdning, kombinert med fremmedfiendtlighet og kulturpolitisk uvitenhet. Et moderne sosialdemokratisk parti er i så måte mer borgerlig i sin praktiske politikk enn hva Fremskrittspartiet er.»

Denne debatten gikk i både Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre før regjeringsdannelsen. Nå er denne debatten forstummet, eller kanskje bare lagt lokk på av ivrige partiledere i Venstre og Kristelig Folkeparti, som ønsker makt og innflytelse for sitt parti. Spørsmålet er når debatten kommer til overflaten igjen. For den pågår fortsatt – men under lokket.

Ole Mic Thommessen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Jorodd Asphjell (A) [14:58:46]: Nå går denne to-dagersdebatten snart mot slutten. Jeg registrerer at Høyre og Fremskrittspartiet har skiftet fra å snakke Norge ned gjennom hele valgkampen til at de nå etter bare seks dager i regjering kan oppleve virkeligheten fra den andre siden.

Alle er enige om at situasjonen i barnehagene, skole- og eldreomsorgen og helsetjenestene aldri har vært bedre enn den er nå. Dette, kombinert med historisk høy sysselsetting, lav arbeidsledighet og et likestilt samfunn, er vel grunnlaget for at FN har kåret Norge til verdens beste land å bo i år etter år.

Valget 9. september har gitt oss en blå-blå regjering, hvor Høyre valgte å danne en mindretallsregjering med Fremskrittspartiet framfor å danne en mindretallsregjering sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre.

Etter åtte år som medlem av helse- og omsorgskomiteen har jeg opplevd en reise i helsetjenesten med fokus på kvalitet, spesialisering, desentralisering og tilgjengelighet.

Vi har gått fra å være middels i klassen til å være i verdenstoppen når det gjelder overlevelse innenfor både kreftbehandling, behandling av hjerte- og karsykdommer og slagbehandling. Dette har skjedd bl.a. gjennom at de regionale helseforetakene – sammen med alle de dyktige ansatte i helsetjenesten – har fått til en oppgavefordeling mellom sykehusene, noe som har gitt en bedre spesialisering med fokus på høy kvalitet.

Jeg er spent på hvorledes den blå-blå regjeringen vil følge opp regjeringen Stoltenbergs satsing på mer enn 12 mrd. kr til sykehusene i årene framover.

Det å gi barn og unge en god start på livet er helt avgjørende. Barnehageplass til alle, god faglig kvalitet og der det er en makspris som alle sammen har råd til, er helt avgjørende.

Stoltenberg-regjeringen har i åtte år gitt skolen et kunnskapsløft gjennom å bygge nye skoler og forsterke etter- og videreutdanningen for lærerne. I dag ser vi resultater av denne satsingen gjennom at norske elever scorer stadig høyere på internasjonale tester.

Vi får håpe at den blå-blå regjeringen vil fortsette dette viktige arbeid. Når statsministeren senest i dag sier at man

skal ha en massiv satsing – ja, hva er massiv satsing? – på etter- og videreutdanning, regner jeg med at forhåpningene til alle lærere i Norge skrur betraktelig opp.

I dag understreket statsministeren at hun håper at alle stemmer for det de er for, og at det ikke er et politisk spill. Ja, jeg håper at alle Høyres stortingsrepresentanter stemmer for det de er for – også når det gjelder reservasjonsretten.

Regjeringspartiene har i hele valgkampen sagt at de ville bruke mellom 25 mrd. kr og 100 mrd. kr til skatteutt, dvs. 6 mrd. kr i året til skatteutt. Blåmandag er i kristendommen mandagen i den uken fasten begynner. Faste er vanlig i ulike religioner og gir tid til bl.a. refleksjon og bot og bedring. Men for mange er også blåmandag synonymt med bakrus og skulking. Vi får vente og se.

Geir Pollestad (Sp) [15:02:09]: Uten hensyn til hvilke prioriteringer regjeringen har valgt å gjøre, er klimautfordringen vår største oppgave.

En viktig del av klimaløsningen er energi. Senterpartiet mener vi både kan og skal ha økt produksjon av fornybar energi framover. Derfor har den rød-grønne regjeringens innsats for å løfte fornybar energi gjennom elsertifikat, økt kapasitet i konsesjonsbehandlingen og satsing på forskning og utvikling av ny teknologi vært nødvendig av hensyn til både næringslivet og miljøet.

Det er bred enighet blant alle partier om å satse på fornybar energi, men jeg opplever at denne enigheten slår sprekker når realitetene kommer for en dag. En kan ikke være for vindkraft, men imot vindmøller. En kan ikke være for vannkraft, men imot demninger og rørgater. En kan ikke være for bioenergi, men imot skogsbilveier og aktivt skogbruk. Og kraftlinjer må en ha. Det skaper debatt. Den debatten tar Senterpartiet, og vi vil stå på for å øke kraftproduksjonen. Det vil medføre inngrep i naturen. De må gjøres så skånsomt som mulig.

En forutsetning for dette er at de lokalsamfunnene som bærer byrden med fornybar energi-produksjonen, også skal ha sin rettmessige del av verdiskapingen som skjer. Det gjelder for alle typer fornybarproduksjon.

Et annet sentralt spørsmål er hvordan vi benytter den energien vi produserer. Den må gå til å erstatte andre energiformer som kommer dårligere ut i klimaregnskapet.

Transportsektoren er ett sentralt felt. Vi er i ferd med å lykkes når det gjelder bilparken. Vi får snart batteridrevet ferje på Sognefjorden. Vi er på god vei når det gjelder transportsektoren. Jeg mener det er viktig framover å styrke Transnova ytterligere som et statlig virkemiddel for å legge om energibruken i transportsektoren.

Energisparing i boliger og i næringslivet er også helt avgjørende. Enova, som et ubyråkratisk, effektivt virkemiddel som spiller på lag med næringslivet, må styrkes framover.

Kraftkrevende industri i Norge er god miljøpolitikk. Den rød-grønne regjeringen nektet å skrote industrikraftregimet. Til tross for sterk motstand fra EU mot framlegg til gode norske løsninger har en greid å utnytte handlingsrommet innenfor EØS til beste for industrien. Det er også mulig, etter Senterpartiets syn, både å levere energi, strøm,

til Europa og å sikre rimelige priser for norsk industri og norske husholdninger.

Linda Verdal (A) [15:05:27]: Det gleder meg at den nye regjeringen i sin plattform er klar på at den ønsker å videreføre store deler av de rød-grønnes påbegynte arbeid på justis- og beredskapsområdet. Det ser ut til at vi er enige om flere saker: Det gjelder store deler av beredskapsområdet, det gjelder videreføring av kampen mot vold i nære relasjoner, det gjelder arbeidet mot menneskehandel, og det gjelder fokuseringen på å øke soningskapasiteten ved å bygge flere fengsler. Jeg håper dette også innebærer at den nye regjeringen vil fortsette der de rød-grønne slapp, og at den vil gå videre med det varslede konseptvalget for fengsel i Agder-fylkene, som er foreslått i budsjettet for 2014.

Enigheten på flere områder er positiv for det tverrpolitiske samarbeidet i Stortinget framover. Samtidig ser jeg med stor bekymring på forslaget fra den blå-blå regjeringen om å åpne for generell bevæpning i de politidistriktene der politiet selv mener det er den beste løsningen.

Dette er kanskje en god løsning for den nye regjeringen, men jeg mener det er en svært dårlig løsning på hvordan politiet kan utføre sitt samfunnsoppdrag, nemlig å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Før jeg går videre, vil jeg nevne følgende: Jeg er ansatt i politiet og har 25 års erfaring, og det er her jeg har mitt daglige virke. Jeg har bred erfaring både operativt og innenfor etterforskningsfaget, og jeg har tidligere vært ti år i politiets utrykningsenhet, der spesialoppgaven er å løse væpnede oppdrag. Jeg har i tillegg ved to anledninger fått våpen rettet direkte mot meg i utførelsen av mitt tjenesteoppdrag. Jeg er likevel imot generell bevæpning, og jeg vil nevne noen grunner til at generell bevæpning i enkelte politidistrikter bekymrer meg.

Politianalysen legger stor vekt på at det politiet trenger, er standardiserte arbeidsmetoder. Det betyr i praksis at oppgaveløsningen skal være lik over hele landet, noe som ikke er tilfellet i dag innenfor flere områder.

Regjeringen vil nå gå motsatt vei – og det innenfor et så viktig område som spørsmålet om bevæpning, hvor vi i dag har nettopp standardiserte arbeidsmetoder.

Vi må ha et regelverk som praktiseres likt enten man er i Mandal, i Bergen, i Trondheim eller i Kirkenes. Jeg mener at dette gir best trygghet for politipersonell og for innbyggerne, samt at de kriminelle som opererer på tvers av politidistriktene, vet hvilket regelverk som gjelder.

Regjeringens forslag har heller ikke blitt særlig godt mottatt av politietaten, verken av landets politimestre eller av Politiets Fellesforbund.

Dagens våpeninstruks ble nylig endret. Nå skal det være obligatorisk med fremskutt lagring. Denne ordningen fungerer godt, etter mitt skjønn.

Heidi Nordby Lunde (H) [15:08:51]: I dag er det flere representanter som har framstilt norsk økonomi som bunnsolid. Det er et øyeblikksbilde som knapt kan kalles en sannhet med modifikasjoner, for perspektivmeldingen fra 2013 slo jo nettopp fast at den sosialdemokratiske

velferdsstaten Norge ikke er bærekraftig på sikt. Selv om norsk sysselsetting er høy, ligger vi nær bunnen i OECD målt i antall timer arbeidet per person i arbeidsfør alder.

I Norge ligger lønningene 60 pst. over – ikke Kina, men gjennomsnittet i OECD, og sjeføkonom Steinar Juel i Nordea sier at Norge aldri tidligere har hatt en så sterk forverring av konkurranseevnen som i årene etter 2005.

Selv om norsk økonomi fortsatt har en høyere vekst enn de aller fleste land rundt oss, er veksten på vei ned i Norge, mens den er på vei opp i mange andre land. Arbeidsledigheten er økende – og har vært det det siste året. Det skjer samtidig som det som skulle være en rød-grønn regjering, har sørget for en sterkere todeling av norsk økonomi, der vi er mer avhengig av oljen enn noen gang. Det er dette som er arven etter de rød-grønne. Så når statsminister Erna Solberg kommer hit, sier hun at hun har store ambisjoner for konkurransekraften til norske arbeidsplasser. Det betyr først og fremst å ta igjen for åtte år med tapte muligheter.

Statsminister Solberg sa at regjeringen skal realisere kunnskapsamfunnet, forsterke norske arbeidsplassers konkurransekraft og jobbe for et mer robust velferdssamfunn. Disse tre henger selvfølgelig sammen. Et innovativt og konkurransedyktig næringsliv forutsetter en skole som har kunnskap som hovedmål, og gir muligheter for alle. Husk på at dagens elever skal i framtiden jobbe i næringer vi kanskje ennå ikke vet om – tenk Internett for 20 år siden – for å løse problemer vi ikke kjenner til, og framtidens velferd er helt avhengig av et skapende næringsliv. Men næringslivet er ikke et underbruk av staten, og næringslivet skaper verdier langt utenfor det monetære. Her lages løsninger på små og store problemer som påvirker og gjør hverdagen enklere for enkeltmennesker, grupper og fellesskapet som helhet, enten det er sykepleiere som skaper en ny omsorgsbedrift fordi de mener de kan gi omsorg på en bedre eller annerledes måte enn eksisterende tilbud, eller det er nyskapende Internett-bedrifter som legger til rette for en helt ny økonomi, og som utfordrer eksisterende forretningsmodeller, river ned tilnærmede monopoler i markedet, fordi de er smartere, raskere og bedre for forbrukerne. Det er disse som skaper Norge på sitt beste.

Det er åpenbart sunt at vi fikk et regjeringsskifte nå. For de som er så fornøyd med det øyeblikksbildet av norsk økonomi som noen forsøker å tegne her, fortjener ikke å ta dette landet videre.

Arild Stokkan-Grande (A) [15:11:56]: Først en liten betraktning fra en etter hvert lang debatt. Det er at jeg er overrasket over hvor lite engasjement og hvor få nye ideer som blir presentert fra de borgerlige partienes side fra denne talerstol. Da vi vant valget i 2005, struttet vi av energi. Det var fordi vi bar i oss drømmen om et bedre samfunn med mer samhold og med mindre forskjeller mellom folk.

Det er kanskje vanskeligere å finne et tilsvarende engasjement når man representerer et flertall som er det første som vil bygge ned mange av de store framskrittene som det norske samfunnet har gjort. Tydelig ser vi dette innenfor familiepolitikken – inntektsgradering i SFO, som betyr dyrere ordning for de fleste, kraftig kutt i pappaper-

men, som betyr at barn får mindre tid med sin far, og mer bruk av overtid og midlertidige stillinger, som gjør livet vanskeligere for småbarnsfamilier.

Mange politikere ynder å snakke om frihet, men hva er frihet, og for hvem er det man jobber? Arbeiderpartiets grunnleggende holdning er at frihet ikke skal være forbeholdt noen få, men skal gjelde for alle. Det har vært en rød tråd i hele vår historie. Men hvem sin frihet er det den blå-blå regjeringen tenker på når det gjelder f.eks. mer bruk av midlertidige stillinger? Er det arbeidstakerens frihet, eller er det arbeidsgiverens frihet? Når det gjelder normerte sykmeldingsperioder, er det den enkeltes frihet, eller er det statens frihet? Når det gjelder reservasjonsrett for fastleger, er det kvinnens frihet, eller er det legens frihet? Ja, vi må enkelte ganger begrense noens frihet for å sikre andres. Når vi fra Arbeiderpartiets side gjør det, handler det om å beskytte et mindretall, eller den svake part. Det høyresiden nå gjør, er å svekke friheten for den svake parten. Det er helt uforenlig med et sosialdemokratisk samfunn, men dessverre helt vanlig høyrepolitikk. Jeg vil på det sterkeste advare mot en sårn retning. Vi vil kjempe mot, for vi ønsker ikke et samfunn med mindre frihet og større forskjeller mellom folk.

Stefan Heggelund (H) [15:14:17]: Representanten Stokkan-Grande er overrasket over mangel på engasjement på borgerlig side. Da kan jeg si at jeg er overrasket over hvor mye retorikk som kommer fra Arbeiderpartiet, og hvor lite politikk som kommer fra opposisjonen, for Arbeiderpartiet har sagt at de ønsker å være en konstruktiv opposisjon. Det synes jeg er bra, fordi vi lever i et land hvor vi er så heldige at selv om vi er uenige ofte, finner vi også ofte sammen.

Men vi hører jo at Arbeiderpartiet ikke alltid klarer å være like konstruktiv hele tiden. For eksempel må jeg få lov til å uttrykke min beundring for representanten Giske, som klarte, slik jeg opplevde det, å være både veldig konstruktiv og svært lite konstruktiv på en og samme tid i sitt innlegg. Jeg visste at det gikk an å kombinere de to tingene – jeg var bare ikke klar over at det var mulig å få det til på 3 minutter! Av de mindre konstruktive tingene som jeg opplevde ved Giskes innlegg, var at han mente at Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen bruker som argument at den forrige regjeringen ikke hjalp nok til ved framleggelsen av sitt budsjett for at den nye regjeringen skulle klare å oppfylle sine løfter. Vel, i Kristin Halvorsen-biografien «Gjennomslag» er det noen veldig spennende sider om budsjettarbeidet som den forrige regjeringen hadde tre uker på å gjennomføre i 2005. For dem som ikke er klar over det, er det faktisk en ganske travel og krevende prosess, og jeg mener at man senker seg ned på et lavt retorisk og politisk nivå hvis man snakker om en regjeringens budsjettarbeid som om det er noe som skjer i en enkel hånd vending.

I den politiske plattformen til regjeringen står det klart og tydelig at vi nå vil være vitne til et løft som lærerne fortjener. Etter- og videreutdanningen skal trappes opp, og på sikt skal dette være en rett og en plikt. Etter- og videreutdanning er fornuftig. I dag så vi at vi har en tidligere stats-

minister som kanskje kunne trenge litt av det. Som ny representant har jeg sett at vi har språkkurs her på Stortinget. Matematikkurs for representanter som tror at 2,4 ganger 4 blir noe annet enn 9,6, kunne også vært fornuftig å innføre.

Etter- og videreutdanningen er en ambisjon for lærerne som den forrige regjeringen aldri hadde. I deres forslag til statsbudsjett er det ikke spor av satsing. Snarere tvert imot – det står i budsjettforslaget at bevilgningene skal videreføres på akkurat samme nivå.

Jeg tviler ikke på intensjonene til andre partier. I motsetning til hva enkelte representanter i opposisjonen tror om oss, er jeg sikker på at opposisjonen har de beste intensjoner med sin politikk. Jeg sier bare at vi er flinkere enn dem til å prioritere, og at det kommer klart fram i regjeringsplattformen.

Kjersti Toppe (Sp) [15:17:35]: Korleis vi organiserer sjukehusa våre, er underkommunisert som eit viktig demokrati-, fordelings- og verdispørsmål. I dag vert sjukehusa styrte etter ein føretaksmodell inspirert av private bedriftsmodellar, og der 40 pst. av finansieringa er innsatsstyrt. Det har medført ei marknadsretting av norsk helsevesen der politikarar har valt å tre tilbake til fordel for helsebyråkratar og føretaksstyre der ingen av medlemmene kan kasta ved val. Den økonomiske belønninga som ligg i kva slags diagnoserelevante gruppe den enkelte pasienten tilhøyrrer, sørgjer for at pasientfokus heile tida må konkurrera med innteningsjag. Faren for at pasientar som ikkje lønner seg, vert nedprioriterte, er stor. Bestillar-utførar-modellen er skreddarsydd for privatisering og kjøp og sal av tenester, fordi det gjer det enkelt å stykkprisa pasientane. Føretaksmodellen har vore vellykka med omsyn til å etablere ein liksom-marknad i offentleg helsesektor. Helsetenesteaksjonen som er etablert, er ein motreaksjon på denne utviklinga, med New Public Management som drivande kraft i helsesektoren. Dei vil ta faget tilbake. Senterpartiet støttar desse krava og meiner at sjukehussektoren må tilbake til folkevald styring. Vi vil leggja ned føretaka, rammefinansiera sjukehusa, gi Stortinget makt og desentralisera styringa av sjukehusa til 20 lokale sjukehusstyre der fleirtalet av medlemmene er valt av fylkestinget.

Høyre og Framstegspartiet gjekk til val på å fjerna dei regionale føretaka. Dei får no kritikk for ikkje å gjennomføra det dei lovar. Men eg er ikkje overraska. Høyre og Framstegspartiet treng føretaka for å styra helsebutikken dei no skal skapa. Dei har heller ikkje noko politisk nivå å desentralisera makta til når fylkeskommunen skal leggjast ned. Å fjerna dei regionale styra har dessutan ingen verdi utan at det samtidig skjer ei omlegging av finansieringa. Innføring av føretaksmodellen i 2002 hadde klar samanheng med og kom nettopp som resultat av innføring av bestillar-utførar-modellen og innsatsstyrt finansiering i helsevesenet.

Då New Zealand og Skottland reverserte føretaksorganiseringa, starta dei ikkje med å fjerna føretaka, men dei starta omlegginga med å fjerna bestillar-utførar-modellen og fjerna innsatsstyrt finansiering til fordel for rammefinansiering. Til slutt fjerna dei dei regionale styra. Dei sa eit endeleg og kompromisslaust farvel til all marknadstenking

og marknadsløysingar i helsesektoren. Dei la ned føretaka til fordel for ein demokratisk styrt helsesektor innanfor rammene av offentleg forvaltning. Til og med støttefunksjonar som kafédrift og reinhald vart tatt tilbake til offentleg drift.

Høgre–Framstegsparti-regjeringa gjer det stikk motsette. Med Kristeleg Folkeparti og Venstre på slep skal dei auka innsatsstyrt finansiering, dei skal innføra fri etableringsrett for private, og dei skal leggja om til nøytral moms, slik at føretaka lettare kan privatisera endå meir av sine tenester og gjera helsesektoren til ein endå større marknad. Høgre og Framstegspartiet slår fast i regjeringsplattforma at produksjon av velferdstenester skil seg lite frå andre tenester. Det som er så veldig trist, er at dei tar så grunnleggjande feil.

Tove Karoline Knutsen (A) [15:21:01]: Jeg tar ordet fordi helseminister Bent Høie hadde et direkte oppsiktsvekkende svar til meg i replikkordskiftet tidligere i dag, der han rett og slett unnlot å respondere på mitt spørsmål. Først vil jeg si at det er helt utmerket at regjeringa vil legge fram en nasjonal helseplan og nasjonal sykehusplan. Den rød-grønne regjeringa la også fram Nasjonal helse- og omsorgsplan, til orientering. Men helseministeren kan da ikke mene at en beskrivende plan for landets sykehus er et uttømmende styringsverktøy for sykehussektoren. At det enkelte sykehus skal råde over og ha ansvar for egen aktivitet, er flott, men hva med det helt nødvendige samarbeidet mellom sykehusene, funksjonsfordeling og fordeling av faglige ressurser og det å skulle få til en felles plattform for IKT? Hva med å se hele sykehussektoren under ett og ivareta dynamikken i sektoren når demografiske endringer, endringer i sykdomsbildet eller nyvinninger innen medisinsk behandling krever det? Hva slags nivå som skal ivareta dette, vil Høyre ikke si noe om, bortsett fra enkelte tilløp til utydelig mumling. Det er lite troverdig.

Jeg vil understreke at når vi i min langstrakte landsdel har så gode sykehustjenester som vi har, er det nettopp fordi vi tidlig kom i gang med samarbeid, god funksjonsfordeling mellom sykehusene og god husholdning av faglige ressurser, takket være det regionale nivået som tenkte region fra første stund – i en landsdel der mer enn 95 pst. av alle som bor i nord, får sin behandling.

Så til mitt spørsmål, som helseministeren unngikk på en skuffende overflatisk måte, for å si det mer parlamentarisk korrekt enn jeg egentlig har lyst til. Fri etableringsrett for private kommersielle sykehusdrivere, der disse automatisk skal kunne sende regning til det offentlige for pasientbehandling – uten avtale om slik behandling på forhånd, slik praksis er i dag – har vært en bærebjelke i Høyres helsepolitikk, presentert i full bredde våren 2011 av Høie og Solberg i fellesskap. Høyre snakker mye om «fritt behandlingsvalg», men bruker sjøl i tillegg begrepet «fri etableringsrett» i sin regjeringsplattform. Hva med å vedkjenne seg at dette er den politikken man ønsker for sykehusene?

Prinsippet om «fri etableringsrett» reiser viktige problemstillinger knyttet til om vi med en slik politikk kan ha politisk styring med ressursfordelinga i spesialisthelsetjenesten, f.eks. mellom ulike pasientgrupper og mellom

regioner. At helseministeren i sitt svar til meg i dag prøvde å late som om fri etableringsrett dreier seg om at den rød-grønne regjeringa fjernet en lite relevant engangsgodkjenning for sykehus, for å erstatte dette med en mye mer velegnet praksis i form av løpende tilsyn og kontroll, er rett og slett et dårlig forsøk på fokusflytt og tilsøring av egen politikk. Det var grei retorikk den gang dette kom fra stortingsrepresentant Bent Høie, men uventet og direkte ukledelig når det kommer fra helseministeren. Jeg forventer en mer seriøs tilnærming til denne meget sentrale problemstillinga ved seinere ordskifte i denne sal.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [15:24:16]: Jeg tar ordet fordi jeg opplever at man bruker en moralisering overfor sykmeldte kvinnfolk, innvandrere og folk på uføretrygd for å så tvil om bærekraften i velferdsstaten. Men den samme moraliseringen ser vi ingenting av når vi diskuterer skattepolitikk og om de som har mye, skal bidra mer. Hvis man er interessert i fakta i disse sakene, vil jeg anbefale en publisasjon som har kommet i dag, som heter Arbeid og velferd nr. 3-2013, som forteller oss svart på hvitt at det er ikke økning, men nedgang i de helserelaterte utbetalingene i Norge. Alderstrygden øker – vi er mange som blir eldre, men det håper jeg alle er glad for. Men hvis vi må kutte, så kutt ut skattelette til oss som har mer enn nok fra før. Da har vi nok til dem som sliter mest, og vi trenger ikke å kutte slik som denne regjeringen planlegger.

Audun Lysbakken (SV) [15:25:51]: Det nærmer seg slutten på en lang debatt, og det er tid for å prøve å oppsummere hva vi har fått ut av den.

Det har kommet noen interessante avklaringer fra regjeringen. Den ene er at det nå er klargjort at regjeringen ikke vil legge til grunn et krav om FN-mandat for at norske styrker skal kunne delta i oppdrag i utlandet. Det er et linjeskifte som vi ser alvorlig på, og som vi mener det er god grunn til å debattere videre i denne salen.

Det andre er at i løpet av dagen har saken om henvisningsnekt for leger til abort gått fra å være et kompromiss Høyre slukte i forhandlinger med Kristelig Folkeparti, til i dag å bli noe Høyre er hjertelig for – i innlegget til helseministeren. Det synes jeg er oppsiktsvekkende, og jeg venter med spenning på om det er et syn som deles av Høyres gruppe etter hvert som den saken kommer tilbake til Stortinget.

Jeg har lyst til å knytte et par kommentarer avslutningsvis til noen andre temaer som har vært tatt opp igjen og igjen. Flertallet synes å være svært selvforneymed at regjeringen på uklart vis har varslet at det vil komme tiltak utover klimaforliket, og bruker altså det til å angripe opposisjonen, som om det ikke ville kommet styrkinger av klimaforliket hvis vi hadde fått et fortsatt rød-grønt flertall. Selvsagt ville det det. Det er ingenting å skryte av at man har tenkt å gjøre noe utover klimaforliket – det er en absolutt selvfølge. Spørsmålet er hva regjeringen har tenkt å

gjøre, og det er svært uklart. Det eneste signalet vi har fått tydelig i dag, er at det ikke kommer en klimamelding.

Så har jeg lyst til å avlegge Kristelig Folkeparti en liten visitt. Representanten Hans Olav Syversen harselerer tidligere i dag over det forslaget som SV har lagt inn om å skjerme ideelle aktører fra anbuds konkurranser i rusomsorgen. Jeg må si at jeg er veldig skuffet over den reaksjonen fra Kristelig Folkeparti. Kristelig Folkeparti burde vite at SV i de rød-grønne årene har vært en pådriver nettopp for å få til den typen politikk, gjennomført det i barnevernet, og den rød-grønne regjeringen har også anbefalt helseforetakene å gjøre dette og skjerme ideelle aktører innenfor rusomsorgen. Bare en region har gjort det til nå. Det betyr at tiden er inne for å instruere helseregionene om dette. Kristelig Folkeparti burde vært svært glad for at det kanskje kan bli muligheter for å få et flertall i denne sal for en sånn politikk og begrense den konkurranseiver som Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen står for, som vil ramme ideelle aktører til fordel for kommersielle aktører.

Jeg håper at det ikke er et eksempel på hvordan Kristelig Folkeparti vil forholde seg til det handlingsrommet som nå finnes i salen. Jeg håper at det kan være en konstruktivitet mellom partier som er enige i sak, og ikke et behov i sånne tilfeller for først og fremst å forsvare det valg man har gjort ved å innsette den mest konkurransevennlige og mest kommersielt innstilte regjering Norge har hatt på svært lang tid.

Liv Signe Navarsete (Sp) [15:29:11]: Når ein går inn i ein trontaledebatt med ei ny regjering, skulle ein forvente stor optimisme og begeistring i salen. At eg og me som tapte valet og har gått ut av regjeringskontora, kanskje er litt mollstemte, var kanskje ikkje anna å forvente. Men eg har ikkje høyrte den store begeistringa frå den nye regjeringskonstellasjonen. Det har òg vore vanskeleg å få tak på kva den nye posisjonen eigentleg vil. Dei har tona ned veldig mange av sine tidlegare tøffe standpunkt som dei gjekk til val på.

Eg hadde ansvar for bustadpolitikken i den raud-grøne regjeringa dei fire siste åra og hadde mange og lange diskusjonar knytt til at Finanstilsynet stramma inn eigenkapitalkravet ved kjøp av bustad. Den 28. august stod det i Aftenposten at høgresida ville senke sparekravet for bustadlån. Ein slo det tydeleg fast. Og det var berre eitt av mange oppslag og mange debattar. Så, den 8. oktober, gjekk ein frå å vere skråsikker til å vere i tvil. Og det førekjem meg at det berre er eitt av mange døme på at ein har gått frå å vere skråsikker til å vere i tvil.

Det positive eg har høyrte i denne salen, er at Kristelig Folkeparti og Venstre står på eigne standpunkt i viktige saker. Dei har markert det tydeleg i landbrukspolitikken. Eg håpar dei vil halde fram med å markere det tydeleg både i landbrukspolitikken, i distriktspolitikken og i fordelingspolitikken – område som kan synast å vere nedprioriterte av den nye regjeringa.

Eg har i mine replikkar løfta fram det linjeskiftet som eg òg ser i tryggleiks- og forsvarspolitikken knytt til om me skal ha krav til FN-mandat ved internasjonale operasjonar. Det er vitterleg eit tema me må kome attende til.

Eg ser fram til dei konkrete forslaga som kjem. Eg kan ikkje seie at denne debatten har bringa klarleik i kva som er målsetjinga og den klare politikken for den nye Høyre–Framstegsparti-regjeringa.

Så ligg det forslag på bordet til avstemming. Senterpartiet vil støtte SV sitt forslag om ei stortingsmelding i løpet av våren 2014 som forsterkar klimaforliket. Andre forslag kjem me ikkje til å stemme for.

Rasmus Hansson (MDG) [15:32:20]: Når man har et veldig viktig virkemiddel, og man har en politikk som man hevder er veldig viktig, er det naturlig å vente at man bruker dette virkemidlet til å fremme den politikken man står for.

Statens pensjonsfond utland er verdens største fond i sitt slag. Det er rimelig å vente at Norge på ett eller annet tidspunkt gjør seg opp en mening om den samlede effekten av det fondet i forhold til politikk som Norge argumenterer for og står for internasjonalt. Det gjelder også klima- og bærekraftpolitikken, hvor skiftende regjeringer er veldig klare på at Norge ønsker å være en internasjonal pådriver for en klimavennlig og klimaansvarlig politikk.

Den rød-grønne regjeringen slo imidlertid ved flere anledninger fast at Statens pensjonsfond utland ikke er et klimapolitisk virkemiddel, og kommentaren fra representanten Navarsete nå for et øyeblikk siden til to forslag som Miljøpartiet De Grønne har lagt fram, tyder på at det er en holdning som består. Men påstanden om at Statens pensjonsfond utland ikke er et klimapolitisk virkemiddel, er jo en fullstendig meningsløs påstand, for å investere 4 700 mrd. kr i det globale finansmarkedet, inklusiv i stor grad kull, olje, tjæresand osv., har selvsagt både en klimaeffekt og en god del andre effekter. Det er neppe tvil om at klimaregnskapet til Statens pensjonsfond utland er stygt sett fra et global oppvarming-ståsted. Derfor er det en utfordring for den nye borgerlige regjeringskonstellasjonen å ta stilling til om man ønsker å tenke nytt når det gjelder bruken av Statens pensjonsfond utland, og derfor har altså Miljøpartiet De Grønne lagt fram to forslag som kan starte denne utviklingen. Og vi understreker at begge disse forslagene kan gjennomføres uten å utfordre pensjonsfondets inntjening, snarere vil de på sikt styrke det, og uten å utfordre forvaltningsreglene og rutinene for dette.

Det første forslaget gjelder altså at Statens pensjonsfond utland i løpet av 2014 gis et mandat til å investere inntil 5 pst. av fondets markedsverdi i infrastruktur for fornybar energi. Det andre forslaget er at man trekker seg ut av kull- og tjæresandaktiviteter.

Vi vet at disse forslagene kommer noe brått på Stortinget, men Miljøpartiet De Grønne kom vel også litt brått på Stortinget. Vi skal innarbeide oss rutinene først, men problemstillingene kommer ikke brått på for Stortinget, derfor anmoder vi om og håper på at salen vil vise vilje til nytenkning og dermed stemme for våre forslag.

Jens Stoltenberg (A) [15:35:51]: Dagens og gårdsdagens debatt om trontalen og regjeringserklæringen bekrefter veldig sterkt det inntrykket vi har hatt i dagene etter valget, at regjeringspartiene nå nedjusterer både sine mål og

sine ambisjoner. Før valget fikk vi inntrykk av at det skulle skje store endringer raskt. Det ble i valgkampen lovet store økninger i utgifter til mange gode formål. Samtidig ble det lovet store kutt i inntektene til staten gjennom omfattende skatteutt. Nå er det på de fleste av disse områdene mye mer uklart, mye mer vagt og langt mindre ambisiøst.

Vi ser det f.eks. i debatten i går og i dag når det gjelder de løftene man ga om skatteutt: 25–100 mrd. kr i lavere skatt. Dette ble sagt i lang tid før valget, men nå er det veldig usikkert hva man står ved av de løftene som ble gitt før valget når det gjelder lavere skatt.

Vi ser det også veldig tydelig på samferdsel, spesielt gjelder det regjeringspartiet Fremskrittspartiet, som har hatt som hovedsak gjennom mange, mange år å fjerne bommene. Nå er de altså i regjering og kommer til å være ansvarlig for ikke bare å ikke fjerne bommer, men være et parti som bygger nye bommer i Norge, og i mange prosjekter sørger for at det blir mye økte inntekter gjennom bommer.

Vi ser det også i forhold til egenkapitalkravet til bankene. Begge partiene var veldig klare på at man skulle redusere egenkapitalkravet ved boligkjøp. Nå har man redusert det til å endre praktiseringen av en regel man var imot. Den skal praktiseres fleksibelt. Det har vært klart hele tiden; det er dagens praksis.

Så kan man si at jeg grunnleggende sett er glad for at man nå er mer ansvarlig, både når det gjelder hvordan man skal sikre stabilitet i bank- og boligmarkedet, og også når det gjelder finansiering av veier. Problemet er at det er mange velgere som har trodd på disse løftene, både de unge som har trodd på løftene om å redusere egenkapitalkravet, og bilister som har trodd på løftet om å fjerne bommer.

Så selv om det er bra at virkeligheten også justerer Høyre og Fremskrittspartiet betydelig ned, er det en ulempe at mange har stemt på partiene fordi de trodde at de mente alvor når de kom med løfter om redusert egenkapitalkrav ved boligkjøp eller løfter om fjerning av bommer. Det er alvorlig.

Det gjelder også hele forventningen til statsbudsjettet. Man snakker som om man ikke har noen handlefrihet. Vel, man har lagt fram alternative statsbudsjetter hver eneste høst der man har flyttet på titalls milliarder, og hvis det er ment alvor med de endringene, må man kunne gjenta dem. Jeg advarer mot å gjenta dem, for det er mye uansvarlig i det, men det viser bare at man har lovet mye man ikke kommer til å holde.

Når det gjelder forslagene, vil jeg generelt si at mange av dem har intensjoner vi kan være enige om, men vi mener gjennomgående at man trenger en grundigere og bedre saksbehandling enn det vi får mulighet til over bordet her i salen.

Når det gjelder forslaget om stortingsmelding, har jeg oppfattet statsministeren dit hen at det kommer en stortingsmelding om klimapolitikken, og forutsatt at det kan bekreftes, ser ikke vi noen grunn til å stemme for forslaget.

Hans Olav Syversen (KrF) [15:39:18]: Jeg synes jo det er litt interessant at representanten Stoltenberg nå har

gjort seg til ombudsperson på vegne av Høyre og Fremskrittspartiets velgere og bruker mye tid på å fortelle hvor skuffet de eventuelt burde være. Jeg er sikker på at Høyre og Fremskrittspartiet selv vil motta skuffelser hvis det blir behov for å si fra om det.

Representanten Lysbakken var skuffet over vår reaksjon på det fremsatte representantforslaget fra SV når det gjelder avtaler innenfor rusomsorgen. Skuffet og skuffet – jeg skjønner ikke helt det. Det må faktisk være lov å påpeke at man har sittet åtte år i regjering og ikke har fått til mer enn man har gjort på akkurat dette området som man i hvert fall verbalt i så mange år har sagt at man ønsker å gjøre noe. Lysbakken sa at vi i Kristelig Folkeparti bør være glade, for nå kan det kanskje bli flertall for dette. Dette er en ganske interessant opplysning. Vi har altså hatt voteringer i denne sal, hvor daværende parlamentarisk leder i Arbeiderpartiet, Helga Pedersen, ba om å få oversendt Kristelig Folkepartis forslag til regjeringen for at man skulle arbeide med det. Jeg skjønner altså på Lysbakken at det egentlig heller ikke var flertall i regjeringen for en ny politikk overfor ideell sektor, men jeg kan love Lysbakken at vi seriøst skal gå inn i arbeidet også med det representantforslaget som er fremlagt fra SV.

Representanten Navarsete var innom det hun oppfattet var de store linjer i denne debatten, og hun påpekte at Kristelig Folkeparti og Venstre har opptrådt som selvstendige partier. Det er en helt korrekt observasjon. Samtidig er vi tilfreds med den måten regjeringen og regjeringspartiene har møtt Stortinget på. Vi ser fram til et godt samarbeid. Men jeg har også merket meg at det er forskjell på det som var den rød-grønne konstellasjonen. Det ene utfallet etter det andre fra SV og Arbeiderpartiet når det gjelder legenes reservasjonsadgang, har blitt møtt på en helt annen måte fra Senterpartiet, og det merker vi oss med glede.

Når det gjelder de fremlagte forslag, er det mye der som alt er ivarettatt i samarbeidsavtalen, så vi ser ikke behov for å stemme for dem.

Når det gjelder Statens pensjonsfond, gleder jeg meg til en fortsatt debatt med både Miljøpartiet De Grønne og andre når vi får årsmeldingen for pensjonsfondet. Da kan vi gå grundig gjennom de helt relevante problemstillingene som representanten Hansson har tatt opp.

Statsminister Erna Solberg [15:42:36]: La meg benytte muligheten til både å korrigere noe jeg sa feil tidligere, og dermed også bekrefte det representanten Jens Stoltenberg sa, nemlig at vi vil komme med en sak om forsterking av klimaforliket til Stortinget. Jeg kom i skade for i et replikkordskifte å si at vi ikke ville klare en melding i denne stortingsperioden, det skulle være i denne stortings-sesjonen – som det da ligger et forslag om. Jeg tror ikke jeg kan love at vi klarer å levere en sak i løpet av det første året, ikke minst med henblikk på at til tross for at Stortinget var lovet en sak i forrige periode, før 2010, ikke fikk den før i 2012 – med den begrunnelsen fra den forrige regjeringen at det er viktig å ha gode planer på hver sektor for å komme frem til de ulike tiltakene. Men vi har en ambisjon om å komme med tiltak på veien og ikke vente til det tidspunktet.

Så har jeg også lyst til å si at vi i vårt plattform grunnlag har sagt at vi skal gjøre en vurdering av et eget mandat for investeringer av fornybar energiproduksjon innenfor Statens pensjonsfond utland. Så det ene punktet her vil vi iallfall fra regjeringens side – for Rasmus Hansson – gjøre en vurdering av.

Så har jeg lyst til å si at jeg har sittet lenge og lyttet til denne debatten. Vi har hørt mye fremtidsoptimisme, mye glede over kunnskapssamfunnet, mye glede over at vi skal investere i infrastruktur fremover. Jeg har hørt mye optimisme sett fra fire partier i denne salen om nye samarbeidsforhold knyttet til hvordan Stortinget skal fungere, og til politikken. Jeg tror jeg har lyttet til en litt annen debatt enn de rød-grønne politikerne, som herfra har sagt at de ikke har oppfattet at det er forventning eller interesser.

Derimot har jeg opplevd noen erkjennelser som jeg håper at de representantene som er kommet med dem, f.eks. representanten Kolberg, vil se at verden faktisk er sånn at det er skrittvis reformer vi står for. Ja, det har vi alltid stått for. Det er faktisk sånn at vi er opptatt av samarbeid, vi er opptatt av at det er mindre forskjeller. Men vi er litt mer opptatt av å hjelpe de fattige fremfor å være så opptatt av å straffe de rike i vårt samfunn. Ja, det er faktisk sånn at de argumentene som Martin Kolberg brukte mye av sitt innlegg på å snakke om, og det samfunnet han snakket om, var vel mest Arbeiderpartiets retorikk om Fremskrittspartiet, Høyre og de borgerlige partiene, ikke hva vi selv hadde sagt eller ment fremover.

Men jeg er jo glad for at Martin Kolberg nå har fått øynene opp for at vi er partier som er opptatt av å ta samfunnsansvar. Vi er opptatt av den sosiale utviklingen i vårt samfunn. Vi er opptatt av at de svakeste skal få det bedre, og vi er opptatt av at vi skal ha gode forhold på arbeidsmarkedet og bygge på trepartssamarbeidet, noe Høyre har gjort i mange år og mener er viktig, men ikke eksklusivt. Det er viktig at demokratiet også setter grenser for hvor langt partene utenfor demokratiet og det direktevalgte demokratiet foretar av prioriteringer.

Harald T. Nesvik (FrP) [15:45:57]: En av de tingene som fikk meg til å ta ordet, var representanten Navarsetes innlegg om at hun savnet det store engasjementet og begeistring for den nye regjeringsplattformen. Da har vi vært til stede på to forskjellige plasser, for da kan Navarsete umulig ha vært til stede i denne sal. For jeg har hørt innlegg etter innlegg, nettopp av folk som tenker på det framtidstrettede, som tenker på endringer innenfor skatte- og avgiftsregimet, innenfor kunnskap, innenfor det å kunne skape noe nytt – ja, som nettopp tenker framover med hensyn til nye reformer, istedenfor å ta en pause, som man på mange måter fikk inntrykk av at de rød-grønne var inne i i sine siste fire år, før de måtte gå av.

Ja, begeistring er stor, og jeg ser virkelig fram til det arbeidet som vi skal gjøre i denne sal i årene som kommer. Det er viktig at vi klarer å skape et bredest mulig flertall om de store reformene, slik at reformene kan stå seg. Det har jo også denne regjeringen vitterlig gjort. Man har rekt ut en hånd og sagt at vi ønsker et samarbeid – vi ønsker et bredt samarbeid. Man har gjennom samarbeidsplattformen

fått til en svært god avtale sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, en avtale som det må bygges videre på. I tillegg har man også rekt ut handa og satset på de store tingene. Blant annet innenfor en kommunereform er det viktig at man klarer å komme videre og få et bredest mulig forlik.

Men det som åpenbart har vært litt vanskelig, er jo sikkert at de som har kommet tilbake fra den forrige regjeringen, har hatt litt problemer med å sette seg inn i at man nå faktisk skal måtte møte i denne sal og begynne å snakke realpolitikk. Det er klart at nå har vi åtte år bak oss der de bare har kunnet komme i denne sal og presentere et dokument. De hadde avklart alle tingene på forhånd, og debatten uteble på mange måter her, bortsett fra fra opposisjonen. Nå er det faktisk i denne sal at vi skal drøfte disse dokumentene. Det er faktisk i dette hus vi må finne disse flertallene, finne disse arenaene som nå blir så viktige, for å få flertall i de sakene som regjeringen fremmer. Ja, det er mange av oss som har sitert Johan Sverdrup fra 1872, i forbindelse med begrepet «all makt i denne sal». Ja, det skal bli fantastisk interessant, jeg må innrømme det – etter nå å ha vært opposisjonspolitiker i åtte år i dette hus, og man nærmest visste at alt man kom til å foreslå, uansett hvor gode forslagene var, ble slått i bakken av det rød-grønne flertallet. Nå er muligheten her, man har fått invitasjon, og jeg ser virkelig fram til de neste årene i dette hus. Nå skal det også bli endringer.

Trond Helleland (H) [15:49:06]: Jeg har stort sett sittet i salen nå i to dager og hørt en rekke heftige og begeistrede innlegg. Jeg synes det er flott. Det er så mange nye representanter som har vært oppe på talerstolen her for første gang, og det lover godt for det debattklimaet vi skal ha i Stortinget framover. Så dette spinn fra de tidligere regjeringspartiene om at vi er en litt sånn sørgmodig gjeng som nå er litt bekymret for at vi skal inn i regjeringskontorene og styre landet, kan en bare legge vekk. Her er det engasjement, her er det glød, her er det mange som kommer til å jobbe beinhardt for å utforme en tillitspolitikk som setter enkeltmennesket, familien, frivilligheten og andre i sentrum. Her er det mange som ville arbeide for å få støtte til en politikk som løfter generasjonsperspektivet, og som setter det sosiale sikkerhetsnettet i sentrum, og vi tetter hullene slik at de som sitter nederst ved bordet, får det bedre i dette samfunnet.

Her er det engasjement, her er det glød, og her er det mange nye forslag. Noe av kritikken fra de tidligere regjeringspartiene er litt vanskelig å fange, for jeg hørte noen som var veldig opptatt av at nå ville velferdssamfunnet nærmest bli rasert. Men så hører jeg statsminister Jens Stoltenberg – jeg må venne meg av med dette, statsministeren sitter der, det er Erna Solberg – tidligere statsminister Jens Stoltenberg si at Høyres og Fremskrittspartiets velgere nærmest føler seg snytt fordi vi ikke har de mest ytterliggående forslagene i regjeringsplattformen, fordi vi ikke innfrir alle løfter fra dag én, og fordi vi har lagt oss på balanserte løsninger og tar samfunnsansvar. Jeg tror opposisjonen må bestemme seg: Enten har vi fått en ansvarlig regjering med en konstruktiv opposisjon i form av Venstre og Kristelig Folkeparti, eller så har vi fått en høyreorientert

regjering som vil rive ned velferdssamfunnet, som Martin Kolberg nærmest antydet i sitt innlegg.

Realiteten er at vi har en regjering som nå går løs på oppgavene med glød og entusiasme, og som naturligvis må bruke noen uker på å komme i gang og levere saker til Stortinget, men som har lagt en plattform på plass som i hvert fall vi som sitter i posisjon nå, gleder oss til å ta fatt på.

Høyre vil stemme imot de fire framlagte forslag. Det er mange gode intensjoner i dem. Statsministeren har forklart bakgrunnen for at vi nå ikke ønsker å stemme for forslagene. Men vi tar gjerne imot gode forslag senere.

Ola Elvestuen (V) [15:52:16]: Jeg vil gjerne på vegne av Venstre knytte noen kommentarer til forslagene som er kommet inn.

Fra Venstres side er vi helt enig i at det er viktig å se på Statens pensjonsfond utland for å se om en her bør utvide investeringsprogrammet mot klimavennlige investeringer. Det er noe vi har vært opptatt av lenge. Vi mener også det er viktig å se på om man skal utvide risikoen når man skal gjøre investeringer inn mot fattige land – ikke for at dette er bistand, men nettopp for at det kan gi en høyere gevinst tilbake. Det vil være et viktig tiltak også for å bekjempe fattigdom og for å få en god utviklingspolitikk. Statens pensjonsfond utland er nå av en slik størrelse at det er klart at dette er et virkemiddel som, ved dets innretning, er et virkemiddel Norge kan benytte seg av.

Men det har også økonomiske konsekvenser hva vi gjør med denne innretningen og hvordan vi bruker Statens pensjonsfond utland, og vi mener at det krever en langt grundigere diskusjon og debatt enn gjennom en trontaledebatt i Stortinget. Jeg mener at dette også selvfølgelig bør inngå i en grundig komitébehandling. Jeg vil også si at jeg er fornøyd med statsministerens kommentar om at regjeringen vil gå nærmere inn i disse problemstillingene. Det er også en del av regjeringserklæringen. Venstre vil ikke stemme for de forslagene som nå foreligger.

Når det gjelder en melding fra regjeringen til Stortinget om forsterking av klimaforliket, mener vi at det å forsterke klimaforliket har sin muskel og sin kraft i den samarbeidsavtalen som er inngått mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet. Vi er godt fornøyd med den framdriften som regjeringen har lagt opp til når det gjelder dette og vil selvfølgelig komme tilbake til konkrete forslag i forbindelse med budsjett og også ellers i samarbeid med samarbeidspartiene Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [15:54:45]: Grunnen til at vi fremmet forslaget om at vi skulle sørge for å få framlagt en melding for å vise hvordan man hadde tenkt å styrke klimaforliket, var nettopp at vi vet at halvparten av regjeringen – la oss si det på en annen måte: ett av to partier i regjering – ikke var med på selve klimaforliket, og heller ikke i utgangspunktet følte seg bundet av selve klimaforliket den gangen det ble inngått.

Derfor tok jeg opp med samferdselsministeren de to områdene der vi vet at klimautslippene er størst i Norge, nemlig på samferdselssiden og på den andre siden olje- og

energisiden – som er de to store utslipperne. Begge disse departementene er styrt av FrP-ere som ikke automatisk vil føle seg bundet av klimaforliket.

Jeg tok opp nettopp det punktet i klimaforliket som handler om samferdsel i og rundt storbyene. I klimaforliket står det:

«Flertallet har merket seg at prognosene for befolkningsutviklingen fremover viser at befolkningen i landets største storbyområder innen 2030 vil øke med 30–40 prosent. Flertallet understreker at veksten i persontransporten som denne befolkningsøkningen fører med seg må tas med kollektivtransport, sykkel og gange, og at i og omkring storbyområdene skal kollektivformål og sykkeltiltak gis økt prioritet ved fordeling av samferdselsbevilgningene.»

Dette er avgjørende. Føler samferdselsministeren seg bundet av denne forpliktende formuleringen som ble inngått mellom alle partiene på Stortinget, minus Fremskrittspartiet? Svaret hans, da jeg stilte spørsmålet i går, var «ull».

Det som er viktig for denne regjeringen, er å sikre at vi får mer transport av både personer og varer over på mest mulig miljøvennlige løsninger. Det betyr ikke nødvendigvis at man skal basere seg på en konkret løsning eller et konkret årstall, sånn som man har hatt litt for mange problemer med tidligere.

Derfor spør jeg igjen statsministeren: Kan statsministeren garantere at Høyre, regjeringen og Fremskrittspartiet føler seg forpliktet av alle formuleringene i klimaforliket, inklusiv den som handler om transport? Hvis man skal prioritere transport, og man skal lykkes med å få veksten av persontrafikken i og rundt storbyområdene over på kollektiv, gange og sykkel, betyr det som står i klimaforliket at man må prioritere bevilgninger til disse områdene: kollektiv og gange og sykkel i storbyområdene. Jeg vil advare statsministeren mot å komme med et like ullent svar som samferdselsministeren. Det vil i så fall signalisere at man ikke føler seg forpliktet av alle delene av klimaforliket, som jeg mener er avgjørende for at vi skal lykkes med den ambisiøse politikken som er helt nødvendig for å stoppe de farlige klimaendringene.

Audun Lysbakken (SV) [15:57:59]: Representanten Harald T. Nesvik fulgte opp med det vi nå har hørt fra mange av Høyres og Fremskrittspartiets representanter: en hyllest til den nye situasjonen i Stortinget. Jeg slutter meg gjerne til den, for det er veldig kjekt for oss som er i opposisjon at det er en mindretallsregjering. Men det er grunn til å minne om at denne situasjonen har oppstått fordi Høyre og Fremskrittspartiet har lidd nederlag i sitt forsøk på å etablere en flertallsregjering. Hyllesten nå passer litt dårlig sammen med det som var målet for Høyre og Fremskrittspartiet før regjeringsskiftet.

Nok om det. Jeg tok ordet fordi jeg gjerne ville følge opp representanten Syversen. Det er fristende å gå inn i en lang debatt om historien rundt frivillighetspolitikken. Jeg skal ikke gjøre det, men kort bare minne om at det var vår regjering som sørget for at de ideelle aktørene i barnevernet ble beskyttet mot konkurranse og fikk langsiktige av-

taler som inngikk i en samfunnskontrakt med frivilligheten. Jeg hørte Frivillighet Norge nylig var ute og bekymret seg for at kårene for ideell sektor ville kunne bli dårligere med den nye regjeringen. Det tror jeg dessverre er helt reelt. En lang debatt om det trenger vi ikke å ha nå, for jeg tror Kristelig Folkeparti og SV deler mål i denne saken, og representanten Syversens svar var det jeg håpet på, nemlig at Kristelig Folkeparti også er villig til å vurdere gode forslag som kommer fra vår kant i den saken. Jeg ser fram til samarbeid om det.

Jeg er også glad for at statsministeren avklarte at det kommer en stortingsmelding om klima. Vi opprettholder likevel vårt forslag, fordi vi mener nivået på løfter har vært så høyt, mens konkretiseringsnivået i regjeringsplattformen er så lavt at det er viktig at Stortinget presser på for at en sånn melding kommer raskest mulig. Det er også grunn til å minne om – til historieskrivningen her – at når det tok lang tid med den siste rød-grønne klimameldingen, var en viktig grunn til det at den internasjonale klimaavtalen vi hadde håpet og trodd skulle bli ferdig, ikke kom. Det er ikke situasjonen nå. Derfor er det bare å ønske regjeringen lykke til med raskt arbeid.

Så sa representanten Rasmus Hansson at Miljøpartiet De Grønne kanskje kom litt brått på Stortinget. Jeg tror jeg kan innrømme at Miljøpartiet De Grønne på et tidspunkt kom litt brått på oss i SV. Men når Miljøpartiet De Grønne nå er her, er vi veldig glade for det. Jeg ser fram til godt samarbeid, og har tenkt å innlede det – etter de presiseringene representanten Hansson har gjort rundt sine forslag – med å stemme for de to forslagene fra Miljøpartiet De Grønne i voteringen, selvfølgelig i tillegg til å stemme for de forslag SV har selv eller sammen med andre.

Martin Kolberg (A) [16:00:53]: Statsminister Solberg relaterte sitt innlegg nå til det innlegget jeg holdt tidligere i debatten. Det synes jeg er bra, for da kan vi nå få en mer presis debatt her i stortingssalen om den regjeringa hun leder, hennes personlige engasjement og hennes ideologi. Hun sa nå til Stortinget at jeg i mitt innlegg nærmest hadde kommet til sans og samling, og fått opp øynene for høyrepartienes sosiale engasjement. Jeg sa ikke det.

Ikke fordi Stortinget skal misforstå det slik at jeg mener at høyrepartiene ikke har et sosialt engasjement. Men statsministeren skal ikke forsøke å vri på min intensjon i mitt innlegg, hun kan heller svare på den reelle utfordringen. For den reelle utfordringen som jeg presenterte i mitt innlegg – og som sikkert ikke alle hørte, men som jeg skal gjenta essensen av – var at statsministeren i valgkampen, og i årevis, har karakterisert det norske samfunn som umoderne, og at fellesskapsløsninger er i veien for det enkelte mennesket. Det finnes tusenvis av sitater på de karakteristikkene – for ikke å snakke om Fremskrittspartiets karakteristikk om at det norske samfunns organisering gjør oss umoderne, bringer oss bakpå og står i veien for dynamikken.

Så sa jeg at det nå er en helt annen tone, og det er nettopp det det har vært også i denne debatten fra statsministeren personlig og fra Høyres og Fremskrittspartiets representanter. Så sa jeg: Hva er det et uttrykk for? Er det et

uttrykk for at de har forandret analyse, eller er det et uttrykk for at de nå driver en retorikk, men skal ta alt skrittvis? Jeg tror det siste, og jeg gjentar det. Jeg tror det er en strategi for å utvikle det norske samfunn til et markedsstyrt og liberalt samfunn på en sånn måte at vi får en helt annen utvikling. Hvis statsministeren er uenig i det, kan hun selvfølgelig komme opp hit igjen og si at det ikke er sant, og da vil det virkelig være et faktum at Høyre har forlatt sin analyse av samfunnets utvikling og premiss. Men det gjør hun altså ikke, hun forsøker å tillegge meg andre ord enn dem jeg har.

Det siste jeg vil si, er at hun nå hadde en formulering som gikk ut på at vi var mest opptatt av å straffe de rike. Jeg vil utfordre statsministeren på akkurat den uttalelsen. Hva betyr egentlig det? Betyr det at hun nå indikerer – på nytt – at hun skal skjerme de rike, og at hun skal imøtekomme det som flere Høyre-representanter i denne sal har gitt uttrykk for i mange debatter i sene kveldstimer: at det ikke er så veldig farlig om det blir en del forskjell på folk i Norge? Der går den avgjørende forskjellen.

Rigmor Aasrud (A) [16:04:17]: Det var representanten Syversens uttalelser om de ideelle organisasjonene som fikk meg til å ta ordet her nå. Jeg oppfatter at han mener at den tidligere regjeringen har hatt manglende interesse for de ideelle organisasjonene når de leverer tjenester til helse- og sosialfeltet.

Da er det grunn til å minne representanten Syversen om at den regjeringen faktisk har satt ned et offentlig utvalg som skal gå inn og se på forenklinger i regelverket. Vi har nå lagt ut til høring et forslag som skal sørge for at enkeltbrukere som trenger tjenester, slipper å være anbudsutlagt, og ikke minst har vi inngått en samarbeidsavtale med de ideelle organisasjonene der vi er enige om å legge vekt på kvalitet. Jeg håper at den nye regjeringen vil følge opp den avtalen, for den legger også til grunn at vi skal forlenge anbudene, at det skal være flere anbud som gjelder lengre tidsperioder, og at større deler av anbudene skal forbeholdes de ideelle organisasjonene.

Det representanten Syversen burde være bekymret for, er de signalene som er gitt om at det skal være full konkurranse med private aktører på det området. Det vil gjøre at mange ideelle organisasjoner kommer til å få et dårligere tilbud og dårligere muligheter for å være med og levere tjenester. Men i valgkampen var det én ting de ideelle organisasjonene var opptatt av. Det var at man skulle få dekket pensjonskostnadene sine på samme måte som de offentlige får, og det lovet Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Da jeg spurte representanten Hareide om det i går, bekreftet han at det hadde vært tema i sonderingene og avtaleskrivningen som har vært gjort i Nydalen, men man hadde ikke kommet fram til noen løsning. Det er en hilsen til de ideelle organisasjonene som jeg synes de bør merke seg. Det var altså ikke viktig nok til at man valgte å ta det inn i avtalen.

Presidenten: Representanten Snorre Serigstad Valen

har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Snorre Serigstad Valen (SV) [16:06:42]: Jeg trenger ikke minuttet. Jeg tenkte bare å si at ikke i noe øyeblikk i denne debatten var vel forskjellen mellom høyre- og venstresiden i norsk politikk mer åpenbar enn da statsministeren nok en gang omtalte ideen om at de mest velbedmede av oss også skal skatte etter evne, som å straffe de rike – som om det er det det handler om.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Hans Olav Syversen (KrF) [16:07:23]: Jeg er veldig glad på Kristelig Folkepartis vegne – og jeg tror på den ideelle sektorens vegne – for at man har satt denne viktige sektoren så mye i fokus. Er det handlekraftig etter sju år i regjering å sette ned et utvalg som – og jeg minner om det – skulle se på lov om offentlige anskaffelser, hvorvidt man skulle bruke handlingsrommet i denne loven, og om det var et handlingsrom? Det er det utvalget som den forrige regjeringen satte ned etter sju år. Da er jeg litt i tvil om det er handlekraft som er blitt utvist.

Men jeg er veldig glad for de optimistiske tonene fra flere partier her. Det gleder meg, og det tror jeg gleder den ideelle sektor, hvor altfor mange institusjoner er blitt lagt ned uten at det egentlig var faglig belegg for at så skulle skje.

Statsminister Erna Solberg [16:08:37]: Jeg skal unngå å ta hele invitten til den store ideologiske debatten som Martin Kolberg la opp til. Jeg tror rett og slett at det ville tære på denne forsamlingens tålmodighet på slutten av treminuttersinnleggene. Vi får komme tilbake til det. Jeg bare konstaterer at jeg nok tror vi skal diskutere hvilke sitater man eventuelt skulle ha på meg. For det jeg har sagt, det jeg har vært opptatt av, er at vi i mange sammenhenger ser at systemene våre av og til er så firkantet at de står i veien for gode løsninger for enkeltmennesker. Et av engasjementene mine er at de som ramler gjennom sikkerhetsnettene våre, skal få en bedre politikk i årene fremover, for systemene våre har ikke klart å fange dem opp så godt som vi skulle ønske at de hadde gjort.

Så vil jeg gjerne bekrefte overfor SV at vi styrer etter klimaforliket, og det betyr alle delene av dette. Vi har faktisk sagt at vi skal ha en sterkere satsing på kollektivløsninger i de store byene enn det den forrige regjeringen la frem i Nasjonal transportplan. Det har vi gjort gjennom markeringer i valgkampen mellom de fire partiene som har en avtale knyttet til dette, bl.a. i forbindelse med støtte til de store kollektivløftene som må gjøres knyttet til baneinvesteringer fremover. Så det er ingen grunn til å være redd for at det ikke skulle være på plass – det er på plass.

Så vil jeg til slutt si: Det er fint at det er store forventninger til en ny regjering. Den har vært i aktivitet i seks dager. Jeg skjønner at forventningene er at vi skulle

ha levert, at vi skulle hatt detaljerte planer på mange områder, men jeg har lyst til å minne Arbeiderpartiet om at før valget i 2005 hadde de en lang liste over veiprosjekter som deres alternativ til Nasjonal transportplan skulle virkeliggjøre. Ett av dem er et veldig viktig veiprosjekt i mitt hjemdistrikt – veien fra Os til Fana. Jeg håper vi kommer i gang i vinter – åtte år etter at man faktisk sa at dette var viktig å gjennomføre, også i den første fireårsperioden. Det skjer ting på veiprosjekter. Det gjelder ikke alle billene, øyestikkerne eller annet vi kommer over når man begynner å grave og kartlegge ny vei, som enhver regjering har gjort, men jeg kan love én ting: Det blir faktisk mer vei med denne regjeringens politikk, og det blir mer kollektivsatsing.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da er Stortinget klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Presidenten vil foreslå at Hans Majestet Kongens tale til det 158. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2 fra Rasmus Hansson på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 3 fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 4 fra Torgeir Knag Fylkesnes på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten gjør oppmerksom på at forslag nr. 1, fra Miljøpartiet De Grønne, foreligger i endret utgave. Forslagene er omdelt i salen.

Det voterer over forslagene nr. 1 og 2 fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om i løpet av 2014 å gi Statens pensjonsfond utland et mandat til å investere inntil 5 pst. av fondets markedsverdi direkte i infrastruktur for fornybar energiproduksjon og distribusjon, med mål om 5 pst. innen 2020.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å endre investeringsstrategien til Statens pensjonsfond utland slik at fondet trekker seg ut av alle kull- og tjæresandaktiviteter, og gradvis reduserer eksponeringen til annen fossil energi i porteføljen.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil støtte forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 100 mot 5 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift 16.17.05)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Statoils hovedkontorfunksjoner forblir i Norge.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 103 mot 5 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift 16.17.34)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding som forsterker klimaforliket i løpet av våren 2014.»
Senterpartiet har varslet at de vil støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 97 mot 11 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift 16.18.13)

Presidenten: Presidenten vil så foreslå at Regjeringens erklæring holdt i Stortingets møte 18. oktober 2013 vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

S a k n r. 4 [16:18:38]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.18.
